

DEZBATERI PARLAMENTARE

Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XX-a

SESIUNEA a V-a ORDINARĂ – DECEMBRIE 2016

Ședința din ziua de 23 decembrie 2016

(STENOGRAMA)

SUMAR

1. Declararea ședinței ca fiind deliberativă. (*Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova.*) 4
2. Dezbateră ordinii de zi. 4 – 17
3. Dezbateră și aprobarea Raportului Curții de Conturi nr.2390 din 7 octombrie 2016 asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public (Raport anual 2015). 17 – 32
101
Raportor – Veaceslav Untila, președintele Curții de Conturi a Republicii Moldova.
4. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărîre nr.495 din 19 decembrie 2016 privind Raportul anual 2015 al Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public. 32 – 35
100
5. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărîre nr.498 din 21 decembrie 2016 privind numirea în funcția de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ (*Tatiana VIERU*). 36 – 44
51 – 55
100
6. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.302 din 1 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova – art.11; Legea cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova – art. 3, 6, 7, 9^l ș.a.; Codul contravențional – art. 263, 408^l; ș.a.*) 44 – 50
99
7. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărîre nr.499 din 21 decembrie 2016 privind numirea în funcția de vicepreședinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție (*Valentina CLEVADÎ*). 54 – 55
100
8. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărîre nr.508 din 23 decembrie 2016 privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi (*Andrei MUNTEANU*). 56 – 57
102–105

9. Dezbateră și respingerea proiectului de Hotărâre nr.509 din 23 decembrie 2016 privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi (*Violeta ANDRIEȘ*). 57 – 64
104–105
10. Dezbateră, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.428 din 18 noiembrie 2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.190-XV din 8 mai 2003 cu privire la veterani (*art. 3, 12, 21 ș.a.*). 64 – 66
99–100
11. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.382 din 13 octombrie 2015 privind plata indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului persoanelor neasigurate. Pentru lectura a doua proiectul nr.382 va fi comasat cu proiectul de Lege nr.497 din 20 decembrie 2016, proiectul nr.497 fiind ca proiect de bază. 66 – 68
101
12. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.66 din 13 martie 2015 cu privire la completarea Legii nr.140 din 14 iunie 2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți (*art. 1, 3, 20 ș.a.*). Pentru lectura a doua proiectul nr.66 va fi comasat cu proiectul de Lege nr.497 din 20 decembrie 2016, proiectul nr.497 fiind ca proiect de bază. 68 – 69
101
13. Dezbateră, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.497 din 20 decembrie 2016 privind prestațiile sociale pentru copii. Pentru lectura a doua proiectul nr.497 a fost comasat cu proiectele de alternativă nr.382 din 13 octombrie 2015 și nr.66 din 13 martie 2015. 69 – 73
101–102
109–111
14. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.367 din 13 septembrie 2016 cu privire la sistemul administrației penitenciare. 73 – 74
100
15. Dezbateră și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.311 din 8 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor – art. 4, 5; Codul funciar – art. 58*). 75 – 76
101
16. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.488 din 15 decembrie 2016 cu privire la aprobarea bugetului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pe anul 2017. 76 – 77
102
17. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.493 din 15 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Codul vamal – art. 20; Legea cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul* 77 – 88
102

Republicii Moldova – art. 10; Codul fiscal – anexa nr.2 la titlul IV).

18.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.507 din 22 decembrie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea fondului rutier – art. 1, 2, anexa 3; Legea privind finanțele publice locale – art. 5, 11).</i>	89 – 99 111
19.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.496 din 20 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal – art. 1, Capitolul II pct.3; Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar – anexa 3; Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici – anexa nr.2; ș.a.).</i>	106–109 111–112
20.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărîre nr.500 din 21 decembrie 2016 cu privire la crearea Comisiei speciale pentru eficientizarea cadrului legislativ privind alimentația copiilor în instituțiile preșcolare și de învățămînt.	110–111 112 114–115
21.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărîre nr.501 din 21 decembrie 2016 cu privire la încheierea sesiunii a doua ordinare din anul 2016.	112 115
22.	Declarația doamnei deputat Inna Șupac – Frațiunea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova.	112–114
23.	Alocuțiunea domnului Președinte al Parlamentului Andrian Candu.	115–117
24.	Încheierea sesiunii de toamnă a Parlamentului. (<i>Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova. Intonarea Imnului de Stat al Republicii Moldova.</i>)	117

Ședința începe la ora 10.13.

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președintele Parlamentului, asistat de domnul Vladimir Vitiuc, vicepreședinte al Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Bună dimineața, dragi colegi.

Rog foarte mult să luați locul.

Secretariatul Parlamentului,

Vă rugăm să anunțați prezența.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 101 de deputați, și-au înregistrat prezența 89 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Bannicov Alexandr, Gutium Artur, Juravschi Nicolae, Palihovici Liliana, Voronin Vladimir – cerere; Ghilețchi Valeriu, Hrenova Elena, Lebedinschi Adrian – concediu medical; Cernat Vladimir, Odnostalco Vladimir, Zotea Alina.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Să onorăm Drapelul de Stat înainte de a începe ședința. (*Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.*)

Vă mulțumesc.

Dragi colegi,

Din partea Guvernului sînt cîteva proiecte de lege urgente care sînt importante pentru a fi introduse pe ordinea de zi de astăzi și mai avem și cîteva demersuri regulamentare din partea colegilor președinți de comisii.

Un prim subiect este proiectul nr.507 din 22 decembrie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative. Ține de Fondul rutier, legat și de anul financiar-bugetar 2017.

Respectiv, este cazul ...

Domnule Ghimpu,

Vreți dumneavoastră să motivați? Că am și motivația Guvernului. Dacă vreți...

Iată de ce rog plenul Parlamentului să accepte propunerea de a introduce acest subiect pe ordinea de zi, nu, însă, înainte de ședința comisiei care se va întruni astăzi.

Vă rog frumos, domnule Creangă, poftiți.

Dumneavoastră deja ați examinat subiectul. Poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

La proiectul cu nr.507 urmează să fie convocată ședința comisiei, dacă va fi votat de către plen. Și propun membrilor comisiei la ora 14.30 în biroul 915, invitați la ședință – Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și Ministerul Finanțelor.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Atunci vom reveni, imediat ce aveți decizia comisiei, cu subiectul pentru ordinea de zi. Pe ordinea de zi de astăzi e un proiect de Lege privind prestațiile sociale pentru copii.

Doamnă Domentî,

Înțeleg că referitor sau cu relevanță la acest proiect mai există două proiecte de lege deja în comisie pe care ați vrea să le examinăm împreună astăzi și să fie comasate.

Vă rog frumos, doamnă Domentî, poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Astăzi noi o să discutăm proiectul de Lege nr.497 din 20 decembrie 2016 cu privire la prestațiile sociale pentru copii. Noi avem mai multe proiecte de lege, de fapt, două vrem să vă propunem care au anumite prevederi cu conținut similar, noi le-am discutat în cadrul comisiei, avem rapoartele pozitive. De aceea rugămintea noastră ar fi să le introducem în ordinea de zi pentru a le discuta și aceste două proiecte, iar ulterior o să propunem să le comasăm și să avem un proiect complex.

Deci proiectul de Lege nr.382 din 13 octombrie 2015 este proiectul de Lege privind plata indemnizațiilor lunare pentru îngrijirea copilului. Autori sînt practic toți membrii Comisiei protecție socială, sănătate și familie. Acesta îl propun pentru ordinea de zi de astăzi.

Și proiectul de Lege nr.66 din 13 martie 2015, proiectul de Lege cu privire la completarea Legii nr.140 privind protecția socială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. Un proiect de lege semnat de autorii: doamna Stratan, doamna Buliga și domnul Sîrbu. La fel sînt prevederi care se regăsesc în acest proiect.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Onorat Plen,

Vă propun să introducem subiectele respective pe ordinea de zi de astăzi.

Cine este pentru a introduce proiectul nr.382 din 13 octombrie 2015, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut introducerea acestui proiect de lege pe ordinea de zi.

La fel și proiectul nr.66 din 13 martie 2015. Vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc mult. Și acest proiect de lege este introdus pe ordinea de zi de astăzi.

Rugăm Secretariatul Parlamentului să repartizeze proiectele pe parcursul ședinței de astăzi. Și le vom examina împreună cu nr.497 după ședința comisiei.

Și precum am discutat în privința proiectului de urgență care a venit de la Guvern și Comisia economie, buget și finanțe va examina în pauză subiectul. Vă

rog frumos să introducem atunci proiectul nr.507 din 22 decembrie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut și introducerea pe ordinea de zi a acestui proiect de lege.

Dragi colegi,

Din câte vă aduceți aminte, ieri au fost retrase de pe ordinea de zi două proiecte legate de Centrul Datelor cu Caracter Personal, însă subiectul a rămas actual ce ține de personal și de situația financiară din acest centru, care se află nemijlocit în legătură și cu Parlamentul, în subordinea Parlamentului. Și iată de ce există un proiect de Lege nr.496 din 22 decembrie 2016, autorii care au lucrat și la celelalte două proiecte retrase de pe ordinea de zi vin cu propunerea să introducem pe ordinea de zi acest subiect pentru a vota în primă lectură.

Dacă nu sînt obiecții, vă rog frumos, domnule Serghei Sîrbu, motivația.

Poftiți. Un minut.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Într-adevăr, proiectele de ansamblu au fost retrase, dar în acele proiecte mai existau anumite chestii tehnice legate de Regulamentul Centrului, legate de statele de personal care deja sînt incluse în bugetul de stat, dar, pînă nu facem unele modificări legislative, nu vor putea fi valorificate. De aceea rog susținerea acestui proiect de lege, pentru a avea posibilitate să-și valorifice structura nouă a acestui Centru, care deja este prevăzută de bugetul de stat.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Dragi colegi,

Reprezentanți ai fracțiunilor,

Dacă nu aveți nimic împotriva, să punem la vot și acest subiect.

Domnule Boțan,

Dacă dumneavoastră vreți să vă referiți la același subiect, poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Va fi necesar în pauză, la fel, să facem ședința comisiei, pentru a discuta subiectul în cauză. Pe această cale anunț membrii comisiei.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Vă anunț și pe această cale că pauză vom avea între 13.45 pînă la 15.00. La 12.00 luăm pauză pentru a participa toți la inaugurarea Președintelui Republicii

Moldova și revenim în plen. (*Rumoare în sală.*) Toți. (*Rumoare în sală.*) Și la 15.00 revenim. Vă aduc la cunoștință că este ...

Dragi colegi,

Cine este pentru a introduce pe ordinea de zi proiectul nr.496 din 20 decembrie 2016, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumim foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut introducerea și acestui subiect pe ordinea de zi. Și o să rugăm Comisia securitate națională, apărare și ordine publică să facă ședința.

De procedură, înțeleg că sînt subiecte.

Domnule Ghimpu,

Vă rugăm frumos poftiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Ce ține de pauză și tot, vreau să vă anunț că Frațiunea Partidului Liberal nu va participa. Vă doresc succese, v-ați ales Președinte, încoronați-l, duceți-i flori, faceți ce doriți, nu este Președintele nostru. Republica Moldova și cetățenii au nevoie de un Președinte care să apere interesele cetățenilor și acest pămînt, dar nu ale străinului.

Acum la subiect. Aveți o restanță, domnule Președinte al Parlamentului, proiectul Hotărîrii nr.503 ce ține de constituirea unei Comisii de anchetă pentru verificarea legalității declarațiilor cu caracter antistatal, xenofob și distructiv făcute la adresa Republicii Moldova, cît și a statelor vecine, de către Igor Dodon în calitatea sa de Președinte ales al Republicii Moldova. Iată aici noi sîntem pentru.

Domnul Andrian Candu:

Domnule președinte,

Vroiam să revenim la acest subiect pur din punct de vedere juridic. Dacă e să punem subiectul acum în discuție, după ora 13 dumnealui nu mai este Președinte ales, dar este Președintele Republicii Moldova. Dacă vreți subiectul să-l discutăm după ora 14, atunci trebuie să reformulați propunerea.

Domnul Mihai Ghimpu:

La noi e formulat Președinte ales.

Domnul Andrian Candu:

Înseamnă că putem să examinăm subiectul doar pînă la ora 13.00.

Domnul Mihai Ghimpu:

Păi acum de dimineață, noi trebuie să includem ...

Domnul Andrian Candu:

Dar nu mai e valabil după aia.

Domnul Mihai Ghimpu:

Deci noi trebuie ... inclus în ordinea de zi, asta trebuie să facem. Când noi examinăm, asta-i altă problemă.

Domnul Andrian Candu:

... cu referire la acest subiect, vă rog frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Să includem în ordinea de zi, vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnule Diacov,

Vă rog frumos, la acest subiect. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Domnul Dumitru Diacov:

Stimați colegi,

Eu, de când domnul Ghimpu și-a anunțat ideea lui mai veche, dar ea e întotdeauna proaspătă, am o ușoară confuzie. Se propune o hotărîre a Parlamentului, în conformitate cu legea de creat o comisie serioasă să examinăm unele declarații ale cui?

Domnul Dodon, când a făcut aceste declarații, era încă deputat, din cîte eu țin minte, chiar nici nu era validat sau chiar persoană fizică, poate.

... Parlamentul creează o comisie să examineze ... lucruri comise de funcționarii publici, de instituțiile statului.

Din cîte știm noi, deputații, pentru declarații politice, nu pot fi trași la răspundere. Și atunci apare o situație foarte delicată. Când se pune în discuție comportamentul Președintelui, asta-i altceva. Este Președinte în exercițiu și atunci Parlamentul are dreptul să se intereseze, să examineze ș.a.m.d.

Dar așa, ce examinăm noi?

De aceea, domnule Ghimpu, stimat coleg, eu cred că puțin ne grăbim. O să avem cînd, o să avem cînd.

„Scorostea” asta care a luat-o domnul Dodon, ea poate să ne dea de lucru ... mai, mai încolo sau poate domnul Dodon care a declarat că o să fie Președintele tuturor mai mult n-o să facă declarații aprinse.

De aceea ... eu propun să zăbovim. Dar, în orice caz, dacă se insistă, eu, din păcate, nu pot să votez o astfel de comisie.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Înainte de a insista să puneți la vot, dacă alte fracțiuni ... *(voce nedeslușită din sală)* numai puțin, alte fracțiuni, la fel, să-și spună poziția și, după aia, dumneavoastră, ca și autor al inițiativei.

Domnule Neaguța,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Andrei Neaguța:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Noi pierdem timp dimineața acum. Deci fracțiunea noastră propune să începem ordinea de zi, să nu pierdem timp și nervi pentru observații, pentru propuneri inutile care astăzi nu sînt binevenite.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnule Deliu,

La acest subiect vreți să vă referiți? Cer scuze, la acest subiect vreți să vă referiți? *(Voce nedeslușită din sală.)*

Nu, nu, nu trebuie, dacă nu, nu.

Vă mulțumesc.

Doamnă Șupac,

La acesta?

Nu.

Domnule Ghimpu,

Vă rog frumos, ultimul minut pentru a răspunde.

Domnul Mihai Ghimpu:

Domnule Diacov,

Am impresia că nu sîntem în sala de ședință a Parlamentului, dar în fața televizorului și privim filmul „Nunta în Malinovca”: ... „Опять власть меняется”. *(Rîsete în sală.)*

Eu îmi cer scuze, domnul, tovarășul Dodon este ales nu în ziua în care... este Președinte nu în ziua în care este inaugurat, dar în ziua în care a fost votat de cetățeni. Dumnealui este Președinte și declarațiile le-a făcut după ce a fost validat de Curtea Constituțională.

Curtea Constituțională a spus că tovarășul Igor Dodon este Președintele Republicii Moldova. De aici încep, declarațiile sînt făcute după în ziarele de limba rusă din Federația Rusă la toate posturile. De aceea eu nu vreau să joc nici un rol în filmul „Nunta în Malinovca” și rog să puneți la vot proiectul Hotărîrii nr.500, vă rog. *(Gălăgie în sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Doar ca mențione, deja s-a exprimat fracțiunea. Cîte un reprezentant din fracțiune.

Doar ca un comentariu, Președintele devine Președinte în exercițiu de la depunerea jurămîntului.

Dumneavoastră insistați să fie pus subiectul pe ordinea de zi, el are un număr de înregistrare, vă rog frumos să mi-l aduceți aminte încă o dată.

Domnul Mihai Ghimpu:

Nr.503. Proiectul nr.503 din 22 decembrie 2016. Asta cum ar fi: îi dorim un succes în activitate, asta eu am vrut.

Domnul Andrian Candu:

Am înțeles.

Vă rog frumos, numărătorii, să ne dați prezența pe sectoare pentru a fi supus votului.

Sectorul nr.1,

Vă rog frumos.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 23.

Domnul Andrian Candu:

Pentru sectorul nr.3 am să rog să facă numărarea ...

Domnule Carpov,

Ați putea dumneavoastră să vă asumați numărarea pe sectorul nr.3? O să vă fie mai simplu să vedeți. (*Gălăgie în sală.*)

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 38.

Domnul Andrian Candu:

38?

Domnule Carpov,

Poftiți.

Domnul Eugen Carpov:

Sectorul nr.3 – 21.

Domnul Andrian Candu:

Douăzeci și?

Domnul Eugen Carpov:

Sectorul nr.3 – 21.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Sînt 82 de deputați în sală. Pentru a decide introducerea pe ordinea de zi, 42 de voturi sînt necesare.

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi a proiectului de hotărîre inițiat de Frațiunea Partidului Liberal, proiectul nr.503 din 22 decembrie 2016, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă rugăm, numărătorii, să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.1,
Rectificare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 0.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 20.

Sectorul nr.3 – 19.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.1,
Rectificare. (*Gălăgie în sală.*)

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 1.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 17 persoane. (*Rîsete în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3?
– 19.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 19.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

37 de voturi. Propunerea nu este acceptată de plenul Parlamentului.

Vă mulțumesc foarte mult.

O secundă, vă rog frumos.

Poftiți, domnule Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Vreau să mulțumesc colegilor care au susținut propunerea noastră.

La început erau voturi, pe urmă nu-s voturi.

Nu, am zis eu: „Nunta în Malinovca”.

Mulțumim frumos, stimați colegi.

Da, oricum, avem timp, domnule Diacov. O să vedem în viitor. Eu am notat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Mihai Ghimpu:

Să nu uitați de lucrul acesta.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi...

Domnule Deliu,

Vă rog frumos, de procedură.

Poftiți.

Domnule Deliu,

Poftiți.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Sîntem la sfîrșit de sesiune parlamentară și, tradițional, liderii fracțiunilor parlamentare ar trebui să vină cu o analiză a rezultatelor obținute și a planurilor pentru sesiunea următoare.

La Biroul permanent nu s-a acceptat propunerea de a oferi cuvîntul liderilor fracțiunilor. De aceea, domnule Președinte, rog să fie supus votului dreptul fracțiunilor la tradiționalul discurs.

Domnul Andrian Candu:

Da. Stimate domnule președinte Deliu,

Declarațiile la sfîrșit de ședință sînt regulamentare. Dacă vă înscrieți, ele sînt de la sine, fără să fie puse la vot. Cine vrea să facă declarații la sfîrșitul ședinței, o pot face, inclusiv subiectul fiind rezultatele lucrului în Parlament.

Domnule Deliu,

Vă rog frumos.

Domnul Tudor Deliu:

Domnule Președinte,

Eu nu m-am referit la declarațiile de la sfîrșitul ședințelor, ci m-am referit la tradiționalul discurs al fracțiunilor la sfîrșit de sesiune.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Voi supune votului.

Dragi colegi,

Într-adevăr, subiectul a fost discutat la Biroul permanent, Biroul permanent nu a luat o decizie pe acest subiect. Iată de ce, la solicitarea Frațiunii Partidului Liberal Democrat, supun votului.

Cine este pentru ca la sfârșitul ședinței de astăzi, înainte de încheierea ședinței, fracțiunile sau liderii grupurilor și fracțiunilor parlamentare să facă declarații ca sfârșit, rezumat al activității.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă rog frumos, numărătorii să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 19.

Sectorul nr.2 – 6.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3.

Domnule Carpov,

Ne mai ajutați sau să...

Sectorul nr.3,

Vă rugăm frumos încă o dată să votați.

N u m ă r ă t o r i i:

– 11.

Domnul Andrian Candu:

Cu 36 de voturi, propunerea nu a fost susținută.

Doamnă Șupac,

Vă rog frumos.

Poftiți.

Doamna Inna Șupac:

Două chestiuni de procedură. În primul rând, având în vedere remarca dumneavoastră, domnule Președinte, cu privire la procedura de investire a Președintelui nou-ales, Frațiunea Partidului Comuniștilor nu a recunoscut legalitatea acestor alegeri prezidențiale, având în vedere ceea ce s-a întâmplat, data de 4 martie cu ajutorul Curții Constituționale.

Respectiv, nu recunoaștem și acest Președinte pe care-l considerăm ca fiind nelegitim. Și, respectiv, Frațiunea PCRM nu va participa la această procedură de investire.

Și în al doilea rând, având în vedere, domnule Președinte, că dumneavoastră de la bun început ați introdus în ordinea de zi, cu votul Parlamentului, mai multe proiecte de legi de urgență venite din Guvern, aș dori să vă întreb: poate a fost scăpată o întrebare, un proiect?

Este vorba despre faptul că pe data de 25 iulie noi cu dumneavoastră, cu o majoritate absolută, am votat Declarația privind acceptarea Raportului Comisiei

internaționale Elie Wiesel privind studierea holocaustului și acolo, dacă țineți minte, domnule Președinte, a fost un articol special că timp de 60 de zile Guvernul va veni cu planul respectiv în Parlament.

60 de zile deja au trecut în luna septembrie. Avînd în vedere că data de 27 ianuarie va fi marcată Ziua națională a comemorării victimelor holocaustului, am dori să vă întreb dacă cumva există, da, acest proiect din partea Guvernului, poate că s-a scăpat din partea lor.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Nu cunosc dacă există. O să rog Secretariatul Parlamentului acum să ia legătură cu Cancelaria Guvernului, să verifice și să ne anunțe, și să vă anunț în cadrul plenului.

Vă mulțumesc foarte mult.

Dragi colegi,

Mai sînt văd că solicitări de discuții pe procedură, dar am să vă rog, dacă nu sînt atît de stringente, să trecem deja la ordinea de zi.

Domnule Dudnic,

Vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Corneliu Dudnic:

Да, господин председатель, перед тем как начать плодотворный день, позвольте сделать маленькое заявление. 22 года назад, 23 декабря в этот день нашими коллегами было принято историческое решение, – был принят Закон об особом правовом статусе АТО Гагаузия.

Для всех жителей региона этот день является особенным, учитывая то, что то решение скажем так, принималось очень тяжело, трудно, но в итоге все-таки наши коллеги нашли этот консенсус, приняли этот закон об особом правовом статусе.

И позвольте от имени всех коллег в Парламенте и от имени представителей Гагаузии поздравить жителей автономии и всех жителей Республики Молдова с этим праздником.

Спасибо большое.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Felicităm, într-adevăr, comunitatea găgăuzilor. (*Aplauze.*)

Domnule Deliu,

Vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Vreau să anunț că Frațiunea parlamentară a Partidului Liberal Democrat tot nu va participa la învestirea Președintelui ales.

Noi nu putem accepta declarațiile recente ale domnului Dodon, care depășesc limita unui discurs politic, dar îl reprezintă, fiindcă asta a făcut-o și în campania electorală, manipulările, dezbinările, învrăjbirile de la declarații xenofobe pînă la amenințarea cu sirienii, de la federalizare pînă la interzicerea burselor pentru studenți în România, de la felicitarea unui președinte nerecunoscut și, poate cel mai grav, pînă la faptul că trebuie să ne cerem scuze autorităților nerecunoscute din partea stîngă a Nistrului pentru războiul din 1992.

Sînt veteran al aceluia război sîngeros. Sincer, vreau ca acest conflict să fie rezolvat pas cu pas, dar în conformitate cu Legea supremă, prin dialog, și nu prin umilință.

În numele veteranilor de război, l-aș ruga pe domnul Dodon să nu încerce să facă atare acțiuni din contul celor care s-au jertfit pentru țară.

Eu personal nu doresc să stau în aceeași sală cu un emisar rus, care în 1992 a împușcat camarazii mei, care au venit ori s-au dus la acel război, au mers să apere independența și integritatea Republicii Moldova.

De aceea noi nu vom putea participa la învestirea acestui Președinte.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnule Ghimpu,

Vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Nu pot să înțeleg eu de unde a apărut în ordinea de zi subiectul nr.10, proiectul nr.493 ce ține de modificarea Legii cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova, ei, și alte proiecte aici, Codul fiscal și altele.

De unde? Noi n-am votat ieri includerea în ordinea de zi a proiectului acesta.

Domnul Andrian Candu:

Două proiecte au fost propuse ieri de Comisia economie, buget și finanțe, acest nr.493 și următorul nr.488 ce ține de bugetul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și plenul Parlamentului a votat.

Domnul Mihai Ghimpu:

Domnule Președinte,

Noi, Frațiunea Partidului Liberal, n-am votat. Eu țin minte foarte bine. Poftim, ridicați stenograma și o să vedeți că nu există. Oricum, propun să fie exclus din ordinea de zi.

Noi, Frațiunea Partidului Liberal, nu susținem proiectul respectiv.

Domnul Andrian Candu:

Președintele comisiei,

Vă rog frumos, dumneavoastră ce ați putea să ne spuneți. Aveți raportul la acest subiect?

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

Ieri, în cadrul ședinței, avînd la bază raportul comisiei pentru prima lectură, a fost propus plenului și plenul a acceptat.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Frațiunea Partidului Liberal insistă să fie scos acest subiect prin vot?

Domnule Ghimpu,

Poftiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Noi nu vom vota și odată ce a fost pus la vot, amintiți-vă, au fost puse la vot un șir de proiecte, așa nu se face. Nu se includ în ordinea de zi 10 proiecte odată la vot.

Ridicați stenograma, fiecare aparte. Deci s-a încălcat Regulamentul și de aceea nu trebuie să-l excludem din ordinea de zi, dar n-are ce căuta în ordinea de zi. N-a fost votat ca proiect aparte. Asta-i foarte clar, ridicați stenograma.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Frațiunea Partidului Liberal solicită ca acest proiect de lege să fie exclus de pe ordinea de zi.

Vreau să întreb și autorii.

Domnule Diacov,

Vă rog frumos. Poftiți.

Domnul Dumitru Diacov:

Domnule Președinte,

Noi am convenit să-l votăm în primă lectură și oferim posibilitatea Guvernului ca să analizeze situația și după vacanța revenim la lectura a doua. Dacă

atunci se va considera că nu este oportun și nu vom avea avizul pozitiv al Guvernului, nu vom insista, dar acum insistăm să fie examinat.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Cine este pentru excluderea de pe ordinea de zi a proiectului nr.493 din 15 decembrie 2016, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot. (*Rumoare în sală.*)

Este procedura, este ordinea de zi, a fost introdus prin vot. Plenul Parlamentului nu acceptă propunerea colegilor din Frațiunea Partidului Liberal, iată de ce rămâne în ordinea de zi cu modificările respective care au fost votate.

Și, onorat Plen, vă propun să începem examinarea subiectelor de pe ordinea de zi. Și pentru a nu ține colegii din mai multe instituții aici prea mult, vă propun să începem cu examinarea Raportului asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public. Raportul Curții de Conturi pentru anul 2015.

Vă rugăm frumos, domnule președinte al Curții de Conturi, domnule Untila.

De cât timp aveți nevoie la dispoziție? 15 minute.

Vă rog frumos, poftiți.

Numai puțin, domnule președinte.

Onorat Plen,

Considerați că după raportul făcut de domnul Untila ar fi bine să stabilim timpul pentru sesiunea de întrebări-răspunsuri? Ca să nu stăm toată ziua, mai ales că-i ultima zi. Dacă sînt întrebări, oricum n-o să putem să le excludem.

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Untila,

Poftiți.

Domnul Veaceslav Untila – președintele Curții de Conturi a Republicii Moldova:

Domnule Președinte,

Onorată asistență,

Potrivit prevederilor constituționale și legale, Curtea de Conturi veghează asupra modului de constituire și utilizare a resurselor financiare ale statului și asupra modului de administrare a patrimoniului public. Misiunea Curții de Conturi constă în susținerea și promovarea responsabilității și exigenței în gestionarea fondurilor publice.

Precum am menționat la ședința Comisiei parlamentare economie, buget și finanțe din 16 noiembrie, în ultimii 10 ani de activitate instituțională la scară națională și internațională Curtea de Conturi a înscris o pagină de istorie modernă, readaptîndu-se rigorilor și standardelor internaționale de audit, asigurînd în mod gradual tranziția de la un control fiscal la audit. Consolidarea capacității instituționale este sprijinită în mod constant de forul legislativ și de partenerii de dezvoltare, noi exprimîndu-ne profunda recunoștință pentru acest fapt.

În același timp noua componentă a Curții, investită cu mandatul parlamentar în data de 29 iulie anul curent, își asumă responsabilitatea pentru modernizarea instituției supreme de audit, pentru îmbunătățirea calității managementului și activităților de audit în spiritul bunelor practici și angajamentelor Republicii Moldova în cadrul Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană.

Stimați deputați,

Raportul anual 2015 reflectă o gamă largă de subiecte care oferă o imagine de ansamblu asupra activității Curții de Conturi în perioada de dare de seamă, atrăgând atenția asupra abaterilor, neregulilor și deficiențelor existente în sectorul public.

Conform programului anual, în perioada septembrie 2015 – octombrie 2016 s-au desfășurat 43 de misiuni de audit în 638 de entități care s-au finalizat cu adoptarea de către plen a 34 de hotărâri. Misiunile de audit s-au axat pe dimensiunea curenților în activitățile administrației publice centrale și locale și pe evaluarea implementării în instituțiile publice a managementului financiar în controlul intern, fiind identificate cazuri de nerespectare a legalității în gestiunea resurselor financiare publice și administrarea patrimoniului public.

Misiunile de audit au scos la iveală o preocupare insuficientă din partea entităților publice pentru asigurarea acurateței datelor din statisticile financiare în management financiar guvernat de buna gestiune economico-financiară. Aceasta confirmă că fondurile și patrimoniul statului sînt gestionate într-un regim în care performanța utilizării acestora nu este un criteriu prioritar. Dimensiunea cea mai semnificativă o reprezintă domeniul finanțelor publice, auditul extern, abordînd în mod prioritar rapoartele Guvernului privind executarea din exercițiul bugetar expirat a bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorie de asistență medicală.

Astfel, instituția supremă de audit atenționează Legislativul în privința celor mai mari provocări aferente sustenabilității financiare și asigurării unui buget fundamentat și realist. Principalele constatări la acest capitol relevă nerespectarea cronică a agendei legată de procesul bugetar, în special neraportarea în termenul stabilit a legii bugetare anuale, ceea ce creează o incertitudine și tensiune atît pentru instituțiile statului, cît și pentru mediul de afaceri.

Totodată, se atestă un deficit de reguli, proceduri și instrumente analitice de prognozare eficace, Ministerul Finanțelor nedispunînd de un asemenea sistem compatibil și actualizat de indicatori și evaluatori macrosintetici, PIB, venituri, cheltuieli, deficit bugetar și ponderea acestora în PIB privind materia, respectiv baza de impozitare pe domenii, sectoare și teritorii.

De asemenea veniturile bugetare prognozate nu reflectă identificarea integrală a impozitelor și taxelor pasibile pentru calculare și colectare, acestea fiind diminuate la minimum 3% din PIB. Numai în cazul unor autorități publice locale verificate s-au elucidat rezerve nevalorificate estimate de către audit la circa 250 milioane de lei. Din aceste considerente auditul public extern este preocupat de evaluarea funcționării sistemului administrării veniturilor publice.

Instituțiile de profil FISC-ul și Vama demonstrează capacități subestimate în materie de reguli și proceduri standardizate și transparente, precum și reguli de joc

ambigue și impredictibile cu impedimente de natură juridică, cum ar fi normele confuze și interpretabile. Deși în termenii nominali se constată că veniturile colectate în sistemul bugetar au înregistrat un trend ascendent, inclusiv prin reducerea restanțelor per total, o analiză mai atentă relevă faptul că în condițiile raportării prelevărilor fiscale la PIB, încasările efective s-au situat la un nivel ce nu depășește 30 la sută, ceea ce se constituie un rezultat modest.

Curtea de Conturi atrage atenția autorităților statului asupra unor slăbiciuni instituționale persistente în administrația impozitelor și taxelor exprimate prin: nestabilirea, neînregistrarea, neîncasarea obligațiilor fiscale pasibile cuantumului acestor nereguli și ... însumând cifra de 2,5 miliarde de lei sau 2% din PIB.

O problemă cu impact fiscal economic și social o constituie regimul preferențial de impozitare, conferit de legislația în vigoare, pentru susținerea anumitor domenii de dezvoltare economică, avînd în vedere dimensiunea ce ține de facilitățile fiscale 10 – 14 la sută din PIB anual.

Curtea de Conturi a evaluat sistemul în cauză și a stabilit că regimul fiscal favorizat de stat nu produce impactul dorit. Acordarea înlesnirilor de rigoare are loc în lipsa unor criterii prestabilite, respectiv neracordate la rezultatul final.

Este simptomatic faptul că organele fiscale și vamale, fiind subordonate Ministerului Finanțelor, raportează facilități fiscale și vamale cu 5,8 miliarde de lei mai mult decît raportează însuși ministerul în cauză, denaturînd astfel starea lucrurilor în ansamblu, ceea ce denotă anumite deficiențe în abordarea problematicii ca atare.

Un alt aspect ce deranjează Curtea de Conturi și pare-mi-se ne deranjează doar pe noi este patrimoniul public, gestionarea căruia se efectuează ... de ignorare de către managerii autorităților și instituțiilor publice a rigorilor elementare în materie de administrare adecvată a bunurilor materiale, creînd astfel premise pentru dezintegrarea acestora.

În pofida reclamațiilor și recomandărilor reiterate de către instituția supremă de audit, măsurile întreprinse de autoritățile statului, atît la nivel central, cît și la nivel local, nu asigură gestionarea patrimoniului în spiritul principiilor de legalitate și eficiență. Un exemplu elocvent poate servi neînregistrarea în evidență contabilă a autorităților publice a patrimoniului și altor bunuri patrimoniale în valoare de circa 14,5 miliarde de lei.

De asemenea, lipsește interacțiunea dintre autoritățile publice de toate nivelurile și Agenția Relații Funciare și Cadastru pentru evaluarea și cadastrarea terenurilor, edificiilor și altor spații, fapt ce ... fenomenul tranzacțiilor dubioase și ilicite, neînregistrarea și neînscierea în cadastru a patrimoniului public peste 2 miliarde de lei este o problemă care nu-și găsește soluții de ani de zile, în timp ce portofoliul imobiliar al statului cantitativ și valoric se epuizează vizibil.

O altă problemă care indică asupra unui deficit de preocupări din partea autorităților de toate nivelurile o constituie investițiile capitale, domeniu cu expuneri de risc extrem de ridicat. Astfel, se creează impresia că domeniul în cauză, în genere, nu întrunește careva exigențe, iar responsabilitățile instituționale pentru administrarea acestuia nu sînt clar definite.

Alocările anuale de fonduri pentru renovări și construcții sau reconstrucții își pierd din valoare din simplul motiv că sînt redirecționate cu treabă și fără treabă, impactul fiind unul de-a dreptul dezastruos, iar consecințele dezvoltării social-economice ce țin de edificarea unei infrastructuri moderne se realizează în mod incorect și nesistematic, iar proiectele investiționale se implementează în absența expertizelor și fundamentărilor de rigoare.

În urma auditului în cadrul Ministerului Finanțelor și altor autorități și entități au fost identificate resurse investite în societăți economice, ... inclusiv acele nefinalizate, necontabilizate în cuantum de 9,5 miliarde de lei, care grație auditorilor pe parcursul misiunii s-a reușit repunerea în evidență a 5 miliarde de lei. Trezește atît nedumerire, cît și îngrijorare atitudinea nepăsătoare a autorităților care, prin modul defectuos de gestionare a investițiilor, admit irosirea acestora.

Un exemplu elocvent în acest sens îl constituie cheltuielile nejustificate a peste 60 de milioane de lei în perioada anilor 2011–2014 pentru renovarea a 22 de edificii ale instituțiilor judecătorești care în prezent se lichidează.

Și Ministerul Afacerilor Interne, după ce a investit 1,3 milioane de lei pentru construcția unei cazarme pe strada Testemițeanu, ulterior a decis redislocarea acesteia, mijloacele fiind consumate fără rost.

Ministerul Culturii nu asigură contabilizarea investițiilor și din totalul alocațiilor de 94 de milioane de lei, potrivit Ministerului Finanțelor, cei de la cultură au înregistrat la evidență doar 19,4 milioane de lei, restul 75 de milioane, în mod inexplicabil, lipsesc din rapoartele financiare. Din păcate, asemenea denaturări care erau catalogate în trecut drept mistificări au fost depistate la majoritatea ministerelor și entităților publice.

Sectorul corporativ de stat, întreprinderile și societățile cu participarea statului lasă impresia că fondatorii în persoana ministerelor și administrațiilor locale habar nu au de așa noțiuni cum ar fi „eficiența” și „rentabilitatea” activelor transmise în gestiunea lor. Acestea, avînd la dispoziție active publice, nu sînt orientați de către administrațiile de fondatori ... rezultate și performanțe și nu există careva reglementări în vederea responsabilității lor.

Întreprinderile și societățile comerciale cu participarea statului, pe lîngă activitatea economică și obținerea rezultatului financiar, mai au o sarcină primordială – realizarea interesului public, numai că în această privință atestăm o desconsiderare din partea factorilor decizionali de toate nivelurile.

Cu autoritățile de supraveghere, cum ar fi Ministerul Finanțelor și organele financiare din teritoriu, se limitează doar la constatări statistice fără a interveni cu analize și instrumente întreprinse spre revigorarea și restructurarea organizațiilor vizate. Mai mult, acest așa-numit monitoring financiar nu se extinde decît asupra entităților cu cotă de participare a statului ce depășește 50 la sută, celelalte active rămînînd la discreția celor care au cu totul alte interese, numai nu cele publice.

Între timp, potrivit situațiilor financiare anuale 2015, 84 de întreprinderi de stat din cele 245 cu capital social în valoare de 6,4 miliarde de lei au avut pierderi de peste 900 milioane de lei, iar altele 46 au contabilizat 0 profit.

Din 111 societăți pe acțiuni 48 au obținut 0 profit, iar 34 au înregistrat pierderi sub 4 miliarde de lei, atenție, ceea ce constituie echivalentul valorii cotei statului în toate societățile.

Deoarece se impune o abordare mult mai complexă a stării de lucruri, Curtea de Conturi își asumă responsabilitățile de rigoare și solicită suplinirea statelor de personal pentru a face față provocărilor.

Top-managerul Agenției „Moldsilva” ... continuă să fie în vizorul autorităților de resort atît pentru faptul că nu valorifică potențialul forestier la justa valoare, cît și mai cu seamă pentru administrarea defectuoasă a domeniului propriu-zis. Lipsa unui sistem relevant de evidență a fondurilor forestiere generează riscuri de înstrăinare a terenurilor sau de ocupare abuzivă a acestora.

E necesar să fie revăzut mecanismul dării în arendă a fondului forestier care este unul necorespunzător și nu aduce venituri.

Deficiențele constatate în activitatea Agenției „Moldsilva” se cifrează în jur de 120 de milioane de lei, dintre care 10 milioane de lei sînt restanțele arendașilor, circa 50 de milioane de lei este valoarea patrimoniului public necadastrat, iar 17 milioane de lei – necontabilizarea corectă a cheltuielilor pentru amenajarea pădurilor etc.

Curtea de Conturi nu pentru prima dată bate alarma în privința multiplelor nereguli acumulate cu anii în problema remunerării în sectorul public. Deoarece cadrul normativ se află în permanentă ajustare, nu se realizează performanțele dorite, motivul fiind deficitul de viziuni conceptuale. În consecință, orice modificare sau completare a cadrului legislativ și normativ, în lipsa unor experiențe în materie de norme și tarifar, amplifică disproporțiile de remunerare între categoriile de salarizați în sectorul bugetar, pe de o parte, și în sectorul nebugetar, pe de altă parte.

Pe marginea acestui subiect, plenul Curții nu s-a rezumat doar la o simplă radiografie, ci a propus executivului o foaie de parcurs în vederea redresării lucrurilor.

Doamnelor și domnilor,

Respectarea principiilor de bună guvernare este o obligație pentru autoritățile administrației publice centrale și locale care gestionează mijloacele bugetare și care sînt direct responsabile de instituirea și implementarea sistemului de management financiar și control. Recomandările de elaborare sau de actualizare a procedurilor au rămas și anul acesta în topul celor care se regăsesc în rapoartele precedente, ceea ce denotă că managementul entităților publice încă nu sînt conștienți pe deplin de respectiva obligație legală și nici chiar de beneficiul realizării lor.

O altă constatare se referă la faptul că nu sînt actualizate regulamentele de organizare și funcționare, regulamentele de ordin interior și organigramele entităților, nu sînt actualizate atribuțiile și responsabilitățile compartimentelor subdiviziunilor funcționale. Cu alte cuvinte, nu se face o analiză clară a cerințelor de implementare ale sistemului de control intern.

În acest sens, Curtea de Conturi a recomandat, în mod repetat, consolidarea funcției de audit intern. Pentru soluțiile de ameliorare în domeniul în cauză Curtea

propune revizuirea și ajustarea de fond a Legii privind controlul financiar public intern, Legea nr.229 din 2010.

Onorat Parlament,

Tradițional, audierile publice în plenul Curții au ca invitați membrii comisiilor parlamentare de profil, iar hotărârile și rapoartele de audit sînt remise Parlamentului, inclusiv comisiilor de resort.

De asemenea, este binevenită și inițiativa comisiilor parlamentare de a organiza ședințe pe marginea problematicilor abordate în rapoartele Curții de Conturi unde sînt prezenți atît entitățile auditate, cît și auditorii publici externi în calitate de experți. Aceste reuniuni ar putea constitui un model eficient de dezbateri parlamentare în materie pe problemele elucidate de către auditul public extern cu deciziile de rigoare.

Sînt sigur că doar eforturile noastre conjugate vor conduce spre afirmarea unui cadru de conlucrare agreabil și cointerestat între instituția supremă de audit și Parlament.

Pe parcursul perioadei de referință, Curtea de Conturi, în scopul gestionării și raportării faptelor care au la bază suspiciuni rezonabile de fraudă, infracțiune, în corespundere cu prevederile Legii Curții de Conturi, a remis organelor de drept nouă materiale ale auditorilor realizate, în urma examinării cărora au fost pornite 14 cauze penale.

Vom menționa că în ultimul timp autoritățile de resort au manifestat deschidere necesară pentru o cooperare corespunzătoare, dar există încă multe oportunități care nici pe departe nu sînt valorificate.

Pe parcursul misiunilor de audit au fost remediate carențe de circa 7 miliarde de lei, dintre care peste 85 la sută țin de colectările de evidență contabilă.

De obicei, remedierea lacunelor depistate și implementarea recomandărilor înaintate în raportul de audit revine acțiunilor post audit efectuate de entitățile audiate.

Astfel, în ultimii 2 ani, Curtea de Conturi a înaintat în jur de 900 de recomandări, dintre care au fost puse în practică 340 de recomandări, parțial aplicate 230 de recomandări.

Totodată, 330 de recomandări rămîn a fi neîndeplinite pînă în prezent, iar nivelul de executare a recomandărilor de către administrația publică centrală este de circa 50 la sută.

Potrivit recenteii evaluări post audit, cel mai puțin receptiv în această privință este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Agenția de Investiții și Plăți pentru Agricultură care ignorează cu desăvîrșire recomandările Curții și care preferă să gestioneze fondul de subvenționare a agriculturii în mod netransparent și părtinitor.

În acest context, Curtea de Conturi își reiterează convingerea că neregulile vor putea fi eliminate în viitor numai în măsura în care managementul practicat la nivelul fiecărei autorități sau entități publice va fi capabil să înlătore aceste deficiențe și, nu în ultimul rînd, să respecte principiile de bună guvernare.

Stimați deputați,

În final, vreau să mă adresez membrilor Comisiei parlamentare economie, buget și finanțe și să le mulțumesc pentru contribuția care au avut-o la elaborarea acestui raport. Noi am ținut cont de recomandările și obligațiile parvenite în cadrul discuțiilor la ședința comisiei unde a fost audiat raportul anului 2015. Prezentul discurs îl putem considera drept un produs comun, fapt ce ne permite să afirmăm că între Parlament și Curtea de Conturi există o colaborare fructuoasă.

În această ordine de idei, țin să asigur forul legislativ că instituția supremă de audit își va exercita și în continuare mandatul în mod onest și responsabil, căci nu întîmplător noi ne-am asumat sloganul „Corecți în abordări și credibili în acțiuni”.

Vă mulțumesc pentru atenția cu care m-ați ascultat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult pentru un raport atît de succint și în același timp bine formulat, structurat și informație foarte utilă.

Vă mulțumim foarte mult.

Și în continuare, dacă sînt întrebări în adresa Președintelui Curții de Conturi sau a instituțiilor care au fost invitate și ele astăzi aici.

Și prima intervenție, domnul Golovin, vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Boris Golovin:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Prin Legea fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală se stipulează că din buget se transferă 12,1% din suma alocațiilor sociale. Prin Legea finanțelor publice articolul 12 din bugetul de stat sînt finanțate toate fondurile și programele, inclusiv finanțarea categoriilor de cetățeni protejate de stat.

Nu este clar de ce costul poliței de asigurare este stabilit la nivel de 4056 de lei și se transferă numai de persoane fizice și agenți economici, dar Guvernul transferă pentru persoanele asigurate de către stat nu mai mult de 2000 de lei, ceea ce constituie mai puțin de 50% din sumele necesar alocării.

Întrebarea mea este către ministrul finanțelor și către președintele Curții de Conturi. După care lege vă conduceți? Asta este prima întrebare.

Și a doua întrebare: cînd o să completați bugetul Companiei de Asigurări Obligatorii de Asistență Medicală cu sursele financiare pe care le datorați, că această sumă se adună aproape 2 miliarde de lei în fiecare an?

Domnul Veaceslav Untila:

Eu, domnule deputat Golovin, mulțumesc pentru întrebare, vreau să vă spun că Curtea de Conturi, în conformitate cu legea, sîntem cei care veghem cum se gestionează banii publici.

Ceea ce ține de partea cîți bani se alocă este o problemă a Ministerului Finanțelor și l-aș ruga pe domnul ministru să răspundă la această întrebare.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, domnul ministru al finanțelor Armașu.

Tehnicienii,

Vă rog frumos, ultimul microfon lângă perete, partea... Ultimul rînd, ultimul microfon. Nu, mai, mai în spate.

Da, vă mulțumim.

Poftiți.

Domnul Octavian Armașu – ministru al finanțelor:

Stimați deputați,

Deci noi, așa cum a fost menționat, cu adevărat, în Legea bugetului prevedem alocări de 12,1 la sută pentru finanțarea fondului de asigurări medicale FAOAM și mai departe ceea ce ține deja propriu-zis de gestionarea acestui fond și politicile în acest domeniu țin nemijlocit de acest fond și de Ministerul Sănătății.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Golovin,

Vă rog frumos, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Poftiți.

Domnul Boris Golovin:

Da, domnule ministru, nu vă supărați, dar eu știu că legea de bază a dumneavoastră este Legea finanțelor publice și Ministerul Finanțelor se folosește și, eu știu, se conduce conform acestei legi, aceasta este lege, dar prin această lege dumneavoastră sînteți dator să completați toate alocările unde statul este dator să transfere acești bani.

Dar dumneavoastră transferați mai puțin de jumătate, de atîta și vă întreb, dumneavoastră cînd vi-i comod vă conduceți după Legea fondurilor publice, cînd nu vi-i comod, dumneavoastră vă conduceți după alte legi.

Eu cred că ar trebui să fie în cazul dat deci jocul după o singură regulă, nu după diferite reguli.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Mîndru.

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Victor Mîndru:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule raportor,

La compartimentul Proiectul „rețeaua de comunicații fixe și mobile pentru consolidarea managementului frontierei de stat pe segmentul Ungheni-Giurgiulești”, spuneți, vă rog, ce trebuie de întreprins și de către cine pentru a

soluționa problema expusă la această temă, la acest compartiment, la pagina 87, cu referire la valorificarea de către stat a dreptului de proprietate asupra întregii rețele de comunicații fixe și mobile în standard european TETRA.

De asemenea, aș vrea să știu care este probabilitatea ca dreptul de proprietate asupra bunurilor destinate consolidării securității frontierei de stat să treacă către terțe persoane private cărora le-au fost aplicate sechestrare în sume totale de 2,3 milioane de lei.

Vă mulțumesc.

Domnul Veaceslav Untila:

Da. Domnule Mîndru,

Vă mulțumesc și eu pentru întrebare.

Înseamnă că după ce a fost audiată Poliția de Frontieră, Curtea de Conturi a făcut recomandările necesare, recomandări care au expirat în data de 18 decembrie 2016, acum, recent.

Din păcate, recomandările noastre nu au fost duse la bun sfârșit, nu au fost îndeplinite, de aceea Curtea de Conturi acum are dreptul de a reveni la această problemă. Și cred că pe parcursul la două luni de zile noi o să revenim din nou la Poliția de Frontieră cu un audit pe unele chestiuni ce dumneavoastră le-ați menționat acum și după aceasta eu o să vă dau dumneavoastră un răspuns în scris.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Mîndru,

Poftiți.

Domnul Victor Mîndru:

Vă mulțumesc.

Atît.

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Carp,

Poftiți.

Domnul Lilian Carp:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Dumneavoastră aici ați menționat, domnule Untila, despre numărul de întreprinderi care, de fapt, generează pierderi, sînt întreprinderi de stat, iar numărul este destul de mare al acestor întreprinderi, vedem 84 de întreprinderi aduc 900 de milioane, pe urmă vedem societăți pe acțiuni care împreună 4 miliarde de lei, deci suma vedem e aproape ... 5 miliarde doar într-un singur an. Spuneți-mi, vă rog, care sînt cele mai mari întreprinderi sau care sînt întreprinderile care aduc cele mai mari pierderi în acest context? Și apoi o să urmeze a doua întrebare.

Domnul Veaceslav Untila:

Nu pot să vă dau acum care-i lista întreprinderilor, dar ați auzit că marea majoritate dintre ele nu mai sînt eficiente și veniturile lor sînt zero, iar pierderile care există sînt egale exact cu suma fondatorilor care este în aceste întreprinderi de stat.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Carp,
Vă rugăm frumos.

Domnul Lilian Carp:

Asta cunoaștem că la noi întreprinderile de stat au tendința de a ajunge la zero venituri, adică cît investesc, nu au nimic și noi cunoaștem de ce, că am mai auzit eu, dacă apar cumva 2 – 3 milioane în plus, atunci la dînșii principala frază: „Trebuie de ucis banii”. Asta e frază clasică la toți.

Acum întrebarea a doua. Deci la întreprinderile acestea care generează pierderi atît de mari, există consiliul de administrare, ați evaluat cumva care sînt primele, salariile membrilor consiliilor de administrare la întreprinderile care generează așa pierderi?

Domnul Veaceslav Untila:

Vreau să vă spun din partea pozitivă. Membrii acestor consilii regulat ridică salariu, chiar dacă veniturile acestor întreprinderi sînt zero și multe din ele au chiar și subvențuri, sînt în pragul unui faliment. Este foarte important acum și noi am dat recomandările atît Guvernului, Parlamentului în privința modificării legislației Republicii Moldova, am atras atenția conducătorilor entităților care au fost supuse auditului la aceste lucruri, dar mai avem nevoie de puțin timp, fiindcă recomandările noastre se extind pînă la un an – un an jumătate. Iar noi monitorizăm acum acest proces, stăm cu ochiul pe aceste instituții și cred că în raportul anului viitor noi vom prezenta deja și date dacă s-a îmbunătățit sau s-a înrăutățit situația la acest capitol.

Domnul Andrian Candu:

Ultima precizare, vă rugăm frumos, domnule Carp.

Domnul Lilian Carp:

Domnule președinte al Curții de Conturi,
Eu vă asigur că s-a îmbunătățit în ceea ce privește salariile lor.

Domnul Veaceslav Untila:

Cred că da.

Domnul Lilian Carp:

Mai mult ca precis. Și aici o recomandare pentru Ministerul Economiei. Deci dumneavoastră ... sau întrebare ca să ... și vreau în scris deci răspuns, cum

dumneavoastră selectați aceste persoane în Consiliul de administrare? Și dacă aceste persoane sînt cumva funcționari din Ministerul Economiei? Și cum gestionează ei aceste întreprinderi și își pun așa salarii mari, dar ele generează pierderi? Deci înseamnă că ei nici nu sînt buni de funcționari în cadrul Ministerului Economiei, nu tocmai să conducă cu aceste întreprinderi de stat. Eu aștept răspuns în scris.

Mersi mult.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnule Gorilă,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Anatolie Gorilă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule președinte,

Eu mă întorc la securitatea frontierei încă cu o întrebare. La pagina 29 din Raportul Curții, Curtea invocă un subiect important cum ar fi securitatea frontierei de stat și mai ales problemele aferente acesteia. Și întrebarea mea este: care sînt principalii factori care au generat deficiențe majore în asigurarea eficacității și durabilității acestei asistențe externe acordată de către Uniunea Europeană în domeniul securității frontierei de stat?

Domnul Veaceslav Untila:

Eu deja am încercat să răspund la această întrebare. Înseamnă că auditul care a fost la Poliția de Frontieră a depistat un șir de nereguli atît în administrarea banilor europeni, banilor care au fost investiți, cît și în atitudinea Poliției de Frontieră la management, conducere și toate lucrurile acestea.

Curtea de Conturi atunci a dat recomandări atît Poliției de Frontieră, Ministerului Afacerilor Interne, altor entități ale statului, Guvernului, în privința depășirii acestor nereguli și Curtea de Conturi a dat termen ca Poliția de Frontieră pînă în data de 18 decembrie 2016 să raporteze Curții de Conturi despre rezultate sau despre îndeplinirea recomandărilor Curții de Conturi.

Pînă astăzi noi nu am primit nici un rezultat de la Poliția de Frontieră, de aceea am zis că noi sîntem nevoiți să revenim. Și cred că un grup de experți din cadrul Curții de Conturi vor merge la Poliția de Frontieră și vom vedea cum s-au realizat pînă la urmă recomandările și ce s-a întîmplat cu acei bani care trebuiau să fie o parte din ei întorși înapoi statului.

Da. Mulțumesc dumneavoastră.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

În continuare, doamna Domenti.

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Oxana Domenti:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule președinte al Curții de Conturi,

Eu vreau să vă mulțumesc pentru acest raport și pentru munca colegilor dumneavoastră, care este una calitativă se vede, doar că regretăm că discutăm acest proiect de raport foarte târziu. Deci discutăm activitatea Guvernului pe anii 2015, s-ar părea că este mai puțină relevanță, dar totuși regăsim anumite probleme sistemice de care trebuie să țină cont și Guvernul actual, și alte guverne.

Și una dintre probleme la care s-au referit auditorii și eu sînt absolut de acord că este o problemă foarte mare în Republica Moldova ține de actualul sistem de salarizare în sectorul public. Vorbiți de faptul că măsurile care se întreprind de majorare sau de ajustare a salariilor sînt nesistemice, nu corespund conceptului Legii cu privire la salarizarea publică, prevalează anumite interese sectoriale și nu vedem o abordare așa unică a Guvernului. Deci care ar fi recomandările Curții de Conturi Guvernului la acest capitol? Mai detaliat, dacă puteți să spuneți. E vorba de anumite recomandări care ar ține de o lege nouă sau ...? Deci care ar fi recomandările dumneavoastră?

Domnul Veaceslav Untila:

Da. Vă mulțumesc, doamnă deputat.

Vreau să vă spun că de către auditorii Curții de Conturi a fost supus controlului acest capitol, sînt în jur de 12 recomandări date Guvernului și nu numai Guvernului, dar entităților statului, eu nu dispun de ele acum în scris, dar pot să vi le trimit în scris. Și nu numai care au fost recomandările, dar și la ce stadiu de îndeplinire se află aceste recomandări.

Oricum ar fi, din discuțiile care le-am avut chiar și cu Prim-ministrul, acum pe agenda Guvernului este ... se planifică ca să se facă modificări la legislația în vigoare în privința salarizării, ca să apară o echitate între funcționarii publici.

Eu o să rog pe cineva din colegii mei, dacă dispun de aceste recomandări, ca să mă ajute.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos să luați loc.

Domnule Chițan.

Da, poftiți.

Domnul Valeriu Ghițan – șef al Aparatului Curții de Conturi:

Distinsă doamnă deputat,

Într-adevăr, este o problemă de sistem, slăbiciunile instituționale s-au acumulat, practic, de la 90 înapoi. Pentru că noi nu avem un institut specializat în domeniul tarifării, normării. În general, vreau să vă spun că dacă era specialitatea „Economia muncii”, astăzi a dispărut la ASEM. Și iată acest institut, noi am preluat acele normative care erau din fostul sistem și după inerție le-am aplicat, dar le-am aplicat nu prea relevant.

De aceea noi am propus Guvernului instituirea unui centru specializat. Pentru că de normare și tarifare au nevoie și sectorul privat, și sectorul public, și întreprinderile, și instituțiile bugetare. Asta-i prima.

A doua. Avem nevoie de un concept nou. Un concept care ar avea în vedere atât sectorul bugetar să fie o lege unitară pentru sectorul bugetar și o lege unitară pentru sectorul nebugetar, adică și întreprinderile de stat, și instituțiile care funcționează la gestiune nonprofit.

Și a treia. Clar că o lege ajustată nouă. Pentru că, într-adevăr, noi am menționat și dumneavoastră susțineți această, cum se spune, carență care există că principiile, din păcate, sectoriale domină și atunci acest sistem care este astăzi salarial nu mai funcționează.

El, dimpotrivă, demotivează și creează ... o anumită competitivitate, o anumită concurență neloială și nesănătoasă, chiar și în sistemul public.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamna Domenti,

Vă rog frumos, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Doamna Oxana Domenti:

Noi vă mulțumim, domnule Chițan, pentru aceste recomandări. Eu le împărtășesc întru totul și îngrijorările, și aceste recomandări. Și sper ca Guvernul să ia în considerare inclusiv ideea unei noi legi în domeniul salarizării, pentru că cea veche deja cred că nu mai poate fi definitivată, prea mult trebuie de lucrat acolo.

Și cea de-a doua întrebare pe care aș vrea să v-o pun ține de fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală. Deja colegii noștri au încercat să expună unele îngrijorări pe care le avem și le vedem reflectate și în Raportul Curții de Conturi cu privire la finanțarea nesatisfăcătoare, neritmică și netransparentă din partea bugetului de stat a domeniului de asigurări obligatorii de asistență medicală.

Din păcate, aceleași lucruri le constatăm anual și noi atunci când aprobăm aici rapoarte cu privire la executarea bugetului de asigurări medicale și în rapoartele Curții Constituționale, practic, în fiecare an vedem aceleași recomandări, că bugetul de stat, așa cum spunea domnul ministru, transferul – 12,1 la sută. Dar cea mai mare întrebare este: care este baza de calcul al acestor 12,1 la sută? Pentru că baza de calcul permanent se diminuează și ceea ce avem noi este să avem o pondere în descreștere de la 56 la 43% finanțarea acestui sistem de sănătate.

Atrageți atenția la faptul că finanțarea este neritmică, atrageți atenția la faptul că fondurile de profilaxie care sînt planificate în fiecare an, pînă la urmă, ajung să nu se realizeze nici un bănuț, că ele fie se taie pe parcursul anului, fie că nu se valorifică, ceea ce este un lucru, la fel, foarte problematic. La fel atrageți atenția și asupra faptului că lipsește amortizarea ca element de calcul al costului

atunci cînd se calculează cazul tratat. Sînt recomandări pe care le facem în fiecare an absolut și ...

Domnul Veaceslav Untila:

Din an în an.

Doamna Oxana Domentii:

... Da, nu atrage atenția Guvernul la ele.

Deci spuneți-mi, vă rog frumos, dacă Curtea de Conturi are ca funcție sau ca obligație, sau bugetele anuale, atunci cînd vin aici, în Parlament, proiectele de bugete, ele sînt coordonate cu Curtea de Conturi, dumneavoastră vă expuneți cumva la etapa de elaborare a acestor bugete? Pentru că era anterior o practică, după mine, foarte bună atunci cînd proiectele de bugete erau coordonate sau avizate, într-un fel, consultate inclusiv cu Curtea de Conturi. Poate e cazul să revenim la această practică, cel puțin, de consultare? Atunci și cuvîntul experților dumneavoastră și auditorilor ar fi unul valoros și poate luat în considerare la elaborarea bugetelor.

Domnul Veaceslav Untila:

Da. Vă mulțumesc foarte mult pentru întrebare.

Vreau să vă spun că, într-adevăr, în trecut Curtea de Conturi își spunea cuvîntul asupra proiectelor de buget, asta a rămas în trecut.

Noi am discutat cu colegii la Curte dacă ar fi bine ca Curtea să vină cu o expertiză înainte ca bugetul să fie aprobat. Pînă la urmă, noi am ajuns la concluzia că, totuși, noi trebuie să veghem cum se cheltuie banii publici și nu este chestiunea Curții de Conturi cum se formează bugetul, noi trebuie să urmărim foarte bine cum se îndeplinește și cum se cheltuie banii publici.

... Și să vedeți că chiar dacă noi nu ne expunem sau nu dăm recomandări atunci cînd înainte de a fi aprobat bugetul, dar oricum, recomandările noastre care dumneavoastră ... le-ați vociferat, ele sînt suficiente, dacă ar fi îndeplinite recomandările Curții de Conturi de către entități, lucrurile s-ar schimba. Și eu cred că noi aici trebuie să vorbim despre responsabilitatea celor care sînt obligați să îndeplinească recomandările Curții de Conturi exact așa cum sînt ele scrise. Din păcate, din raportul care îl aveți dumneavoastră și din raportul care l-am făcut eu astăzi, doar 50 la sută din recomandările Curții de Conturi se iau în calcul, altele 50 la sută rămîn de izbeliște.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Doamnă Domentii,

Mai aveți ultima precizare?

Vă rog frumos, foarte succint. Sînt foarte mulți care vor să pună întrebări.

Poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu înțeleg și acest conflict de interese, pe de o parte, în cazul în care dumneavoastră ați consulta un proiect de lege, poate nu ați fi atât de obiectivi atunci când faceți controlul asupra acestui proiect de lege.

Dar există și alt aspect, dumneavoastră veniți cu recomandări tocmai cum trebuie să fie elaborate aceste bugete, că nu se respectă contribuția bugetului de stat, că nu există finanțare ritmică ș.a.m.d., iar aceste recomandări nu se iau în considerare.

Eu mi-aș dori ca și recomandările dumneavoastră, dar și recomandările Parlamentului, hotărârile Parlamentului să fie respectate și să fie auzite de către Guvern.

Mulțumesc.

Domnul Veaceslav Untila:

Da. Vă mulțumesc.

Și în privința termenelor, este septembrie 2015 – septembrie 2016, adică această perioadă este în raportul pentru ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Diacov,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Dumitru Diacov:

Bine.

Domnule Președinte,

Eu am mai multe întrebări, dar, în principiu, eu vreau să ne înțelegem ce facem noi, fiindcă mulți ani la rînd acest raport era difuzat deputaților și se lua act în Parlament.

Noi acum asîntem ultima zi de ședință, avem o ordine de zi foarte încărcată, de aceea eu propun ca să închidem sesiunea de întrebări și răspunsuri, articolul 108 din Regulament, și, după Anul Nou, să venim, dacă comisia va avea careva propuneri pe marginea acestui proiect, să continuăm discuțiile.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc.

Nu știu cine a inventat acest articol 108, dar pare a fi foarte bun instrument la un moment dat.

Sînt obligat să solicit plenului aplicarea articolului 108, potrivit votului.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut încheierea dezbaterilor.

Dumneavoastră, bineînțeles, un minut aveți posibilitatea să mulțumiți plenului și să ne urați sărbători frumoase.

Domnul Veaceslav Untila:

Stimați colegi,

Sînt și eu unul dintre voi, am nimerit la Curte cum am nimerit. Vreau să vă spun că vreau să schimb ceva, într-adevăr, că este un instrument al Parlamentului care veghează cum se cheltuie banii publici. Noi am venit cu practica veche la dumneavoastră.

Eu, pentru anul viitor, o să vă propun, o să vă înaintez la timp raportul, o să fac toată posibilitatea ca să puteți lua cunoștință de acest raport și nu trebuie să puneți întrebări președintelui Curții de Conturi, fiindcă noi ne facem lucrul un an de zile și vă prezentăm acest raport.

Întrebările trebuie să fie față de entitățile care nu îndeplinesc recomandările Curții de Conturi, care nu valorifică fondurile statului, care delapidază fondurile, aici trebuie să fie, noi trebuie să schimbăm accentele.

Și încă un lucru care deja noi îl realizăm cu comisiile parlamentare, toate rapoartele Curții de Conturi noi le trimitem în Parlament, ele ajung în comisiile parlamentare și experții noștri vin la aceste ședințe ale comisiilor, și toate entitățile deja se simt nu chiar confortabil atunci cînd deja deputații vorbesc cu ei, fiindcă deputații au și posibilități de a trage la răspundere pe cei care încalcă legea.

Vă mulțumesc și vă doresc succes.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Vă aduc aminte că ați fost... dacă nu vă aduceți aminte cum, ați fost numit prin Hotărîrea Parlamentului. (*Rîsete în sală.*)

Da. Vă mulțumim.

Vă rugăm frumos, domnule Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezentați raportul comisiei la acest subiect, la proiectul de hotărîre.

Poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe, în conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului referitor la atribuțiile comisiilor permanente, a examinat Raportul Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public, Raportul anual 2015, și informează despre următoarele.

Raportul anual 2015 al Curții de Conturi a fost prezentat Parlamentului spre examinare în corespundere cu prevederile articolului 8 din Legea Curții de Conturi nr.261 din 5 decembrie 2008 și a fost aprobat prin Hotărîrea Curții de Conturi nr.37 la 3 octombrie 2016.

În procesul examinării raportului, de rînd cu președintele și membrii Curții de Conturi, în ședința comisiei au participat conducătorii entităților auditate care au

dat explicații asupra celor constatate și au relatat despre mersul implementării recomandărilor Curții de Conturi.

Drept urmare a examinării, s-a constatat că Curtea de Conturi atestă fragilitatea sistemelor de management și control intern și a recomandat Parlamentului să oblige autoritățile publice centrale și locale să se conformeze Legii privind controlul financiar public intern în sensul implementării fără echivoc a răspunderii manageriale pentru funcționarea controlului financiar public intern.

De asemenea, Curtea de Conturi a atestat rezerve considerabile la edificarea și dezvoltarea auditului intern, ale cărui disfuncții sistemice pot fi eliminate prin responsabilizarea Ministerului Finanțelor în vederea inițierii modificărilor și completărilor Legii privind controlul financiar public intern, orientate spre remedierea curenților și lacunelor persistente, inclusiv în vederea extinderii auditului intern asupra entităților publice la autogestione și întreprinderilor cu participarea statului, consolidării statutului unităților de audit intern și salarizării funcției respective.

Cu referire la procesul bugetar, Curtea de Conturi a constatat că Guvernul nu asigură respectarea de către autoritățile publice de resort a calendarului bugetar, în special ce ține de elaborarea și prezentarea în Parlament a politicilor fiscale și bugetare aferente legii bugetare anuale, precum și instrumentarea unor acțiuni ferme de combatere a evaziunilor fiscale, complementarea realizării țintelor de sustenabilitate a finanțelor publice, implicit de diminuare a datoriei publice.

Conform raportului Curții de Conturi, se impune corelarea politicilor investiționale cu prioritățile sectoriale și cu resursele financiare disponibile în scopul finalizării obiectelor cu grad sporit de edificare eliminând în acest sens fenomenul irosirii fondurilor publice.

În acest sens, așteptăm de la Guvern o inventariere a obiectivelor investiționale în proces de execuție care ar ajuta comisia în procesul decizional al alocării banilor publici.

Printre iregularități Curtea de Conturi a constatat că procesul de monitoring financiar al entităților cu capital integral sau majoritar de stat, exercitat de către Ministerul Finanțelor, este unul necorespunzător, nu realizează obiectivele stipulate în cadrul normativ și nu contribuie la responsabilizarea managementului corporativ în sectorul public de gestiune economică, iar actualul sistem de salarizare nu întrunește repere și exigențe conceptuale, ajustările adiționale fiind operate în mod nesistemic.

Comisia susține recomandările Curții de Conturi privind inițierea de către comisiile parlamentare permanente a audierilor autorităților publice centrale de profil și al celor locale privind interacțiunea acestora în implementarea efectivă a cadrului legal normativ aferent afirmării autonomiei decizionale și financiare locale, descentralizării fiscal-bugetare și creării premizelor pentru sporirea durabilă a bazei economico-financiare a unităților administrativ-teritoriale de toate nivelurile, precum și desfășurarea audierilor privind implementarea cadrului legislativ în materie de organizare și funcționare a administrației locale.

Pentru a face o interconexiune dintre activitatea de audit, performanța instituției și resursele alocate pentru finanțarea Curții de Conturi, Comisia

economie, buget și finanțe a examinat concomitent și Raportul de activitate al Curții de Conturi pentru anul 2015, nr.1383 din 23.05.2016, precum și Raportul financiar privind executarea bugetului Curții de Conturi în exercițiul bugetar 2015.

Sub acest aspect, comisia menționează că, în general, în anul 2015, Curtea de Conturi, în limita resurselor alocate de la componenta de bază a bugetului de stat și din mijloacele aferente realizării proiectelor finanțate din surse externe, a realizat activități planificate în cadrul programului de activitate și de proiectele de dezvoltare a capacităților instituționale. Indicatorii de performanță planificați în anul 2015 au fost realizați în măsură diferită. Unele devieri de la indicatorii planificați sînt pozitive, altele negative și au explicații și argumentări fundamentate.

Astfel, analiza indicatorilor de rezultat, de produs și de eficiență denotă că deși au fost efectuate 100% din auditele prevăzute de programul de activitate, 15 din 50 de audite nu au fost examinate de plenul Curții de Conturi, adoptarea hotărîrilor fiind transferată pentru anul 2016.

Ponderele rapoartelor de audit aprobate și apreciate conform procedurilor de asigurare a controlului calității drept calitative au fost cu 13 puncte procentuale mai mare decît indicatorul aprobat. A crescut și numărul de entități auditate cu 10%, însă indicatorul aprobat nu a fost atins cu 3 puncte procentuale.

Cu 24 de persoane mai mult decît indicatorul aprobat a fost numărul persoanelor instruite. Deși, potrivit organigramei, în cadrul Curții de Conturi este instituit serviciul de audit intern, raportul nu conține informații despre activitatea acestei subdiviziuni, despre constatările și recomandările auditului intern.

Conform raportului, pe parcursul ultimilor 4 ani nu a fost atins numărul-limită de personal aprobat. În viziunea comisiei, angajarea încă a 14 salariați ar fi permis Curții de Conturi majorarea numărului de audite de entități auditate. În același timp, majorarea eficacității și eficienței activității de audit se poate atinge prin micșorarea timpului necesar realizării unei misiuni de audit.

În scopul stabilirii unei monitorizări asupra realizării Planului de dezvoltare strategică pentru anul 2016 – 2020 și raportării clare privind indicatorii-cheie de performanță care au fost dezvoltați, comisia solicită Curții de Conturi să includă în rapoartele viitoare un capitol separat dedicat implementării Planului de dezvoltare strategică.

În perioada de raportare Curtea de Conturi a acordat o atenție deosebită formării profesionale prin implementarea unei strategii de instruire și dezvoltare profesională susținută de planuri anuale de instruire a personalului, pe baza unei analize a necesităților de instruire.

Un volum semnificativ de formare a fost furnizat prin intermediul programelor de asistență ale donatorilor. Cu toate acestea, unul dintre obiectivele principale stabilite în articolul 4 din Legea Curții de Conturi privind atestarea auditorilor publici nu a fost încă realizat.

Examinînd rapoartele Curții de Conturi, comisia constată un nivel redus de implementare a recomandărilor evidențiind în calitate de factori indisciplina entităților auditate, perioade insuficiente pentru implementare, dar și calitatea joasă a unor recomandări.

Astfel, prin Hotărîrea nr.188 din 5 noiembrie 2015 privind Raportul anual 2014 al Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public, Parlamentul a cerut Guvernului implementarea recomandărilor Curții de Conturi expuse în raportul de referință. În vederea conformării la cerințele înaintate, Guvernul a aprobat Planul de acțiuni privind implementarea recomandărilor din raportul anual 2014, astfel răspunzând exigențelor auditului public extern.

Totodată, analizele efectuate atestă că din totalul acțiunilor planificate pentru implementarea recomandărilor au fost realizate 38 de acțiuni sau 63%, iar 13 acțiuni fiind în proces de realizare. Un instrument cu un impact pozitiv asupra implementării recomandărilor Curții de Conturi este audierea rapoartelor de performanță și ale conformității de comisiile permanente de profil ale Parlamentului.

Cu referire la procesul de realizare a măsurilor prevăzute de Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere „Republica Moldova – Uniunea Europeană” în perioada 2014 – 2016, comisia atenționează Curtea de Conturi asupra respectării termenelor-limită de realizare a acțiunilor preconizate pentru implementarea articolelor 49 și 50 din acordul menționat.

Drept urmare, comisia solicită Curții de Conturi, de comun cu Guvernul, să prezinte în modul stabilit inițiative legislative menite să garanteze punerea în aplicare a standardelor de audit extern acceptate la nivel internațional ale Organizației Internaționale a Instituțiilor Supreme de Audit, precum și independența instituției supreme de audit.

Comisia acceptă recomandările Curții de Conturi expuse în Raportul anual 2015 asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public și consideră că plenul Parlamentului urmează să solicite Guvernului și autorităților publice auditate implementarea acestora.

Reieșind din cele menționate, comisia a luat act de Raportul anual 2015 al Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public și a hotărât să-l propună plenului Parlamentului spre examinare și dezbateri, totodată aprobând proiectul de Hotărîre nr.495 din 19 decembrie 2016 care prevede recomandările Parlamentului adresate atât Curții de Conturi, cât și Guvernului și autorităților auditate.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim, domnule președinte Creangă.

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări.

Vă mulțumim.

Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.2390 din 7 octombrie 2016 și la proiectul nr.495 din 19 decembrie 2016 și vom reveni la procedura de vot, care v-o propun s-o avem înaintea de pauză, pe la 12.00, 12.10 și după aia o să continuăm, după pauză.

Și pentru că mai avem oaspeți în sală, permiteți-mi să vă propun pentru examinarea subiectului nr.5 de pe ordinea de zi, proiectul de Hotărâre nr.498 din 21 decembrie 2016 privind numirea în funcția de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ.

Vă rugăm frumos, doamnă Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități, să ne prezentați acest proiect de hotărâre.

Poftiți.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Am să dau inițial citire proiectului de hotărâre, ca ulterior să vă aduc la cunoștință și raportul comisiei.

„Hotărâre privind numirea în funcția de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ.

În temeiul articolului 116 alineatele (4) și (5) din Constituția Republicii Moldova și al articolului 9¹ din Legea nr.789 din 26 martie 1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Articolul 1. – Doamna Tatiana Vieru se numește în funcția de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ pe un termen de 4 ani.

Articolul 2. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.”

Comisia a examinat proiectul de hotărâre în cauză. Prin proiectul de hotărâre se propune numirea doamnei Tatiana Vieru în funcția nominalizată.

Comisia juridică, numiri și imunități menționează că, în conformitate cu articolele 9 și 9¹ din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, judecătorii Curții Supreme de Justiție sînt numiți în funcție de Parlament, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.

La funcțiile de președinte și vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului și de vicepreședinte al Colegiului pot candida judecătorii selectați în baza concursului organizat de Consiliul Superior al Magistraturii.

În acest context, comisia a examinat Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii din 20 decembrie cu privire la desfășurarea concursului pentru suplinirea funcției vacante de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ, prin care a fost propusă Parlamentului candidatura doamnei Tatiana Vieru pentru numirea în funcția indicată.

În rezultatul celor expuse, Comisia juridică, numiri și imunități a decis, cu majoritatea voturilor, să propună plenului Parlamentului pentru examinare și adoptare proiectul de Hotărâre nr.498 din 21 decembrie 2016.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Sînt întrebări în adresa comisiei?

Domnule Carp,
Vă rog frumos, poftiți.
Vă aduc aminte că puteți pune întrebări și candidatului.
Poftiți.

Domnul Lilian Carp:

Da. Spuneți-mi, vă rog, doamnă președinte, dumneavoastră ați verificat dacă candidații au sau nu au dosare pierdute la CEDO? Și dacă pe numele lor sînt pornite proceduri disciplinare?

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate coleg,

Aceste acțiuni depășesc Comisia juridică, numiri și imunități, noi examinăm așa cum este scris în Constituție și Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, demersul Consiliului Superior al Magistraturii. Bănuiesc că la selectarea candidatului propus Parlamentului s-au verificat toate elementele. Dar Comisia juridică, numiri și imunități nu este abilitată cu acest drept să facă verificările de rigoare.

Mulțumesc.

Noi verificăm conformitatea, deci procedura, dacă vreți pînă la urmă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Carp,

Poftiți.

Domnul Lilian Carp:

Anume că dumneavoastră verificați procedura și trebuie să vedeți dacă procedura a fost corectă sau nu a fost corectă. Fiindcă Regulamentul prevede foarte clar: candidații care nu corespund criteriilor pentru a deține această funcție deci nu pot fi mai departe înaintați și trecuți prin comisie, și selectați pentru funcția respectivă.

De aceea trebuia să verificați acest lucru, da sau nu?

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate coleg,

Aceste criterii sînt verificate atunci cînd este desfășurat concursul, aplicarea la acest concurs. Și în lege este scris foarte clar ce face Parlamentul în asemenea situații.

Domnul Lilian Carp:

Și atunci în situația cînd Consiliul Superior al Magistraturii ne înaintează candidați care au un trecut așa mai deocheat, cu probleme, noi ce facem?

Doamna Raisa Apolschii:

Asta cred că-i întrebare la Consiliul Superior al Magistraturii, stimate coleg.

Domnul Lilian Carp:

Deci acum aceeași întrebare către ambele candidate, aveți sau nu dosare pierdute la CEDO? Și este sau nu pe numele dumneavoastră inițiată procedură disciplinară?

Domnul Andrian Candu:

Vă rog, tehnicienii. Vă rog frumos să porniți microfoanele nr.1 și nr.2 din primele rânduri.

Da. Vă mulțumim frumos.

Poftiți. Să vă prezentați.

Doamna Tatiana Vieru – candidat la funcția de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ:

Nu avem. Nu sîntem atrași la răspundere disciplinară. Avem dosare ...

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos mai tare și să vă prezentați.

Doamna Tatiana Vieru:

Despre mine este vorba, de aceea dați-mi voie să mă ridic în picioare să mă vadă toți.

Domnul Andrian Candu:

Stați jos la microfon, e important să vă auzim. La microfon. Dați microfonul mai jos, prezentați-vă și răspundeți la întrebare.

Vă mulțumim.

Doamna Tatiana Vieru:

N-am fost atrasă la răspundere disciplinară. Am participat în complete unde au fost pierdute dosare, dar acolo era mai mult problema statului ca să schimbe legislația. Legislația a fost schimbată. Altceva nu avem.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamna Tatiana Vieru:

În privința la hotărârile mele n-am.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim, doamnă Vieru.

Și doamna Clevadi.

Doamna Valentina Clevadî – *candidat la funcția de vicepreședinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție:*

Nu am nici procedură disciplinară, nici dosare pornite pentru încălcări la CEDO.

Doamna Tatiana Vieru:

Pot să adaug puțin?

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog.

Doamna Tatiana Vieru:

Sînt cereri de chemare în judecată în privința noastră intentate de Ministerul Justiției, adică în privința mea, eu răspund pentru mine, însă este concluzia Comisiei Venețiene și este Hotărîrea Curții Constituționale că judecătorul poate să fie atras la răspundere materială numai în cazul în care o să fie sentința pe cazul penal și o să fie recunoscut vinovat. Așa cazuri încă nu avem.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Carp,

Mai aveți întrebări?

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Lilian Carp:

La doamna Clevadî eu știam că nu există mari probleme, dar la doamna Vieru se confirmă ceea ce vorbește.

Mersi mult.

Înseamnă că dumneavoastră trebuia să luați în considerare toate aceste lucruri, doamnă președinte.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate coleg,

Haideți cumva să ne învățăm a nu citi lecții unul altuia. Dacă dumneavoastră vă considerați că sînteți mai indicat, veniți în comisie atunci cînd se examinează.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Doamna Raisa Apolschii:

Tot de fiecare dată încercați cumva ... Veniți și puneți umărul.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Deliu,
Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc mult.

Eu am să continui întrebările adresate de către domnul Carp și am să încerc să vin cu niște argumentări. La data de 16 decembrie 2016 la ședința plenului Colegiului disciplinar în ordinea de zi sub nr.16 și nr.17 erau două chestiuni. Nr.16. „Cu privire la examinarea cauzei disciplinare intentate în temeiul sesizării depusă de Ludmila Morozova privind acțiunile judecătorilor” unde figurează doamna Tatiana Vieru. Și, respectiv, sub nr.17 „Cu privire la examinarea cauzei disciplinare intentate în temeiul sesizărilor depuse de Dmitrii Golodji, respectiv și Teo Cîrnaț” figurează familia doamnei Valentina Clevadî. Plenul Colegiului disciplinar a amînat examinarea acestor chestiuni incluse în ordinea de zi.

La data de 20 decembrie, peste patru zile, prin Hotărîrea Consiliului Superior al Magistraturii sînt înaintate Parlamentului pentru a fi numite doamna Vieru și doamna Clevadî la funcțiile respective.

În această hotărîre punctul 2 specifică că prezenta hotărîre poate fi contestată la Curtea Supremă de Justiție de orice persoană interesată în termen de 15 zile de la data comunicării doar la aceea ce se referă la procedura de emitere și adoptare.

Data de 20, repet. La data de 21, dimineață, în Comisia juridică, numiri și imunități ni se impune includerea în ordinea de zi, fără a avea în față o hîrtie măcar, cînd am cerut mi s-a dat de la doamna președinte, fără a avea nimic în față, înaintarea doamnelor spre aprobare în Parlament.

Eu nu vin cu acușări, însă dumnealor încă rămîn pasibile de sancțiuni disciplinare, deoarece aceea ce-i inclus în ordinea de zi a plenului Colegiului disciplinar s-a amînat, însă ele pot reveni în ordinea de zi și ele deci rămîn pasibile pentru sancțiuni. Și de aceea eu cred că are perfectă dreptate domnul Carp că noi trebuia să avem aceste documente în Comisia juridică, numiri și imunități și să le examinăm, și să ne pronunțăm, nu la auz. Eu n-am avut nici o foaie în Comisia juridică, numiri și imunități.

De aceea întrebarea mea, de ce atîta grabă – 20, 21 în comisie? Și de ce nu s-a ținut cont de aceste afirmații pe care le aduc eu acum sau aceste hotărîri adoptate de către plenul Colegiului disciplinar al Consiliului Superior al Magistraturii?

Domnul Andrian Candu:

Continuați, vă rog frumos.
Poftiți.

Domnul Tudor Deliu:

Iată acestea sînt niște argumente care pe mine mă pun în situația că nu pot să decid. De aceea propunerea fracțiunii noastre este amînarea pentru o altă ședință a examinării acestei chestiuni. Deputații nu au făcut cunoștință cu materialele necesare pentru a se putea pronunța.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Apolschii,
Vă rugăm frumos, poftiți.

Doamna Raisa Apolschii:

Eu de fiecare dată rămân nedumerită atunci când se spune: că ni s-a impus.

Stimate coleg,

Chiar nu am obiceiul să impun. Am anunțat comisia, am anunțat că adevărat ele au venit de la Consiliul Superior al Magistraturii și am propus de a fi inclus în ordinea de zi. Mai sînt colegi care mi-s martori. Asta este una.

Ceea ce ține de rugămintea sau solicitarea fracțiunii dumneavoastră, asta ține de plenul Parlamentului și nu decid eu aici.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
Domnule Deliu,
Vă rog frumos, a doua întrebare.
Poftiți.

Doamna Raisa Apolschii:

Pot să explic. Dar sînt și persoane care le puteți, poate, clarifica niște lucruri cu candidații. Asta ar fi și...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Deliu,
Dacă aveți eventual întrebări...

Domnul Tudor Deliu:

Doamnă Apolschii,

Cu toată stima și respectul, eu nu am vorbit împotriva dumneavoastră, fiindcă cunosc că și dumneavoastră foarte des sînteți pusă în atare situație. Dar eu încă o dată zic, eu doar și la comisie am cerut, dați-mi materiale. Aveți doar dumneavoastră și mi le-ați dat, eu nu puteam în două minute să fac cunoștință cu aceste materiale. Dar eu vreau ca totul să fie în cadrul legal.

De aceea, domnule Președinte, rog să fie, insistăm să fie pusă la vot amînarea examinării ... acestor proiecte de pe ordinea de zi pentru o altă ședință.
(Voci nedeslușite din sală.)

Domnul Andrian Candu:

Nu mai sînt alte întrebări la subiecte.

Dumneavoastră ați prezentat și nr.499? *(Voce nedeslușită din sală.)*

Nu, doar nr.498. Bine.

Este solicitarea Frației Partidului Liberal Democrat, o voi supune votului. Însă, înainte de toate, aș avea nevoie de prezența pe sectoare.

Da, vă rog frumos, doamnă Apolschii.

Doamna Raisa Apolschii:

Domnule Președinte,

Eu am o sugestie, sigur că o să decidă plenul, dar sînt prezente candidatele care rîvnesc la această funcție și poate ar fi bine niște lucruri care sînt discutate aici să fie discutate și ... cu concursul dînselor. Pentru că ceea ce s-a invocat că a fost inclus, noi discutăm despre existența unora la momentul înaintării acestor candidaturi. De asta eu cred că ar fi judicios ca și persoanele care sînt invitate să dea niște explicații în cazul poate ... s-ar lămuri niște lucruri...

Domnul Andrian Candu:

Eu vă propun următorul scenariu, ca să fie o decizie mai înțeleaptă. Noi vom avea o pauză de la 14 la 15. Vă rog frumos, eventual, încă o dată să convocați Comisia juridică, numiri și imunități. Toți cei care au întrebări, toți ceilalți deputați care vor să pună întrebări sau care vor să mai discute acest subiect, invitați-i la comisie, anunțați cînd e comisia la 14 sau la 14.30, invitați candidații, invitați pe cineva, eventual, de la Consiliul Superior al Magistraturii, dacă este necesar, discutați acest subiect și la ora 15 revenim la acest subiect, ca să nu punem acum votului amînări, mai bine procedural revenim la ora 15.00 la acest subiect.

Vă mulțumesc mult.

Doamna Raisa Apolschii:

... Poate pînă atunci raportez, ca să nu mai ies cu un proiect de hotărîre sau revedem ...

Domnul Andrian Candu:

... O să raportăm după aia ambele încă o dată, nu-i nici o problemă, sînt chestiuni tehnice, doar mai clarificați încă o dată cu comisia, anunțați convocarea ei și toți ceilalți care nu sînt membri la comisie și vor să meargă la comisie și, eventual, să întreb și candidații, să o facă.

Dragi colegi,

Sîntem foarte aproape de ora 12. Totuși, vă propun încă un proiect.

Domnule Deliu,

Vă rog frumos, de procedură.

Domnul Tudor Deliu:

Domnule Președinte,

Noi, totuși, insistăm să fie pus la vot, eu nu cred că în două ore problema se poate rezolva. Dar dacă nu se pune la vot, Frațiunea Partidului Liberal Democrat, în semn de protest, va părăsi această ședință, deoarece se încalcă toate rigorile legale în adoptarea actelor legislative.

Domnul Andrian Candu:

Am vrut să propun o altă... am propus o altă soluție care lua în considerare, eventual, și opțiunea propusă de dumneavoastră, dar, bineînțeles, aveți tot dreptul să solicitați și voi supune votului precum ați menționat.

Cine este pentru ca subiectele nr.498 din... proiectul de hotărîre nr.498 din 21 decembrie 2016 și proiectul nr.499 din 21 decembrie 2016 să fie amînate precum a solicitat Frațiunea Partidului Liberal Democrat, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Se pare că nu a fost susținută această propunere.

Iată de ce, revenim la ora 15 la subiectele respective.

Domnule Deliu,

De procedură, poftiți.

Domnul Tudor Deliu:

Ne-am convins cum se adoptă actele legislative în Parlamentul Republicii Moldova. De aceea fracțiunea, în semn de protest, părăsește ședința.

Mulțumim mult.

(Deputații Frațiunii Partidului Liberal Democrat din Moldova părăsesc ședința plenului Parlamentului)

Domnul Andrian Candu:

Acum n-am înțeles. Ați zis că dacă nu pun la vot, părăsiți ședința, acum am pus la vot și, oricum, părăsiți ședința. *(Rumoare în sală.)*

Regulamentul... se pregătesc de inaugurare. Bine. Dar nu e acum, e mai târziu, dragi colegi.

Dar, gluma-i glumă, înțelegem, fracțiunile au, în semn de protest, posibilitatea să părăsească sala plenului și vă aparține decizia. *(Rumoare în sală.)*

Doamnă Apolschii,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

În legătură cu decizia care s-a luat și cu sugestia domnului Președinte, eu aș ruga colegii din Comisia juridică, numiri și imunități să ne întrunim în biroul nr.517 la orele 14 și un sfert.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc frumos.

Doamna Raisa Apolschii:

Vă rog mult. Și cei interesați și care au ... pot veni și discuta.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, numărătorii, să ne anunțați prezența în sală. Vă rugăm frumos.

Domnule Gagauz,

Dacă ați putea pentru sectorul nr.1, domnul Sîrbu – sectorul nr.2 și domnul Carpov o să vă rugăm frumos astăzi, nu neapărat ... prin supliment de salariu, dar o să vă rugăm să ne ajutați cu numărarea pe sectorul nr.3.

Vă rugăm frumos, prezența.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 34.

Sectorul nr.3 – 11. (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, rectificări pe sectoare.

Sectorul nr.1?

Sectorul nr.1, domnul Gagauz.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 6.

Sectorul nr.2 – 35.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 11.

Domnul Andrian Candu:

Sînt 52 de deputați în sală.

Vă rog frumos, de procedură, domnule Diacov, continuăm ședința, poftiți.

Domnul Dumitru Diacov:

Domnule Președinte,

Asta am vrut să rog să continuăm ședința, fiindcă avem mult de lucru.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Vă rog frumos, dacă am putea foarte succint subiectul nr.2 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.302 din 1 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Vă rugăm frumos, domnule Rusu, director general al Agenției Turismului, foarte succint dacă ați putea să ne prezentați acest proiect de lege.

Poftiți.

Domnul Stanislav Rusu – director general al Agenției Turismului:

Bună ziua!

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Onorat Plen,

Atenției dumneavoastră se propune spre aprobare proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost elaborat de către Agenția Turismului, în colaborare cu principalii actori din domeniu, în scopul perfecționării legislației țării în conformitate cu cerințele pieței, ajustate la standardele internaționale, facilitării desfășurării activității turistice în Republica Moldova, sporirii nivelului de protecție a consumatorilor de servicii turistice, îmbunătățirii mecanismului de evidență statistică în domeniul turismului din Republica Moldova.

Prezentul proiect de lege prevede operarea modificărilor în Legea nr.352-XVI din 24 noiembrie 2006 privind organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, Legea nr.231 din 23 septembrie 2010 cu privire la comerțul interior, în anexa la Legea nr.160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, Legea nr.764-XV din 27 decembrie 2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008.

Stimați deputați,

Aș dori la început să menționez că modificările propuse sînt așteptate de industria turismului demult, încă din anul 2010, dar nu am dorit să venim cu modificarea în legea de bază a turismului doar prin prisma schimbării denumirii autorității centrale de specialitate, de Ministerul Culturii și Turismului în Agenția Turismului, dar ne-am propus să modificăm și să completăm unele prevederi care ar stimula activitatea turistică a Republicii Moldova și ar mări defalcările provenite din activitatea turistică în bugetul de stat.

Cu părere de rău, nu toate propunerile Agenției Turismului au fost aprobate și incluse în acest proiect din cauza condițiilor constrîngerilor bugetare existente dictate de conjunctura economico-financiară regională și internă nefavorabilă. Dar sperăm că în timpul cel mai apropiat starea bugetului va fi ameliorată și atunci vom reveni neapărat la propunerile menționate, deoarece, după părerea noastră, ele sînt vital importante pentru dezvoltarea turismului Republicii Moldova.

Generalizînd spectrul de probleme ce urmează a fi soluționate prin operarea modificărilor propuse, acestea pot fi grupate în următoarele compartimente:

Unu. La „Evidența statistică” propunem utilizarea Contului Satelit în Turism, mecanism recomandat de către Organizația Mondială a Turismului pe lângă ONU, organizație la care noi am aderat prin Legea nr.530 din 11 octombrie 2001.

Contul Satelit în Turism este un sistem statistic ce conține un ansamblu de instrumente și tehnici care determină conexiunea turismului cu alte ramuri ale economiei în baza conturilor activității economice și cuantifică ponderea turismului în produsul intern brut al țării, ceea ce avem nevoie foarte mult astăzi.
(Rumoare în sală.)

Doi. În „Destinațiile turistice și activitatea excursionistă” propunem prevederi de îmbunătățire a procedurii de elaborare a rutelor turistice, crearea zonelor turistice și activitatea ghizilor de turism.

Trei. Includerea unui nou capitol ce ține de dezvoltarea turismului social ce va facilita accesul persoanelor cu venituri mici și social-vulnerabile la serviciile turistice. Acest mecanism exprimă, în esență, grija statului față de păturile social-

vulnerabile sau activitățile ce nu generează profit financiar și vine să întregască optica societății față de domeniul turismului atât în plan local, cât și în plan internațional.

Patru. La prestarea serviciilor turistice de către tur-operatori și agenții de turism propunem excluderea obligativității de ținere a modelului-tip de contract turistic și a voucher-ului turistic, a obligativității atragerii anuale în țară a 100 de turiști străini, a obligativității raportării multor dări de seamă statistice și financiare.

Cinci. La activitatea structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare și servire a mesei propunem excluderea clasificării unității de alimentație publică și procedurii de clasificare.

Șase. La structuri de informare și promovare turistică propunem acordarea posibilității autorităților locale, agenților economici și societății civile să creeze centre de informare și promovare turistică.

Șapte. Modificările ce vizează domeniul de pregătire și perfecționare a cadrelor sînt orientate spre ridicarea nivelului de pregătire a cadrelor prin coordonarea cu autoritatea centrală de turism a curriculelor universitare și a programelor de studii și promovarea persoanelor care au studii în domeniul turismului și experiența de muncă.

Esența modificărilor referitoare la controlul statului privind prestarea serviciilor turistice constă în stabilirea anumitor penalități pentru agenții economici care nu respectă normele legale. Deși Legea nr.352 prevede obligațiile agenților economici, ale structurilor de cazare, ale ghizilor, pînă la moment nu există mecanisme de intervenție pentru nerespectarea acestor obligații.

Modificările propuse în Codul contravențional au scopul de a înlătura aceste lacune.

Onorat Plen,

În rezultatul implementării modificărilor propuse va avea loc o dinamizare a activității turistice în Republica Moldova care va contribui la creșterea numărului turiștilor și a încasărilor din activitatea turistică, iar în final va avea impact financiar, economic, social, cultural și de altă natură.

În același timp, operarea modificărilor are drept scop și micșorarea poverii statului asupra agenților economici din industria turismului.

Ridicarea nivelului de calitate a serviciilor turistice, promovarea imaginii Republicii Moldova ca destinație turistică, toate acestea au contribuit la creșterea volumului încasărilor din activitatea turistică și a ponderii turismului în PIB.

În contextul celor menționate, rugăm aprobarea prezentului proiect de lege și vă mulțumesc pentru atenția acordată.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim, domnule Rusu.

În continuare, vă rog frumos, domnul Mîndru.

Dacă aveți întrebări, poftiți.

Domnul Victor Mîndru:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule raportor,

Două întrebări succint. La capitolul VIII „Formarea profesională a cadrelor pentru domeniul turismului”.

Domnul Stanislav Rusu:

Da.

Domnul Victor Mîndru:

Punctul 3 – personalul de specialitate din turism este obligat o dată la 5 ani să absolve cursuri de perfecționare profesională. Îi bine, anterior era 3 ani, acum s-a modificat.

Spuneți, vă rog, dar nu-i posibil în genere de exclus acest termen. Persoana n-are studii în domeniul dat, absolvă aceste cursuri o dată și asta-i de ajuns.

Domnul Stanislav Rusu:

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Stimate domnule deputat,

Noi am analizat că dinamica dezvoltării turismului este foarte, foarte rapidă. Deci unii agenți economici, unii lucrători din sector se concentrează la niște activități cotidiene, dar turismul se dezvoltă.

Uitați-vă câte tehnologii informaționale sînt aplicate și perfecționarea cadrelor duce nemijlocit la calitatea serviciilor turistice. Noi, ca reprezentanți ai statului, ne concentrăm anume asupra ridicării calității serviciilor. Calitate fără perfecționare, fără studii nu este posibilă și practica aceasta mai mult decît atît că de la 3 la 5 ani am venit cu o facilitare pentru sectorul privat, peste 15 ani de activitate deja nu mai este nevoie de aceste cursuri.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Domnule Mîndru,

Vă rog frumos, a doua întrebare.

Domnul Victor Mîndru:

Da, domnule raportor, și eu vă mulțumesc.

Totuși eu insist ca acest termen să fie exclus și dacă se poate, pentru lectura a doua, ca amendament.

Și a doua întrebare.

Domnule raportor,

Dacă sînteți la curent, în anul 2009, în Moldova au fost petrecute trei conferințe naționale în diferite raioane. Au fost elaborate... acesta era un proiect, au fost elaborate trasee turistice, 5 trasee turistice. Spuneți, vă rog, care-i soarta acestui proiect, vă folosiți, se folosește?

Vă mulțumesc.

Domnul Stanislav Rusu:

Traseele turistice, ca orice rute turistice, sînt elaborate și promovate către sectorul privat. Deja ține de sectorul privat, de interesul lor de a fi aplicate. Foarte multe din ele deja lucrează.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamnă Domentî,

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

Domnule ministru,

Eu vreau să vă întreb dacă proiectul de lege pe care-l propuneți se referă și la turismul medical. Dacă există definiții sau anumite reglementări la acest aspect al turismului.

Republica Moldova are un potențial mare la acest capitol, eu consider, și, de fapt, într-o formă, așa, mai neformală, dar acest lucru și acest fenomen ia amploare, serviciile noastre stomatologice, cosmetologice și nu doar sînt foarte valorificate de către străini.

Și alte țări chiar au legi speciale care reglementează acest aspect al turismului, turismul medical.

Vreau să vă întreb dacă această lege prevede și care este opinia dumneavoastră cum ar trebui să fie reglementat acest domeniu?

Domnul Stanislav Rusu:

Vă mulțumesc.

Stimată doamnă deputat,

Referitor la turismul medical, el nu se regăsește ca capitol aparte. În general, turismul este o activitate foarte complexă care implică... poate sînt vreo 35 de forme de turism foarte renumite, răspîndite în toată lumea.

Deci legea nu... la momentul de față deci nu implică și această noțiune aparte, dat fiind faptul că nu sînt anumite reglementări speciale, specifice pentru această formă de turism.

El este ca și orice altă formă de turism în Republica Moldova, există, dar la moment, urmare a unor analize și unui dialog cu sectorul privat care să solicite implicarea statului în susținerea acestei forme de turism, nu au fost solicitate din partea sectorului privat.

Dar pe viitor ca și orice altă formă de turism, noi promovăm orice formă de turism care duce la promovarea Republicii Moldova ca destinație turistică și interesant pentru turiști. Această formă de turism lucrează în Moldova.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamnă Domentî,

Vă rog frumos, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Doamna Oxana Domentî:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Doar ca o precizare și ca un comentariu. Mie îmi pare rău că autoritățile, inclusiv agenții economici privați, nu s-au adresat la dumneavoastră cu astfel de solicitări, dar noi, în Parlament și în cadrul comisiei, am avut astfel de solicitări referitoare la turismul medical, inclusiv cu proceduri de facilitare a vizelor pentru unii cetățeni care vin să beneficieze de astfel de servicii, prin care instituțiile medicale și-ar asuma responsabilitatea pentru ei, pentru rudele lor.

Deci chiar există această dorință din partea lor și noi am sugera poate să extindeți și acest aspect, dar de asta și vă întrebam să fie partea acestei legi ori poate e cazul unei legi speciale unde să reglementăm acest domeniu mult mai strict, pentru că este departe de a reglementa doar definiții.

Aici trebuie să vorbim de mult mai multe lucruri.

Domnul Stanislav Rusu:

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Aici se încheie sesiunea de întrebări-răspunsuri în adresa autorilor.

Vă mulțumim mult, domnule Rusu.

Succese în continuare. Sărbători frumoase să aveți.

Domnul Stanislav Rusu:

Vă mulțumesc frumos și sărbători fericite.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamnă Ivanov, președintele Comisiei administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice,

Vă rugăm frumos să ne prezentați raportul comisiei pentru prima lectură.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice a examinat proiectul de lege înaintat de către Guvernul Republicii Moldova și comunică următoarele.

Proiectul de lege a fost elaborat de către Agenția Turismului în contextul prevederilor Strategiei de dezvoltare a turismului „Turism 2020”, în scopul

facilitării desfășurării activității turistice, sporirii nivelului de protecție a consumatorilor de servicii turistice și îmbunătățirea mecanismului de evidență în domeniul turismului.

Pentru evaluarea potențialului turistic și deci pentru evaluarea unităților administrativ-teritoriale a efectuării zonării turistice a țării se propune atribuirea statutului de localitate turistică sau stațiune turistică acelor sate sau orașe care dispun de patrimoniu turistic sau infrastructură turistică.

În contextul îmbunătățirii mecanismului de evidență, se propune crearea registrului turismului care ar conține informație despre resursele turistice, agenții economici și industria turismului, infrastructura specifică și multe altele.

De asemenea, se propune crearea Contului Satelit în Turism ce ar presupune o bază metodologică de stocare a datelor statistice aferente turismului în Republica Moldova.

Totodată, prin proiectul de lege se propune înființarea structurilor de promovare turistică care vor avea ca scop informarea publicului și prestarea serviciilor în vederea promovării imaginii turistice a țării sau a localității.

În același timp, proiectul prevede reglementarea dezvoltării turismului social și completări ce țin de criteriile privind elaborarea rutelor turistice, crearea sau determinarea zonelor turistice și activitatea ghizilor de turism.

Menționăm că pe marginea proiectului de lege au parvenit avizele comisiilor permanente și al Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. Majoritatea comisiilor au avizat pozitiv acest proiect de lege, cu excepția Comisiei drepturile omului și relații interetnice, care propune respingerea proiectului.

Propunerile și obiecțiile parvenite din partea comisiilor permanente, precum și cele care vor fi expuse de către deputați în amendamente vor fi examinate și raportate în cadrul examinării proiectului pentru lectura a doua.

Drept urmare a celor expuse, comisia, cu majoritatea voturilor, propune Parlamentului susținerea proiectului de Lege nr.302 din 01.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei. Aici se încheie dezbaterile la proiectul de Lege nr.302 din 1 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și vom trece la procedura de vot deja în a doua parte a ședinței.

Dragi colegi,

Vă propun să întrerupem, să luăm pauză.

Pe la 12.35 – 12.40 maximum ar trebui deja să fim în sală. De aceea, vă rog frumos să luăm ... întrerupem ședința plenului și revenim la ora 15.00.

Vă rog frumos, dragi colegi, ne revedem în 20 – 30 de minute la Palatul Republicii.

Vă mulțumesc.

P A U Z Ă

*

* * *
D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Andrian Candu:

Vă salut și să revenim la ședința plenului. (*Gălăgie în sală.*)

Numărătorii,

Vă rog frumos să ne dați prezența pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Rectificare, sectorul nr.1, poftiți.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 17.

Domnul Andrian Candu:

– 17.

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 27.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.2 – 27.

Sectorul nr.3,

Vă rugăm frumos.

Mihaela Spatari,

Vă rog frumos.

Doamna Mihaela Spatari:

Sectorul nr.3 – 12.

Domnul Andrian Candu:

56 de deputați în sală. Putem începe ședința.

Dragi colegi,

Avem o propunere. Președintele Curții de Conturi a făcut un demers, după cum cunoașteți, sînt doi membri, două vacanțe în Curtea de Conturi și sînt făcute propuneri. Înțeleg că Comisia juridică, numiri și imunități a și pregătit respectivele proiecte de hotărîri.

Vă rugăm frumos, doamnă Apolschii, poftiți.

Nu, vă rugăm frumos să ne spuneți despre cele două proiecte, ca pe urmă să le punem pe ordinea de zi.

Vă rog frumos, motivația, numerele.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Cu adevărat, Președintele Curții de Conturi s-a adresat cu demers către Parlament, așa cum prevede Legea cu privire la Curtea de Conturi, indicînd sau solicitînd, propunînd, mai bine zis, numirea în funcție a doi membri ai Curții de Conturi.

Și, în acest context, Comisia juridică, numiri și imunități, fiind împuternicită de către Președintele Parlamentului, a examinat ... acest demers, avem întocmite proiectele de hotărîri pe care solicit respectuos să le includeți pentru a fi examinate în ședința de plen de astăzi.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Este vorba de proiectul nr.508 din 23 decembrie 2016 și proiectul nr.509 din 23 decembrie 2016.

Dacă nu sînt obiecții, onorat Plen, vă propun votului să fie introdus pe ordinea de zi proiectul nr.508 din 23 decembrie 2016.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.508 din 23 decembrie 2016.

Și cine este pentru a introduce pe ordinea de zi proiectul nr.509 din 23 decembrie 2016, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Și această propunere a fost susținută de plenul Parlamentului.

Vă rog frumos, Secretariatul Parlamentului, să repartizați ambele proiecte de hotărîri colegilor deputați.

Domnule Ghimpu,

Ceva de procedură?

Poftiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Și nr.503, fiindcă dumneavoastră ați spus că după ce o să dea jurămîntul, o să fie în funcție, o să examinăm.

Mulțumesc frumos.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Astăzi sînteți cu un spirit extraordinar de bun de umor.

Vă mulțumim mult. (*Rîsete în sală.*)

În continuare, am putea să discutăm pe subiectul judecătorilor, dacă ați clarificat în comisie?

Vă rog frumos, doamna Apolschii, vă rugăm la tribuna principală, poftiți, să continuăm discuția pe proiectele nr.498 și nr.499 din 21 decembrie 2016.

Poftiți.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Vreau să vă informez că, așa cum a fost decis în ședința anterioară din prima jumătate a zilei, comisia a revenit la proiectele de hotărâri vizînd numirea în funcția de vicepreședinte la Curtea Supremă de Justiție și președinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ și vicepreședintelui acesteia ... în privința doamnelor Vieru Tatiana și Clevadî Valentina.

Deci i-am invitat pe cei interesați, au fost colegii. Deci, între timp, s-a prezentat către comisie cu toate... dacă să fiu sinceră, nu știu dacă trebuie să ne ocupăm noi de asta în cadrul Comisiei juridice, numiri și imunități, asta pentru perspectivă, în care avem materialele și avem decizia Inspecției judiciare care a respins acea cerere de aplicare a sancțiunilor în privința doamnei Tatiana Vieru. Mai cu seamă că este o persoană care, de fapt, a nemulțumit-o, din cîte rezultă din materialele dosarului, că nu a putut găsi afișat în sistemul electronic dosarul în care participa, dar ea fiind, avînd calitatea de parte terță, însă dosarele în sistemul de înregistrare și de repartizare a dosarelor se înregistrează după numele părților, și nu al intervențiilor, și al părților terțe în proces. Dacă am dreptate, stimatele doamne mă ...

Mai mult decît atît, a fost invitat și Președintele Curții Supreme de Justiție care ne-a confirmat acest lucru.

Eu deja, dacă îmi permiteți, vă fac o retrospectivă la ceea ce am discutat în cadrul comisiei, dar dacă cineva va dori să intervină... deci a fost pretins vizavi de figurarea doamnei Tatiana Vieru în dosarele care au fost pierdute de către Republica Moldova în fața Înaltei Curți.

Am încercat să discutăm care ar fi numărul acestor dosare, care ar fi consecințele și care ar fi motivul că a figurat în acele condamnări. Doamna ne-a explicat în cadrul comisiei că condamnările au fost din motivul imperfecțiunii cadrului legal, ulterior aceste lacune au fost reparate.

Dar, totodată, vreau să zic că aceeași situație vizavi de adresarea către Colegiul disciplinar este și în privința doamnei Valentina Clevadî.

Stimați colegi,

Eu vreau să fac o mică precizare. Deci acestea sînt niște cereri cu solicitarea de a intenta dosare disciplinare și nicidecum nu există dosarele disciplinare în privința judecătorilor. Nu este o hotărîre absolut nici de aplicare a sancțiunilor administrative... disciplinare, mă iertați, în privința judecătorilor.

La demararea concursului, noi astăzi avem condiția că ele nu trebuie să aibă, dar o simplă existență a unei simple cereri, ea nu denotă faptul că există un dosar disciplinar. Asta aș fi vrut să vă explic.

Comisia s-a ... a rămas pe aceeași poziție și propune plenului Parlamentului candidaturile nominalizate. Și mai rămăsesem restantă cu raportul ...

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă rog frumos să prezentați proiectul nr.499 din 21 decembrie 2016.
Poftiți. Dar foarte succint.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimați colegi,

Am făcut o analiză amplă a cadrului legal în ceea ce privește procedura de numire a judecătorilor și președinților colegiilor, vicepreședinților colegiilor la Curtea Supremă de Justiție.

Vreau să spun că comisia a examinat demersul Consiliului Superior al Magistraturii prin care se propune numirea doamnei Valentina Clevadî în funcția de vicepreședinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție pe un termen de 4 ani.

Comisia, cu majoritatea voturilor, propune plenului Parlamentului pentru examinare și adoptare proiectul de Hotărîre nr.499 din 21 decembrie 2016.

Eu vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Se pare că nu sînt întrebări.

Vă mulțumim mult.

Ați prezentat și rapoartele comisiei, și proiectele de hotărîri.

Vă mulțumim mult.

La aceste subiecte avem o luare de cuvînt.

Vă rugăm frumos, domnule Ghimpu, poftiți, la tribuna principală.

Domnul Mihai Ghimpu:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Eu nu am obiecții față de candidaturile desemnate, dar vreau să vorbesc despre un fenomen, avînd în vedere că avem azi, în sală, și vom hotărî prin vot cine să fie vicepreședintele Curții Supreme de Justiție și președintele Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ.

Există la noi în republică scheme de a lua din averea statului fie clădiri sau terenuri. La mine pe masă se află 3 decizii ale instanțelor de judecată, unele au decis, altele urmează să decidă, despre două scheme unde se ia 15 ari, 20 de ari, 5 ari, 7 ari, 30 de ari prin hotărîre de judecată din proprietatea municipală și trecută în proprietatea cetățenilor.

A treia schemă este decizia instanței de judecată de a lua 6 hectare de pămînt din parcul „Trandafirilor”. Cine cunoaște parcul „Trandafirilor”, cum intri din partea aceasta cînd mergi în sus, pe la Biserica „Ciuflea”, spre Spitalul numărul 1, vă amintiți poarta asta frumoasă – 6 hectare în stînga, în parc.

Eu am obosit, doamnelor și domnilor judecători, că n-am treabă, eu sînt deputat, dar eu am obosit să studiez și să apăr interesele statului atunci cînd este furată proprietatea municipală, pentru că sînt președinte de partid, Primarul

General este vicepreședinte al partidului, este echipa noastră și eu sigur că unde este vorba de furt, de hoție, de jaf, de tot, nu pot să fiu indiferent.

Luăți-vă, vă rog, la creion. Și vă promit dumneavoastră și tuturor, domnilor și doamnelor judecători, am să fac demers Procurorului General și n-am să mă dau jos de pe acest demers pînă nu o să fie deschis dosar penal.

Eu încă așa hoție ziua în amiaza mare încă n-am văzut. S-a furat miliardul, se fură cetățenii și nici nimeni nu trage concluzie. Merg de parcă știți că aici sîntem în Patagonia.

Vă dați seama, 6 hectare de teren în parc, unde, în genere, nu se poate să construiești, să iei nimic, asta-i parc public. Și asta se face, doamnelor și domnilor judecători, cu funcționari.

Hai, că-ți spun eu acum o vorbă. Fără primar, taman că primarul... deschid dosare penale, că nu vrea să execute aceste hotărîri de judecată și dosare contencios administrativ.

Dosarul... nu vrea să execute. Se face cu lucrători de la SIS, din poliție, CNA, procurori, judecători și am ajuns ca judecătorul să-i sune juristului și să-i spună: nu te băga, că aici sînt oameni mari. Adică să nu facă recurs la Curtea Supremă de Justiție.

... judecătorească nu este pentru a face ce vrea în statul acesta, este pentru a apăra legea și cetățenii, și proprietatea statului, inclusiv cea municipală. Și aici e marea problemă a noastră, că la noi puterile sînt separate, lumea vrea, de la deputați cere, dar noi... ce poți să faci. Procurorul face ce vrea el, judecătorul face ce vrea el și noi sîntem palmuiți de către alegători.

E timpul, și nu-i domnul președinte al Curții Supreme de Justiție și al Curții de Apel și celorlalte, e timpul să vă opriți. Nu, vă promit eu. Ajunge! Eu n-am nici o treabă și o spun cu toată sinceritatea și responsabilitatea. Am Primar General nepot, al treilea mandat, eu n-am luat un metru pătrat din terenul proprietatea statului, inclusiv, să spunem concret, din municipiul Chișinău, un metru pătrat n-am luat, dar aici la noi se fură cu hapca și asta o fac judecătorii.

De aceea și spunea un fost coleg de al nostru, care stă și se odihnește pe o pernă în penitenciar, că Primarul General are dosare, sute, fiindcă primarul refuză să execute aceste hotărîri de judecată. Aici îi toată problema. Și eu vă spun, vă rog foarte frumos, dacă veniți în fruntea acestui colegiu, faceți ordine. Nu iertați pe nimeni. Eu n-o să vă iert pe dumneavoastră.

Votez azi, dar sînteți sub microscop, ca președinte și ca vicepreședinti.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Aici se încheie dezbaterile la proiectul de Hotărîre nr.498 din 21 decembrie 2016 și la proiectul nr.499 din 21 decembrie 2016.

Și, dragi colegi, vă propun ora votului la ora 16.30.

Pînă atunci să le reușim pe toate să le examinăm și să dezbaterem. Vă aduc aminte că sîntem la încheierea sesiunii și mai sînt și unele proceduri care trebuie respectate.

În continuare... (*Rumoare în sală.*) Încercăm să le examinăm pe toate pînă la 16.30.

În continuare, se propune pentru examinare proiectul nr.508 din 23 decembrie 2016 ce ține de numirea în funcția de membru al Curții de Conturi.

Vă rog frumos, doamnă Apolschii, să ne prezentați...

Vă rugăm să ne prezentați proiectul nr.508 din 23 decembrie 2016.

Poftiți.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia a examinat proiectul de Hotărîre privind numirea în funcția în calitate de membru al Curții de Conturi.

Prin prezentul proiect se propune numirea în funcția de membru al Curții de Conturi a domnului Andrei Munteanu.

În conformitate cu articolul 18 alineatul (2) din Legea Curții de Conturi din 5 decembrie 2008, membrii Curții de Conturi se numesc de Parlament pe un termen de 5 ani, la propunerea președintelui Curții de Conturi.

În acest sens, președintele Curții a înaintat un demers în adresa Președintelui Parlamentului prin care a fost propusă numirea domnului Andrei Munteanu în calitate de membru al Curții.

În acest context, comisia a examinat candidatura domnului Andrei Munteanu și a constatat că aceasta corespunde condițiilor stabilite de lege pentru funcția de membru al Curții de Conturi.

În rezultatul examinării, comisia, cu majoritatea voturilor, a decis să propună plenului Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de Hotărîre nr.508 din 23 decembrie 2016.

Și, respectiv, proiectul de hotărîre.

„În temeiul articolului 133 alineatul (3) din Constituția Republicii Moldova și al articolului 18 alineatul (2) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 5 decembrie 2008, Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Articolul 1. – Se numește în funcția de membru al Curții de Conturi, pe un termen de 5 ani, Munteanu Andrei.

Articolul 2. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării”.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi...

Vă mulțumim foarte mult, doamnă președinte Apolschii.

Doamnă Șupac,

Vă rog frumos. Aveți întrebări?

Poftiți.

Doamna Inna Șupac:

Da. În primul rînd, aș dori să vă spun de parcă aș avea un deja-vu, fiindcă, la fel, în ultima ședință a sesiunii parlamentare de primăvară-vară a fost introdusă, pe ultima sută de metri, această chestiune cu privire la numirea membrilor Curții de Conturi.

La fel, țin minte că raportul a fost făcut de comisie chiar în aceeași zi. Atunci vă reamintesc că Frațiunea Partidului Comuniștilor, avînd în vedere graba cu care s-a făcut acest lucru, noi n-am votat acel proiect de numire. Și aș dori să întreb: totuși de ce există această tendință anume cu numirea membrilor Curții de Conturi?

Noi numai abia acum am primit CV-urile, n-am avut posibilitatea să avem careva alte informații cine sînt persoanele de către cine au fost nominalizate, fiindcă țin minte că atunci au fost și niște partide parlamentare care au propus candidaturi.

Ne-am dori să aflăm de către care partide au fost propuse aceste persoane.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimată colegă,

Eu cred că întrebarea nu este la mine, vizavi de tendință. Comisia a examinat în măsura în care a parvenit demersul președintelui Curții de Conturi.

În rest, chiar nu mă interesează, în calitatea mea de președinte al comisiei, cine, cum, de unde, partide, nepartide. Datoria comisiei este de a examina corespunderea lor cu cerințele și cu tot ce impune legea la... în cazul în care candidează la o asemenea funcție. Atît.

Așa că restul întrebărilor cred că nu sînt în adresa mea.

Eu vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Dacă nu sînt alte întrebări la acest subiect, vă rog frumos să ne prezentați și ... și nici la candidat înțeleg că nu sînt. Atunci vă rugăm frumos să ne prezentați proiectul nr.509 din 23 decembrie 2016.

Poftiți.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

În același context, în acest demers este indicată și doamna Violeta Andrieș, pe care domnul Președinte al Curții de Conturi o propune a fi numită în calitate de membru al Curții de Conturi.

Comisia a examinat candidatura doamnei Violeta Andrieș, a constata că aceasta corespunde condițiilor stabilite de lege pentru funcția de membru al Curții de Conturi. Și în rezultatul examinării, comisia, cu majoritatea voturilor, a decis să propună Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de Hotărîre nr.509 din 23 decembrie 2016.

Am să dau citire și proiectului de hotărîre propriu-zis.

„HOTĂRÎRE

privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi

În temeiul articolului 133 alineatul (3) din Constituția Republicii Moldova și al articolului 18 alineatul (2) din Legea Curții de Conturi din 5 decembrie 2008,

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre:

Articolul 1. – Se numește în funcția de membru al Curții de Conturi, pe un termen de 5 ani, Andrieș Violeta.

Articolul 2. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării”.

Eu vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Doamnă Șupac,

Vă rog frumos, dacă aveți întrebări, poftiți.

Doamna Inna Șupac:

Stimați colegi,

Eu țin să vă reamintesc acel precedent nu foarte frumos care a fost creat la acea ședință, ultima ședință a sesiunii precedente, când în această grabă, pe care noi așa și n-am înțeles-o, a fost comisă o eroare, ca să nu vorbim mai mult.

Eu țin să vă reamintesc că era vorba că între persoanele, atunci în grabă votate de către majoritatea parlamentară, a ajuns o persoană care nu a întrunit condițiile necesare conform Legii cu privire la Curtea de Conturi. Noi așa și n-am primit întrebare..., cine, pînă la urmă, a purtat răspundere pentru încălcarea legii? Sau comisia, sau cine a propus această persoană? Așa că, stimați colegi, ținînd cont de acest precedent periculos, haideți să nu călcăm pe aceeași greblă.

Fracțiunea Partidului Comuniștilor propune amînarea acestei discuții și votarea acestui proiect pentru sesiunea următoare. Fiindcă altfel o să vă pară rău în cazul în care va fi comisă încă o dată o greșeală în acest sens.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimată colegă,

Vreau să vă spun că vina îi aparține întreg plenului Parlamentului și e firesc, poate s-a strecurat o greșeală, dar depistînd-o am avut deci bunăvoința și curajul să reparăm acea greșeală și nu s-a întîmplat nimic grav pentru țară, vă asigur.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos precizare.

Doamnă Șupac,

Poftiți.

Doamna Inna Șupac:

Aș dori puțin să corectez formularea, răspunderea o poartă deputații și fracțiunile care au votat atunci pentru proiectul de numire. Frațiunea Partidului Comuniștilor a fost unica care nu a votat atunci și noi reiterăm poziția noastră, avînd în vedere această grabă, noi n-o să votăm acest proiect.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Doamnă Domentî,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

Mulțumesc.

Eu sînt solidară cu colega mea și la fel îmi exprim indignarea, pentru că noi am primit aceste proiecte de lege chiar acum și aceste CV-uri, nici n-am dovedit să le analizăm pe cine înaintează Parlamentul la Curtea de Conturi. Or, este o instituție destul de serioasă care trebuie să verifice cum să ...

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, înaintează președintele Curții de Conturi.

Vă rog frumos să citiți și proiectul, și legile.

Vă rog, poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

Da, președintele Curții de Conturi înaintează, dar noi trebuie să aprobăm și noi trebuie să știm pe cine aprobăm și trebuie să studiem aceste lucruri.

Noi primind aceste proiecte de lege chiar acum, avem mai multe întrebări, spre exemplu, față de candidatul Munteanu Andrei. Nu l-am văzut niciodată, nu am auzit de dumnealui.

Domnul Andrian Candu:

În privința domnului Munteanu Andrei deja am vorbit și nu ați adresat întrebări. Dacă aveți întrebări la doamna Violeta Andrieș.

Vă rog frumos.

Doamna Oxana Domentî:

Eu nu știu, noi vorbim de două persoane, noi ...

Domnul Andrian Candu:

Stimată doamnă,

Potrivit procedurii, au fost încheiate dezbaterile la proiectul nr.508, acum sîntem în proiectul nr.509.

Vă rog frumos, dacă aveți întrebări la raportor sau la candidat.

Poftiți.

Doamna Oxana Domentii:

Domnule Președinte,

Noi avem întrebări și la raportori, și la candidați. Ne-ați oferit aceste proiecte chiar acum, noi le-am citit și noi avem întrebări. Spre exemplu, domnul Munteanu Andrei, da, el deține în prezent funcția de șef al Direcției control financiar și revizie Chișinău, scrie aici, pînă în prezent, șef al Direcției inspectarea financiară în învățămînt, cultură, știință și sport ș.a.m.d.

Noi credem că acum, în situația în care noi examinăm acest scandal cu produsele alterate în sectorul de învățămînt din Chișinău, cel puțin ar trebui să ne clarificăm cu rolul acestei structuri în cadrul acestui scandal, după care să înaintăm în funcții mai înalte în stat. Posibil că persoana nu are nimic cu acest lucru, dar în cazul în care ar avea, cred că nu ar fi bine ca Parlamentul să promoveze în astfel de funcții persoane ...

Domnul Andrian Candu:

Aveți întrebări la candidat?

Doamna Oxana Domentii:

Păi, nu, noi avem o sugestie să mai așteptăm cu această candidatură și să mai discutăm, și să mai examinăm dacă este cazul să înaintăm în calitate de membru al Curții de Conturi. Nimic nu arde, da, jumătate de an nu s-au înaintat persoanele la această funcție, acum în 3 minute noi trebuie să luăm decizia. Eu cred că trebuie să ne gîndim și fac apel către colegi cel puțin să examinăm care a fost rolul și persoanei în cadrul acestui scandal?

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Domnule Creangă,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

În calitate de reprezentant al Comisiei economie, buget și finanțe, care urmează să conlucrăm cu Curtea de Conturi în continuare așa cum am conlucrat pînă acum, vreau și îndemn toți colegii din plenul Parlamentului, eu personal mă cunosc cu ambii candidați ca și vechime de funcționari publici, în perioada mea profesională am avut tangență cu ambii candidați, cunosc profesionalismul dînșilor și îndemn toți colegii ca să susținem aceste persoane profesioniste.

Dacă ne uităm pe CV-urile ambilor candidați. Doamna Violeta deține o funcție importantă în cadrul Curții de Conturi. Și asta este un merit foarte mare al Președintelui Curții de Conturi că a identificat o candidatură din interiorul instituției, este lăudabil.

Iar domnul Andrieș, avînd o experiență foarte bogată ... Îmi cer scuze. Domnul Munteanu Andrei avînd o experiență foarte bogată, inclusiv la nivel de autoritate centrală de revizie și control și acum la nivel de municipală, credeți-mă

că experiența aceasta nu se acumulează peste noapte. Dați-ne voie să le permitem voie acestor colegi să demonstreze eficiența în administrarea banilor publici.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Reidman,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Oleg Reidman:

Да. Я хотел бы, чтобы господин Мунтяну нам сказал... здесь вот с 10-го года рîнă în prezent, в его CV, да, он двигался в разных направлениях, либо...

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Domnul Oleg Reidman:

Inspectarea financiară în învățămînt – это его сегодняшняя функция. Если сегодняшняя, пусть он скажет, каким образом реагировали они на вот эти вот скандалы с питанием?

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm frumos, domnule Munteanu, dacă aveți ceva de ... Așezați-vă.

Domnul Andrei Munteanu – candidat la funcția de membru al Curții de Conturi:

Mulțumesc, domnule deputat.

Domnul Andrian Candu:

Și la microfon, vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Andrei Munteanu:

Funcția de șef al Direcției inspectarea financiară în învățămînt, știință, cultură și sport în cadrul Inspecției Financiare am deținut-o pînă la data de 1 noiembrie 2013, ulterior fiind transferat în funcția de șef al Direcției inspectarea financiară a altor autorități centrale și investiții capitale, funcție în care activez pînă astăzi, pînă la moment. Deci a fost transferul dintr-o funcție în alta.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Reidman,

Vă rog frumos, poftiți, a doua întrebare sau precizare.

Domnul Oleg Reidman:

Ну, как говорится, хрен редьки не слаще, из ынвэцэмынт – в контроль за центральными органами, в том числе и Министерством просвящения, и все это в одну кучу свалено и записано в одном периоде: „de la 2010 pînă în prezent”. И как мы преставление получаем о человеке, которого назначаем в Куртя де Контуры? Только потому, что председателю это захотелось? Я думаю, что у нас ничего не горит, и завтра они не пойдут в контроль, и завтра заседание не будет для осуществления какого-то рапорта, можно было бы подождать и после Нового года.

Domnul Andrian Candu:

Dar să ascultăm și președintele Curții de Conturi dacă mîine sînt ședințe sau cînd sînt.

Vă rugăm frumos, poftiți, domnule Untila.

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc foarte mult.

Stimați colegi deputați,

Eu m-am adresat la dumneavoastră atunci cînd am creat Programul de control pentru anul viitor și am luat în calcul toate doleanțele și propunerile dumneavoastră, indiferent din care formațiune politică a venit. Vreau să vă spun că Curtea de Conturi este un instrument parlamentar care servește toți politicienii și toți deputații la egal, noi nu facem diferență.

De aceea dați-ne posibilitate să lucrăm, fiindcă legea la care dumneavoastră faceți trimitere prevede că în cazul luării de atitudine în plenul Curții de Conturi este nevoie de 4 deputați... 4 membri ca să voteze. Noi sîntem de toți 5. S-a îmbolnăvit unul, Curtea nu este funcțională.

De aceea eu rog foarte mult, noi am luat în calcul greșeala care a fost făcută pe 29 iulie și de această dată, dacă dumneavoastră vă uitați în CV-uri, sînt doi profesioniști, unul este din cadrul Curții de Conturi care știe ce înseamnă controlul și ce înseamnă auditul și al doilea este controlul financiar din cadrul Ministerului Finanțelor. De aceea eu vă rog foarte mult, haideți, dați-ne posibilitatea să activăm, ați văzut calitatea raportului care l-am prezentat astăzi și vă promitem că, indiferent de culoarea politică, noi, Curtea de Conturi, echidistant o să ne îndeplinim funcțiile noastre.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Reidman,

Ultima precizare, vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Oleg Reidman:

Да. Очень, очень, так сказать, расплывчатое пояснение господина председателя. Curtea de Conturi не служит всем депутатам независимо от цвета, она служит совсем другим целям, – но это ладно.

Funcționalitatea vašei Curte... готовьте рапорты, и в феврале месяце, когда начнется сессия, утвердим вам членов, и эти рапорты вы проголосуете.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Batrîncea.

Poftiți.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Într-adevăr, se creează impresia că iarăși Parlamentul procedează în grabă, sîntem în ultima ședință a sesiunii parlamentare.

Fracțiunea Partidului Socialiștilor susține demersul privind amînarea examinării acestui subiect la începutul sesiunii următoare. Cred că nu este grabă, într-adevăr, vrem ... noi să examinăm aceste candidaturi, poate și sînt persoanele demne de încredere Parlamentului, dar avem nevoie de timp pentru a examina situația și examina candidaturile cu care a venit Curtea de Conturi în Parlament.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Diacov,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Dumitru Diacov:

Domnule Președinte,

Eu susțin ceea ce a spus aici președintele Comisiei economie, buget și finanțe. Eu cred că, într-adevăr, noi avem nevoie ca să avem instituții funcționale.

Curtea de Conturi are aceste vacanțe de foarte mult timp. Și eu înțeleg că se poate de privit și cu lupa dosarele acestea, dar este foarte clar că sînt oameni pregătiți și ei trebuie să se ducă să se ocupe cu treaba. De aceea este propunerea, stimați colegi, chiar mă adresez cu apelul că noi avem o ordine de zi destul de încărcată încă și este necesar ca noi să lucrăm mai operativ.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Au fost făcute două demersuri din partea fracțiunilor, sînt nevoit să le pun la vot.

Rog frumos, numărătorii să ne dați prezența pe sectoare.

Domnule Sîrbu,

Vă rugăm frumos să ne dați prezența pe sectorul nr.2.

Aici se încheie dezbaterile, dar numai puțin, să punem la vot amânarea subiectelor.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 22.

Domnul Andrian Candu:

Încă o dată, cerem scuze.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 22.

Sectorul nr.2 – 32.

Sectorul nr.3 – 14.

Domnul Andrian Candu:

Sînt 68 de deputați în sală. 35 de voturi sînt necesare pentru a lua decizii ca majoritate simplă.

Cine este pentru amânarea subiectelor nr.508 din 23 decembrie 2016 și nr.509 din 23 decembrie 2016, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 18.

Sectorul nr.2 – 6.

Sectorul nr.3 – 0.

Domnul Andrian Candu:

24 de voturi, propunerea de amânare a subiectelor nu a fost susținută.

Vă mulțumim foarte mult.

Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.508 din 23 decembrie 2016 și proiectul nr.509 din 23 decembrie 2016.

Vom reveni la procedura de vot, precum a fost agreat, la ora 16.30.

În continuare, dragi colegi, se propune pentru examinare și dezbateri proiectul de Lege nr.428 din 18 noiembrie 2016 pentru modificarea și completarea Legii cu privire la veterani, subiectul nr.3 de pe ordinea de zi.

Prezintă proiectul doamna Dumbrăveanu, viceministru al muncii, protecției sociale și familiei, pe care, vă rog frumos, dragi colegi, s-o felicităm cu ziua de naștere că este ziua dumneaei. (*Aplauze.*)

Doamna Viorica Dumbrăveanu – viceministru al muncii, protecției sociale și familiei:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Mulțumesc, stimați deputați.

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.190 cu privire la veterani.

Vreau să menționez din start că legea vine cu anumite concretizări de ordin legislativ vizavi de unele prevederi din Legea nr.190 cu privire la alocațiile de stat pentru merite deosebite față de stat, condițiile de stabilire a acestor alocații, cuantumul alocației pentru persoanele care beneficiază de alocație lunară pentru merite deosebite față de stat pentru soția/soțul sau mama/tatăl persoanelor decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau cu ordinul „Ștefan cel Mare”. Inclusiv proiectul determină clar în ce condiții și care autorități sînt abilitate cu dreptul de stabilire și plată a acestor alocații.

Reieșind din faptul că este un proiect de ordin mai mult, așa, tehnic, cum am menționat, de precizare a anumitor prevederi și a unor interpretări, de fapt, ambigue, solicit susținerea acestui proiect.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult, doamnă Dumbrăveanu.

Vă rugăm frumos să vă luați locul.

În continuare, o rugăm pe doamna Domentî, președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie, să ne prezinte raportul comisiei pentru lectura întîi.

Vă rog frumos, dacă sînt întrebări, potrivit procedurii, ar trebui să fiți la tribuna principală.

Doamna Oxana Domentî:

Stimați colegi,

Vă prezint raportul asupra proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii cu privire la veterani.

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat acest proiect.

Într-adevăr, sînt mai mult niște modificări de ordin tehnic pe care le susținem cu votul unanim și vă propunem să susțineți și dumneavoastră acest proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult.

Vă mulțumim că atît de ...

Doamna Oxana Domentî:

... Și-l propunem să-l susținem în două lecturi.

Domnul Andrian Candu:

Dacă plenul va susține, sigur.

Vă mulțumim pentru propunere.

Vă mulțumim foarte mult.

Și în continuare, dacă tot sîntem în domeniul social, vă rugăm, doamna Dumbrăveanu, să ne prezentați și subiectul nr.9 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.497 privind prestațiile sociale pentru copii. (*Gălăgie în sală.*)

Dar sîntem rugați să mergem pe proiectul nr.382, subiectul nr.2 din supliment, proiectul de Lege privind plata indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului persoanelor neasigurate.

Prezintă proiectul doamna Domentî, coautor.

Poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

În calitate de coautor, vă prezint atenției dumneavoastră un proiect de Lege cu privire la plata indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului persoanelor neasigurate.

Vreau să vă spun că sîntem un grup de autori ai acestui proiect de lege, mai mulți deputați din Comisia protecție socială, sănătate și familie, deci, Domentî Oxana, Stratan Valentina, Pistrinciuc Vadim, domnul Panciuc, domnul Golovin, domnul Carp, doamna Lupu și domnul Gutium sînt autorii acestui proiect de lege înregistrat la 13 octombrie 2015.

Care este ideea acestui proiect de lege? Deci două aspecte principiale și importante, în primul rînd, noi propunem să majorăm cu 6 luni perioada în care familiile care îngrijesc de copiii mici vor beneficia de o alocație sau de o indemnizație pentru îngrijirea copilului.

Este vorba de familiile neasigurate care îngrijesc copii de vîrsta de la 1, 5 ani pînă la 2 ani de zile.

Deci astăzi legislația prevede garanții sociale și plata indemnizației pentru îngrijirea copilului doar pentru familiile care au copii pînă la vîrsta de un an și jumătate.

Deci noi am făcut o analiză a sistemului protecție socială, împreună cu societatea civilă, și am depistat că pe segmentul de vîrstă de la 1,5 și 2 ani de zile deci sistemul de protecție socială este unul extrem de vulnerabil, pentru că pe acest segment nu există nici o garanție socială pentru familii, nici un suport financiar și, cu atît mai mult, nu există... există un acces foarte limitat al familiilor la serviciile de educație și îngrijire a ...preșcolară, pentru că legislația prevede accesul acestora de la o vîrstă mai mare.

De aceea noi am venit cu această inițiativă, să extindem aceste garanții sociale copiilor de la vîrsta de un an și jumătate pînă la 2 ani de zile și ne bucurăm că această inițiativă a fost susținută de către Guvern, au fost identificate resursele financiare, se regăsește și într-un alt proiect de lege despre care o să vorbim ulterior. De aceea noi o să propunem ca ulterior aceste proiecte de legi să fie comasate.

Și o altă idee a acestui proiect era majorarea cuantumului indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului persoanelor neasigurate. Atunci când am propus acest proiect, era vorba de câteva etape: o etapă de la 1 ianuarie 2016, să fie majorată această alocație la 480 de lei și de la 1 ianuarie 2017 – o altă majorare.

Vreau să vă zic că aceste majorări au fost deja operate. Ele au fost operate nu prin aprobarea acestui proiect de lege, dar prin reexaminările pe care le-am avut la Legea bugetului asigurărilor sociale pentru anul 2015, astfel încât indemnizația de la 400 de lei a fost majorată la suma de 540 de lei, deci fapt care se înscrie în prevederile actuale care sînt în curs.

De aceea, stimați colegi, noi vă rugăm să susțineți această inițiativă a noastră. Noi credem că ea va duce la sporirea protecției sociale a familiilor cu copiii cu vîrsta de la unu și jumătate pînă la 2 ani de zile...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamna Oxana Domentii:

... și va fi una benefică.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu sînt întrebări în adresa dumneavoastră ca și autor, iată de ce, vă rog frumos, foarte succint să ne prezentați raportul comisiei, dar foarte succint. Poate doar concluziile.

Doamna Oxana Domentii:

Da.

Domnul Andrian Candu:

Fiindcă a fost repartizat.

Doamna Oxana Domentii:

Da. Stimați colegi,

Evident că Comisia protecție socială, sănătate și familie susține acest proiect de lege. Vream să vă spunem că există sursele financiare acoperite pentru aceste prevederi și propunem ca, în conformitate cu prevederile articolului 56 alineatul (3) și articolului 64 alineatul (1) ale Regulamentului Parlamentului, acest proiect să fie înglobat în proiectul nr.497 din 22 decembrie 2016 pentru lectura a doua, dat fiind faptul că acoperă aceleași probleme și sînt bazate, de fapt, pe aceeași concepție.

De aceea, urmare a dezbaterii și a votării pe marginea acestui proiect de lege, cu votul unanim al celor prezenți în ședință, Comisia protecție socială, sănătate și familie propune examinarea și aprobarea în lectura întâia a proiectului nr.382 din 13 octombrie 2015 în ședința de plen a Parlamentului, cu comasarea cu proiectul nr.497, cu înglobarea acestuia ulterioară.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu sînt întrebări. Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.382 din 13 octombrie 2015.

Și dacă tot am vorbit de proiectul nr.497, vă rugăm frumos, doamna Dumbrăveanu, să ne prezentați proiectul... (*Rumoare în sală.*)

Numai puțin. Putem să prezentăm nr.497 și pe urmă nr.66? (*Rumoare în sală.*)

Bine. În continuare... Se încheie dezbaterile la proiectul nr.382 din 13 octombrie 2015. Vom reveni la procedura de vot, inclusiv la comasări.

În continuare, se propune pentru examinare și dezbateri subiectul nr.3 din suplimentul la ordinea de zi, proiectul de Lege nr.66 din 13 martie 2015 cu privire la completarea Legii privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

Prezintă proiectul unul dintre autori.

Doamnă Valentina Stratan,

Vă rugăm frumos, la tribuna principală.

Doamna Valentina Stratan:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Eu vreau să remarc de la bun început că ziua de azi este o zi de o importanță majoră pentru istoricul politicilor de... sau pentru dezvoltarea politicilor de protecție a copiilor din Republica Moldova, pentru că în scurt timp, așa cum a anunțat și domnul Președinte, la această tribună doamna Dumbrăveanu va prezenta un proiect pe care noi cu dumneavoastră l-am așteptat de ani buni, pentru că am așteptat de ani buni să se găsească și suportul financiar la aceste politici care urmează să fie prezentate aici, un proiect privind prestațiile sociale pentru copii, care vine să ajute familiile defavorizate sau copiii în situații de risc de la naștere pînă la 18 ani și după 18 ani pentru copiii rămași fără grijă părintească atunci cînd aceștia își doresc să-și continue studiile în diferite instituții de învățămînt.

Am ținut să menționez acest lucru, pentru că el perfect se încadrează în proiectul pe care vreau să vi-l prezint, proiectul nr.66, înregistrat la 13 martie 2015, autori sînt deputații Stratan, Buliga și Sîrbu, pentru că atunci am propus să completăm acea Lege nr.140 cu un capitol „Măsuri financiare de protecție a copiilor și familiilor cu mulți copii” și atunci am propus o indemnizație pentru studii pentru acești copii rămași fără grija părintească, fie rămași temporar fără grija părintească sau rămași pentru o perioadă mai lungă de timp.

De aceea n-am să revin și n-am să iau cuvîntul la acel proiect de lege, dar îl consider de o importanță majoră și mulțumesc că-n sfîrșit s-a găsit posibilitatea de a susține aceste familii care au nevoie de susținerea statului.

În acest context, vă rog să susțineți proiectul de Lege nr.66, care perfect, așa cum a menționat și colega mea, se va încadra în acel proiect cu care vine Guvernul.

Și țin să felicit Guvernul, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei pentru cea reușită așteptată de ani buni și inclusiv felicit copiii și familiile care vor beneficia de acest suport din partea statului.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Aici se încheie sesiunea de întrebări-răspunsuri în adresa autorilor.

Vă rugăm mult, doamnă Domentî, președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie, dacă ați putea să ne prezentați raportul...

Da, haideți de la fața locului, da, într-adevăr, de pe loc, ca să fie mai operativ.

Poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

Stimați colegi,

Comisia protecție socială, sănătate și familie susține acest proiect de lege. În contextul celor menționate de autor, propunem examinarea și adoptarea acestui proiect de lege în ședința plenară a Parlamentului cu votul unanim al deputaților prezenți în ședință și comasarea acestuia cu proiectul nr.497, pe care o să-l discutăm ulterior.

De fapt, propunem înglobarea acestui proiect în acel proiect, care este unul mai complex și mai comprehensiv.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu sînt întrebări.

Aici încheiem dezbaterile la proiectul de Lege nr.66 din 13 martie 2015 cu privire la completarea Legii nr.140 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

Și să trecem, în sfîrșit, la proiectul nr.497 din 20 decembrie 2016.

Doamnă Dumbrăveanu,

Vă rugăm frumos să ne prezentați proiectul de Lege privind prestațiile sociale pentru copii.

Poftiți.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege cu privire la prestațiile sociale pentru copii. Vreau să menționez că acest proiect se încadrează perfect în Planul de acțiuni „Republica Moldova – Uniunea Europeană,” în Strategia pentru protecția copilului și inclusiv în Programul de activitate al Guvernului.

Printre cele mai importante prevederi ale proiectului respectiv aş putea enunţa indemnizaţia unică la naştere, care este corelată cu valoarea monetară a coşului minim necesar la naşterea copilului şi care, după cum cunoaşteţi, a fost stabilit în Legea bugetului, de fapt, în bugetul de stat, în cuantum de 5300 de lei, printr-o majorare, dar ceea ce este important, că există o metodologie clară de estimare, de fapt, a acestor bunuri care sînt necesare din primele zile de naştere ale copilului.

Totodată, acest proiect prevede indemnizaţia lunară pentru îngrijirea copiilor în cazul persoanelor neasigurate a fi extinsă pînă la vîrsta de doi ani, de la acea, de fapt, perioadă de 1,5 ani existentă la momentul actual.

Suplimentar, proiectul prevede şi o indemnizaţie de suport pentru familiile unde sînt naşteri multiple şi anume în cazul naşterii gemenilor, tripleţilor, cvadrupleţilor, adică mai multe naşteri dintr-o singură sarcină, se propune instituirea unei indemnizaţii lunare de suport pentru fiecare copil în cuantum de 50% din cuantumul indemnizaţiei lunare pentru îngrijirea copilului.

Totodată, proiectul prevede şi o garanţie socială din punct de vedere al echităţii sociale pentru copiii rămaşi temporar fără ocrotire părintească, aceştia sînt copiii care de iure au părinţi, dar de facto sînt lipsiţi de posibilitatea întreţinerii şi creşterii de către aceşti părinţi. Şi este vorba atît de indemnizaţia de tutelă/curatelă ca formă de protecţie pentru copiii respectivi, inclusiv de prestaţii sociale pentru continuarea studiilor acestor copii.

Rog susţinerea dumneavoastră a acestui proiect.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulţumim.

Doamnă Buliga,

Vă rugăm frumos, dacă aveţi întrebări.

Poftiţi.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule Preşedinte,

Nu am nici o întrebare. Vreau doar să spun că mă bucur că în sfîrşit acest proiect de lege a ajuns în Guvern, în Parlament. Este un proiect care de trei ori a avut avize negative din partea guvernelor anterioare. Şi felicit Guvernul actual şi Coaliţia majoritară pentru această lege. Şi este un cadou doamnei Dumbrăveanu, care este una dintre autoare şi doamna şefă a Direcţiei la fel şi eu, unul dintre autorii de atunci.

Vă mulţumesc.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Vă mulţumesc, doamnă deputat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulţumim.

Doamnă Domentî,
Vă rugăm frumos, dacă aveți întrebări.

Doamna Oxana Domentî:

Mulțumesc.

Eu am o întrebare către autor. Deci proiectul de lege prevede că cuantumurile prestațiilor sus-menționate vor fi aprobate prin hotărîre de Guvern, practic majoritatea din ele. Noi nu avem nimic împotriva ca cuantumul acestor prestații să fie prevăzut de hotărîre de Guvern, totuși sugestia mea ar fi ca cuantumul alocațiilor lunare în fiecare an să fie prevăzut inclusiv în legea bugetelor de asigurări sociale, așa cum este prevăzut cuantumul și al altor indemnizații care nu sînt legate de tocmai... prestațiilor pentru copii. Ca să avem o uniformitate așa în abordări.

De aceea, dacă acceptați pentru lectura a doua și în proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale să fie prevăzute aceste cantumuri.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Și aici, și acolo, da.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Hotineanu,
Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Eu țin, la fel, s-o felicit pe doamna viceministru cu acest proiect de lege. Și eu vreau doar o remarcă, cu toate că mintea moldoveanului cea de pe urmă, ieri am tăcut și îmi pare rău că ministerul nu a dat aviz și nu a susținut acel proiect de bursă a familiei. Fiindcă faceți o discriminare, copiii care au rămas fără părinți, dar sînt care au părinți și nu sînt în stare să-i susțină pe copiii aceștia, inclusiv la studii. Iată aici ați făcut un pic de discriminare, că nu ați susținut acel proiect de lege, acel amendament la Legea bugetului.

Mulțumesc mult.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, o rugăm pe doamna Domentî, președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie, să ne prezinte raportul comisiei. Dar, la fel, vă rugăm succint, poate doar concluziile.

Doamna Oxana Domentî:

Stimați colegi,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege privind prestațiile sociale pentru copii, prezentat de către Guvern, cu nr.497 din 22 decembrie 2016, pentru lectura întâi. Proiectul sus-menționat stabilește

prestațiile sociale pentru copii care asigură un suport financiar minim din partea statului la nașterea copilului, suport pentru îngrijirea copiilor gemeni, prestațiile sociale de suport pentru copiii adoptați, precum și susținerea copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească și a copiilor rămași fără ocrotire părintească, inclusiv pentru continuarea studiilor.

Astfel, este prevăzut ca mărimea indemnizației unice la naștere va fi stabilită printr-o nouă modalitate decât era stabilită anterior, în quantum egal cu valoarea monetară a coșului minim de bunuri necesare la nașterea copilului. Proiectul, la fel, prevede majorarea perioadei de acordare a indemnizației lunare pentru întreținerea copilului în cazul persoanelor neasigurate pînă la împlinirea de către copil a vârstei de doi ani, față de 1,5 ani în prezent.

Aici vreau să fac o remarcă, pentru că a fost o interpretare greșită în societate atunci cînd spuneam să fie majorată perioada de plată a aceste indemnizații de la 1,5 la 2 ani de zile, se confundă cu familiile asigurate care deja beneficiază de indemnizație pînă la 3 ani de zile, deci este vorba de o extindere a perioadei pentru persoanele neasigurate de la 1,5 la 2 ani de zile. Iar familiile cu persoane asigurate, adică cele care au contribuit la sistemul de asigurări sociale, beneficiază în continuare de această indemnizație pînă la vârsta de trei ani.

Deci în scopul racordării la prevederile Legii nr.140 din 14 iunie 2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, suplimentar la copiii rămași fără ocrotire părintească, care beneficiază deja de anumite indemnizații, de dreptul de a beneficia de anumite indemnizații și prestații vor beneficia și copiii rămași temporar fără ocrotire părintească.

Deci quantumul prestațiilor sus-menționate vor fi aprobate prin hotărîre de Guvern, iar dacă va fi acceptat și stabilite în cadrul bugetului asigurărilor sociale pentru anul viitor. Mijloacele necesare implementării proiectului în cauză în anul 2017 au fost prevăzute în bugetul de stat și în bugetul asigurărilor sociale pentru anul respectiv.

Membrii comisiei, în conformitate cu prevederile articolului 56 al Regulamentului Parlamentului, propun înglobarea proiectului nr.382 din 13 octombrie 2015 și a proiectului nr.66 din 13 martie 2015 în proiectul nr.497 din 22 decembrie 2016 pentru lectura a doua, ele fiind în aceleași probleme și bazate pe aceeași concepție.

Urmare a dezbaterii și a votării pe marginea proiectului, cu votul unanim al celor prezenți în ședință, comisia propune examinarea și adoptarea acestui proiect în ședința de plen a Parlamentului.

În lectura întâi am decis noi și dacă o să ne dați o pauză probabil pentru a reuși să propunem și pentru lectura a doua, să întrunim comisia, să propunem pentru a examina acest proiect de lege în lectura a doua, astfel ca din 1 ianuarie aceasta să intre în vigoare.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult.

Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.497 din 20 decembrie 2016.

Dragi colegi,

Vă propun să examinăm subiectul nr.4 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr. 367 din 13 septembrie 2016 cu privire la sistemul administrației penitenciare.

Domnule Anatolie Munteanu, viceministru al justiției, vă rugăm frumos, succint, foarte pe scurt.

Domnul Anatolie Munteanu – *viceministru al justiției*:

Bună ziua.

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Atenției dumneavoastră se propune proiectul de Lege nr.367 din 13 septembrie 2016 cu privire la sistemul administrației penitenciare. La originea acestui proiect se află două documente de politici, cum ar fi Strategia de reformare a sectorului justiției, dar și Concepția reformării sistemului penitenciar din Republica Moldova.

Un prim pas în identitatea sistemului penitenciar din Republica Moldova a fost făcut încă în anul 1995, după care în 1996 a fost adoptată Legea cu privire la sistemul penitenciar, nr.1036, care, din păcate, astăzi nu mai răspunde cerințelor timpului.

Actualul proiect de lege, prezentat domniilor voastre, vine să răspundă solicitărilor noi pentru calitatea personalului care activează în sistemul penitenciar din Republica Moldova. Elementul cheie sau elementul de bază al proiectului, propus dumneavoastră, constă în faptul că angajații sistemului penitenciar, potrivit proiectului propus, urmează să fie angajați în bază de concurs. În mod special, legea prevede ca funcțiile de conducere din sistemul penitenciar să fie ocupate în temeiul unui concurs public, fiind introdusă și o solicitare de existență a experienței pentru funcția ocupată într-un termen de cel puțin trei ani.

Un alt moment important, care consider necesar să fie vociferat de la această tribună, este că angajații sistemului penitenciar, potrivit proiectului propus, vor avea posibilitatea să nu execute un ordin al superiorului său, întocmind în acest sens o dispoziție în scris și motivată.

În conformitate cu articolul 17 al proiectului, tot personalul sistemului penitenciar se va încadra în 3 mari categorii: funcționari publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, funcționari publici care se vor afla sub guvernarea Legii nr.158 și angajați civili.

Sistemul de evaluare al angajaților din sistemul penitenciar va fi racordat la sistemul de evaluare existent astăzi în... prevăzut de Legea nr.158, iar calificativele „bine”, „foarte bine”, „satisfăcător” și „nesatisfăcător” vor deveni puncte de reper în cariera personalului din sistemul penitenciar.

Legea are drept idee fortificarea pregătirii oamenilor care vor lucra în sistemul penitenciar, or, mai multe organisme de valoare astăzi ne recomandă să fortificăm pregătirea angajaților noștri din organele care asigură custodia persoanelor, pentru că, așa cum spun mai multe studii în acest domeniu, în

domeniul sistemului, dreptului execuțional, persoanele care se află în custodia statului sînt cele mai vulnerabile față de un personal nepregătit.

Avînd în vedere cele expuse și în cadrul dezbaterilor în comisiile de profil au fost, în opinia Ministerului Justiției, aduse suficiente argumente, rog, domniilor voastre, să susțineți acest proiect de lege.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu sînt întrebări, domnule Munteanu.

Vă mulțumim mult.

Vă dorim succese în activitate.

Domnul Anatolie Munteanu:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Boțan,

Vă rugăm frumos, de pe loc, să ne prezentați raportul comisiei la acest proiect pentru prima lectură.

Poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a examinat proiectul de Lege cu privire la sistemul administrației penitenciare, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și relevă următoarele.

Proiectul este elaborat în contextul realizării Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016 și reprezintă o lege integră care reglementează sistemul administrației penitenciare și statutul funcționarului public cu statut special.

Propunerile de modificare și completare, înaintate de comisiile permanente, Direcția generală juridică și de deputații în Parlament, vor fi luate în considerare la definitivarea proiectului în lectura a doua.

Urmare a dezbaterilor, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, cu votul unanim al membrilor, propune examinarea și aprobarea proiectului de Lege cu privire la sistemul administrației penitenciare în primă lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu sînt întrebări.

Se încheie aici dezbaterile la proiectul nr.367 din 13 septembrie 2016.

Vom reveni la procedura de vot puțin mai tîrziu, precum am agreat.

În continuare, se propune pentru examinare și dezbateră subiectul nr.8 de pe ordinea de zi pentru lectura a doua, proiectul de Lege nr.311 din 8 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Vă rugăm frumos, doamna Ivanov, președintele Comisiei administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice, să ne prezentați raportul comisiei pentru lectura a doua la acest proiect.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative sub nr.311, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, și comunică următoarele.

Proiectul de lege are ca scop de reglementare completarea Legii privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor, precum și modificarea Codului funciar, în scopul protejării terenurilor sportive și stadioanelor care aparțin instituțiilor publice de învățământ și unităților administrativ-teritoriale. De asemenea este propusă stabilirea expresă în actele legislative menționate a regimului juridic al acestor bunuri, precum și interzicerea schimbării destinației.

Proiectul de lege nominalizat a fost examinat și aprobat în prima lectură pe data de 15 decembrie.

Pentru lectura a doua, Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice a examinat obiecțiile și propunerile parvenite la acest proiect care sînt prezentate în sinteza la acest raport.

Printre amendamentele esențiale acceptate de către comisia de profil menționăm includerea reglementării privind regimul juridic al terenurilor de sport și al stadioanelor la articolul 47 din Codul funciar care se referă la terenurile de uz public din orașe și sate, modificarea în acest sens a articolului 29 din Legea cu privire la cultura fizică și sport și suplinirea expresă a interzicerii schimbării destinației terenurilor de sport și a stadioanelor, precum și completarea articolului 75 din Legea privind administrația publică locală.

La fel, a fost susținut amendamentul domnului Oleg Lipskii, deputat în Parlament, privind suplinirea proiectului cu noțiunea de „terenuri de joacă pentru copii” care sînt delimitate și înregistrate conform legislației în vigoare.

Pornind de la cele expuse și ținînd cont de amendamentele acceptate, Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice, cu votul unanim al membrilor aleși, propune proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative pentru examinare și adoptare în a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări. (*Rumoare în sală.*)

Aici încheiem dezbaterile la de Lege nr.311 din 8 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Și vom reveni la procedura de vot ulterior.

Domnule Creangă,

Dacă ați putea să ne prezentați bugetul ANRE, ca să nu ținem colegii de la ANRE aici.

Se propune pentru examinare, dragi colegi, subiectul nr.11 de pe ordinea de zi, proiectul de Hotărâre nr.488 din 15 decembrie 2016 cu privire la aprobarea bugetului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2017.

Vă rugăm frumos, domnule Creangă, din numele grupului de deputați autori. Pofțiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Cu permisiunea dumneavoastră, eu am să încerc să citesc raportul integral și prezentarea proiectului.

Proiectul bugetului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2017 a fost elaborat în temeiul articolului 4³ din Legea cu privire la energetică, articolului 9 alineatul (6) din Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, articolului 7 alineatul (4) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Acest proiect de lege a fost elaborat la propunerea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, reieșind din obiectivele de activitate, și a fost estimat proiectul bugetului Agenției pentru anul 2017 la „Venituri” în sumă de 33 de milioane 914,8 mii de lei și la „Cheltuieli” în sumă de 47139,6 mii de lei, cu un deficit de 13 milioane 224 mii de lei, care va fi acoperit din soldul mijloacelor acumulate în anul 2016. Pentru realizarea veniturilor planificate, plățile regulatorii ... pentru anul respectiv sînt propuse la nivel de 0,11%. Aceasta este prezentarea propriu-zisă a conceptului de proiect.

Vreau să vă menționez în continuare partea ce ține de raport, în calitate de președinte al comisiei, că în cadrul examinării proiectului în ședința Comisiei economie, buget și finanțe, în rezultatul audierii argumentelor suplimentare ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, a fost propusă micșorarea plăților regulatorii la nivelul de 0,1%, cu corectarea corespunzătoare a veniturilor și cheltuielilor, fără a interveni la deficit.

De asemenea, a fost înaintată susținerea propunerii Direcției generale juridice privind completarea articolului 3 cu textul „cu excepția cheltuielilor pentru retribuirea muncii” și propunerea de completare a articolului 1 cu textul „Cheltuielile pentru retribuirea muncii se stabilesc în mărime de 21 de milioane 491,5 mii de lei”.

Propunerile înaintate au fost acceptate inclusiv de reprezentanții Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

Astfel, în urma micșorării ratei plăților regulatorii, în rezultatul recalculării mărimii absolute a acestora, bugetul se estimează la partea de „Venituri” în sumă

de 30 de milioane 831,7 mii de lei și la „Cheltuieli” în sumă de 44056,5 mii de lei, deficitul rămânând neschimbat.

Pornind de la cele menționate, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul majorității membrilor, propune plenului Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de hotărâre.

Proiectul de hotărâre redactat se anexează.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Vă mulțumim, domnule Creangă, pentru prezentarea proiectului.

Și vreți să ne prezentați și raportul comisiei? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Vă mulțumim că ați fost atât de explicit că nici n-am înțeles că ați prezentat și raportul comisiei.

Se încheie dezbaterea la proiectul nr.488 din 15 decembrie 2016.

Și vom trece la procedura de vot ulterior.

Între timp, subiectul nr.10 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.493 din 15 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul.

Îl rugăm frumos pe domnul Diacov să ne prezinte proiectul.

Poftiți.

Domnul Dumitru Diacov:

Mai sînt proiecte, așa că...

Stimați colegi,

Este un proiect tehnic, este un proiect foarte scurt, dar este un proiect ce ține de voința politică a Parlamentului de a face ordine în țară. Noi avem mai multe direcții de care trebuie să ne apucăm, dar asta este una dintre ele. Nu demult, practic, s-a pus punct pe o chestiune care, iată, durează de vreo câțiva ani de zile, s-au înregistrat mașinile care circulă prin Republica Moldova cu diferite numere străine. Sînt cîteva zeci de mii de mașini.

Noi, vreo 4 ani de zile în urmă, am aprobat o decizie de a majora cenzul de import la mașini de la 7 la 10 ani. În felul acesta noi am transformat Republica Moldova în cimitir de mașini vechi.

În Ucraina, în Federația Rusă, în România există limita de termen 7 ani de zile și dumneavoastră vă închipuiți că toate hîrburile care se eliberează vin aici. De aceea, și din punct de vedere ecologic, și din punct de vedere al securității transportului auto, este absolut necesar noi să adoptăm această decizie.

Eu, ieri, am sunat la poliția rutieră, numai anul acesta peste aproape 3000 de accidente, 260 de persoane decedate, 1800 de persoane grav rănite. Cît putem noi să mai închidem ochii asupra acestei chestiuni?

De aceea se propune modificarea la Codul vamal, la Codul fiscal și la Legea cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova, a automobilelor.

Eu vreau să recunosc că este astăzi votarea în primă lectură. Noi am avut discuții cu Guvernul și Guvernul, Ministerul Finanțelor, dorește să se clarifice ce se întâmplă la partea de venit a bugetului. Nu insistăm să fie votat în lectura a doua și o să revenim după vacanță, în condițiile când o să fie avizul pozitiv al Guvernului.

De aceea eu rog foarte frumos, stimați colegi, să votăm în primă lectură și să facem un lucru bun pentru Republica Moldova, fiindcă, într-adevăr, traficul care există și nivelul acesta de calitate tehnică a parcului care umblă, circulă prin Republica Moldova este dezastruos.

Eu vă mulțumesc pentru atenție.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Întrebări în adresa autorilor. Numai puțin.

Multe, multe.

Domnul Dumitru Diacov:

Eu propun 108 deodată.

Domnul Andrian Candu:

Ar fi și...

Domnul Dumitru Diacov:

Da, vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Ar fi interesant, da.

Domnule Bejan,

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Dumitru Diacov:

Domnule Președinte,

Eu am vorbit cu reprezentanții tuturor fracțiunilor parlamentare. Deputații înțeleg și acceptă chestia asta. Dacă undeva la nivel politic s-au dat indicații altfel, o să vedem, iată, acum.

Domnul Andrian Candu:

Eu vă înțeleg foarte bine, dar colegii au dreptul să vă pună întrebări și permiteți-le să le dăm voie.

Poftiți, domnule Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate coleg,

Noi cunoaștem cu toții puterea de convingere a dumneavoastră, cu experiența care o aveți, dar de data aceasta vreau să vă zic că pe mine nu m-ați convins cu respectivul proiect de lege și vă zic din ce considerații, care sînt motivele.

Deci unul dintre motivele invocate la dumneavoastră, în nota informativă, oleacă diferă de cifrele pe care le-ați enunțat numai ce de la tribună. Deci am în vedere că dumneavoastră în nota informativă indicați conform datelor statistice, doar pe parcursul anului curent au avut loc circa 1995 de accidente. Din totalul acestor accidente o bună parte se datorează stării tehnice proaste și vechimii mijloacelor de transport implicate.

Deci dumneavoastră singur enunțați în nota informativă că criteriul principal după care trebuie apreciat automobilul nu este vîrsta, ci este starea tehnică a automobilului respectiv sau, mai bine zis, ar fi bine ca automobilele să fie apreciate la momentul cînd i se permite importul după două criterii.

Deci primul – poluarea mediului pe care o face. Și al doilea – starea tehnică. Dacă corespunde la aceste două criterii, atunci automobilul n-are treabă cu acea vîrstă.

Eu vreau să vă zic din propria experiență, conduc un automobil de 14 ani și cînd i-am trecut revizia tehnică recent mi-a spus că totul este perfect, nici o pretenție la dînsul nu-i.

Domnul Dumitru Diacov:

Eu nu...

Domnul Valerian Bejan:

Deci...

Domnul Dumitru Diacov:

Eu nu vă întreb: ați dat acolo ceva ca să vă zică așa sau...?

Domnul Valerian Bejan:

Pot să vă zic să mergeți cu mine, ne suim ambii în automobil și vă convingeți de ceea ce zic eu. Deci ar fi mai binevenit să fie apreciate nu după vîrstă, dar după aceste două criterii, și noi anume acest moment... Pentru că prin interzicerea automobilelor cu o vîrstă mai mare de 7 ani, noi iarăși îi batem pe acei care au venituri mici... a populației.

Mulțumesc.

Domnul Dumitru Diacov:

Da. Stimată coleg,

Eu cred că nu... chestia asta cu venituri mici este o speculație și o speculație destul de populistă, așa, știți, fiindcă la noi s-a format deja piața internă. Aceia care aduc mașini de 4, de 5, de 6 ani, ea peste cîțiva ani are și 8, și 9, și 10, și mașinile astea pot fi realizate... și se realizează la prețuri destul de reduse.

Dar eu nu vorbesc de mafia asta care aduce mașini pînă la 10 ani de zile, că-n multe cazuri, în foarte multe cazuri ei le mai schimbă acolo kilometraje, le mai învîrtesc înapoi și sigur că eu nu cunosc și nu cred că un om serios poate să ne spună că cu cît mai bătrînă este mașina, cu atît ea-i mai calitativă, mai bună, în stare tehnică bună. Haideți să fim serioși.

Calitatea mașinii depinde și în mare măsură de stăpîn, care are grijă, care o îngrijește ș.a.m.d., dar noi, din punct de vedere strategic al Republicii Moldova, sigur că atunci cînd Ucraina interzice, dar în Republica Moldova a existat termenul-limită de 7 ani de zile, mulți ani de zile, acum 3 ani de zile, colegii dumneavoastră știu de lucrul acesta, a fost introdusă această modificare și sigur că noi ceea ce avem acum pe drumurile noastre nu ne permite.

Și noi înțelegem lucrul acesta, că se aduc toate vechiturile și noi nu putem mai departe să suportăm. Din punct de vedere ecologic, ce, nu ne interesează chestia asta? Noi vedem că, ia uite, 300 de persoane au decedat aproape pe drumurile noastre, ce asta nu este o grijă și o problemă? Ce noi să stăm și să socotim acolo.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule președinte Diacov,

Vă mulțumim.

Domnul Dumitru Diacov:

De aceea...

Domnul Andrian Candu:

Mai succint, vă rugăm frumos.

Domnul Dumitru Diacov:

Da, gata. Eu am terminat.

Eu propun să ascultăm comisia și să mergem înainte. Da.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Bejan,

Vă rog frumos, precizare sau a doua întrebare.

Domnul Valerian Bejan:

A doua întrebare, stimate coleg. Deci, iarăși, în nota informativă dumneavoastră indicați că piața de automobile este suprasaturată. Cine a făcut testarea, a numărat, a calculat, după care indice ați apreciat? Adică asta e o frază generală care spune mult și nu spune nimic.

Mulțumesc.

Domnul Dumitru Diacov:

Nu... Stimate coleg,

Dacă noi o să coborîm de la 10 ani la 7 ani, piața nu prea o să sufere. Noi o să avem numai un singur efect, o să avem mai mult aer curat și poate mai multe mașini în stare tehnică bună și gata.

Nimic nu se schimbă. Înțelegeți?

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Vă mulțumim.

Doamnă Bodnarenco,

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Doamna Elena Bodnarenco:

Mulțumesc.

Господин Дьяков, в отличие от либералов коммунистов убеждать не надо. Все новое – это хорошо забытое старое. Мы напоминаем, что в тот период, когда страной руководила Партия коммунистов, ввозили автомобили до пяти лет, а не до семи.

Наша фракция поддерживает...

Domnul Dumitru Diacov:

Я бы тоже поддержал, да.

Doamna Elena Bodnarenco:

... поддерживает этот законопроект. Слава Богу, что вы, правящее большинство, озаботились тем, что происходит в нашей стране.

Domnul Dumitru Diacov:

Спасибо.

Я рад, что...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamnă Greceanîi,

Vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Dumitru Diacov:

...наши соседи по сектору поддерживают.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule autor,

Eu vreau să vă aduc aminte că de la microfon, de pe acolo, ia, din sală, eu spuneam, în 2012, în luna iulie, când ați modificat de la 7 la 10 ani: o să dați cu capul în bară.

Vreau să vă aduc aminte că în legislația moldovenească sînt sute de legi care au fost modificate, pur și simplu, că așa a zis Coaliția de guvernare și așa s-a votat.

La toate o să fie necesar să revenim. Slavă Domnului că se revine.

Dar vreau să zic că mașina de vot, care o utilizează Coaliția de guvernare, este una împotriva cetățenilor, inclusiv prin legea aceasta. Slavă Domnului că se recunoaște. Mă bucur de lucrul acesta.

Domnul Dumitru Diacov:

Stimate colegă,

Eu mă bucur că sprijiniți. Mai bine mai tîrziu, decît niciodată. Și eu vreau să vă spun că absolut deloc, piața Republicii Moldova este suprasaturată și există deja piața internă. Prețurile la mașini, eu sînt convins, că o să scadă. Ia uitați-vă zecile acestea de mașini cu numere bulgărești, pe care noi acum trebuie să le legiferăm, sigur că ele peste două-trei luni de zile au să se vîndă cu copeici, dar aceasta nu ne bucură. Fiindcă chestia asta cu populația că ... Uitați-vă, la mine în sat, ieri, a fost o tragedie. Un mucos, mă iertați de expresie, într-o mașină de aceasta cu motor ș.a.m.d. a șters un copil și o femeie de pe drum, înțelegeți? Și noi trebuie să ne gîndim la lucrurile acestea.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnul Stati.

Cer scuze.

Doamnă Greceanîi,

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Zinaida Greceanîi:

O singură precizare.

Domnule președinte Diacov,

Sînt absolut de acord cu dumneavoastră. Eu altceva am avut în vedere, Coaliția de guvernare nu trebuie să utilizeze deputații ca o mașină de vot și să voteze absolut tot că trebuie să cedăm cuiva. La insistența cui ați făcut cedarea aceasta în 2012? Eu asta am avut în vedere. Și asta nu se referă doar la legea aceasta.

Domnul Dumitru Diacov:

Eu am înțeles. Nu, cînd dumneavoastră o să lucrați în coaliție, o să înțelegeți că nu-i așa de ușor, trebuie cîteodată să mai mergi la compromisuri, da.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Numai puțin.

Domnule Diacov, (*Rumoare în sală.*)

Dacă tot ...

Domnul Dumitru Diacov:

Nu, haideți, nu mă mai chinuiți atîta.

Domnul Andrian Candu:

Dacă tot vorbim de coaliție colegii din Coaliție vor să vă întrebe ceva.

Domnule Stati,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu cred că este o inițiativă foarte bună, trebuie de susținut, nici nu trebuie, probabil, de discutat foarte mult. Și este clar pentru toată lumea că o mașină care are 10 ani este mai proastă decît o mașină care are 7 ani. Aici nu trebuie ca să fii academician. Și, respectiv, în acest context, eu propun să aplicăm articolul 108. Asta-i una.

Și a doua. Sper foarte mult că și doamna Greceanîi va veni în coaliție pentru ca să participăm împreună la ceea ce se numește viitorul Republicii Moldova.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc mult.

Stați puțin, domnule Diacov, unde vă grăbiți?

Nici n-am pus la vot, poate nu sînt voturi.

Doamnă Greceanîi.

Au fost două invitații, la a treia deja o să vă dau ...

Domnul Dumitru Diacov:

Da, Zinaida Petrovna, vă ascult.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos, ați fost invitată în coaliție.

Poftiți.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc, domnule Președinte.

La sigur că o să fiu într-o coaliție după alegerile parlamentare anticipate.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Ei, atunci n-o să fiți în coaliție, că parlamentare anticipate n-o să fie.

Domnul Dumitru Diacov:

Eu nu vreau să vă întreb, cu cine o să fiți în coaliție? (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Diacov,

Numai puțin. (*Rîsete în sală.*)

A fost invocat articolul 108.

Dragi colegi,

Cine este pentru întreruperea dezbaterilor, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numai puțin. Vă rog frumos, avem nevoie de numărarea voturilor.

Înainte, însă, de asta, vă rog frumos, prezența în sală. Inițial prezența în sală, vă rugăm.

Domnul Dumitru Diacov:

Nu-i important câți sînt în sală, e important că toți au votat.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 20.

Sectorul nr.2 – 38.

Sectorul nr.3 – 14.

Domnul Dumitru Diacov:

Eu vă mulțumesc pentru sprijin. Mă folosesc și eu de moment cît se numără voturile. Dar eu vă propun ca după vacanță să ne mai întoarcem la unele probleme care deranjează. Nu vreau acum, fiindcă dacă o să zic, o să ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Sînt 72 de deputați în sală. Votul va fi ... Propunerea va fi aprobată cu 37 de voturi.

Și acum cine este pentru a încheia dezbaterile, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rog să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 3.

Sectorul nr.2 – 38.

Sectorul nr.3 – 5.

Domnul Andrian Candu:

Cu 46 de voturi, propunerea a fost acceptată. Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.493 din 15 decembrie 2016.

Și îl rugăm pe domnul Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezinte raportul comisiei.

Vă rugăm, poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înaintat cu titlu de drept de inițiativă legislativă de către un grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova și comunică următoarele.

Comisia susține acest proiect. Totodată, vreau să menționez că, ținând cont de articolul 131 alineatul (4) din Constituție, inițiativa legislativă este necesar să fie avizată pozitiv de către Guvernul Republicii Moldova.

Reieșind din cele menționate, comisia propune Parlamentului proiectul de lege spre examinare în primă lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În adresa comisiei pe marginea raportului.

Domnule Carp,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Lilian Carp:

Domnule președinte,

Eu când am auzit acest proiect și ce conține mi-a venit deodată în cap așa de la emisiunea «Поле чудес» și iarăși sectorul «приз» la noi este. Da, proiectul este unul bun așa, dacă luăm în considerare că trebuie să micșorăm vârsta mașinilor care sînt în Republica Moldova. Întrebarea este, adică problema este alta că, oricum, această îngrădire sau micșorare a vârstei va duce la creșterea prețurilor automobilelor, ne place nouă, nu ne place. Iar din argumentul care este în proiectul de lege, este că vârsta mașinilor este problema.

Deci nu ați studiat sau nu ați pus la discuție în cadrul comisiei ca mașinile care sînt aduse în Republica Moldova să fie puse taxării TVA 20 la sută și nu prin accizele care sînt impuse. Astfel, scădem prețul și oamenii vor putea aduce la același preț deci mașini mai noi.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc, domnule deputat.

Cu siguranță, am dezbătut acest subiect în cadrul comisiei, inclusiv cu reprezentanții Ministerului Finanțelor. Pentru că obiectul ce ține de acest proiect de lege inclusiv are impact bugetar. În cadrul comisiei am stabilit următoarele, că noul concept ce ține de accizare sau plata accizelor pentru automobile urmează să fie pentru 2018 revăzută în cadrul Ministerului Finanțelor pentru politica bugetar-

fiscală, unde, sper foarte mult că, vor lua în calcul recomandarea comisiei, vor modifica și vor veni cu TVA propriu-zis.

Un alt subiect care a fost dezbătut intens în cadrul comisiei a fost de ce nu permitem introducerea automobilelor mai mari ca și vechime, oricare ar fi vechimea, dar să fie taxate în dependență cu aspectul ecologic, cu impactul ecologic?

De asemenea, am pus ca sarcină Ministerului Finanțelor și Ministerului Mediului pentru a examina astfel de posibilități. În cadrul ședinței oricum am mers pe ideea că la prima etapă, pînă va veni Guvernul cu un nou concept tot ce înseamnă accizarea pe automobile, urmează să fie promovat acesta în primă lectură.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Carp,

Vă rugăm frumos, a doua întrebare sau precizare.

Domnul Lilian Carp:

O întrebare.

Domnule președinte,

Aveți avizul CNA la acest proiect sau nu? Fiindcă, după mine, deci în contextul care este propus acum, dar nu în ansamblu, așa cum l-ați prezentat și dumneavoastră în urma adresării întrebării mele, deci eu am impresia că noi pe cineva o să favorizăm din companiile care vînd mașini în Republica Moldova.

În cazul în care această problemă va fi în complex propusă, deci prin taxa de TVA, prin taxa ecologică ș.a.m.d., noi, cu adevărat, atunci vom avea o altă abordare în ceea ce privește ce mașini vom avea pe străzile din Republica Moldova.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc, domnule deputat.

Avizul Centrului Național Anticorupție nu există la acest proiect de lege, însă vreau să menționez că a fost o practică în Republica Moldova cu această limitare și, respectiv, nu s-a constatat nici un fel de lobby față de nimeni. De cîștigat o să aibă, în primul rînd, cetățenii Republicii Moldova și ecologia Republicii Moldova. Iată asta eu vreau să menționez.

Traficul rutier este un subiect foarte și foarte sensibil la momentul actual. Noi cunoaștem foarte bine ce se întîmplă pe traseele Republicii Moldova. Eu nu vreau să spun că principala problemă este automobilele dintre 7 și 10 ani, eu asta nu cred în sine că aceasta este problema principală pe traseele noastre, dar una dintre probleme este și aceasta.

Și consider că urmează să susținem acest proiect.

Domnul Lilian Carp:

Bine.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
Domnule Apostol,
Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Ion Apostol:

Domnule președinte,
Sper că ați discutat la comisia dumneavoastră aspectul financiar, fiindcă știm că aceasta este o activitate economică și mulți oameni, de exemplu, sau aceasta este o ocupație a lor, un loc de muncă ... și vin și bani la buget. Ați discutat care este impactul financiar ... pentru populație?

Domnul Ștefan Creangă:

Impactul... o clipă, întrebarea dumneavoastră are două sensuri: impactul financiar bugetar și impactul financiar economic... al activităților.

Domnul Ion Apostol:

... și bugetar, și pentru familie.

Domnul Ștefan Creangă:

În cadrul comisiei am discutat aspectul bugetar, de aceea și am menționat în raport că urmează să fie avizul Guvernului ca să ne arate exact care este impactul bugetar.

Ce ține de aspectul economic, ca și activitate economică de vânzare a automobilelor, eu în cadrul comisiei nu am primit o astfel de informație să vedem câți agenți economici sînt înregistrați în Republica Moldova care vînd automobile. Esența proiectului nu este să interzicem vânzarea automobilelor, activitate va fi. Pur și simplu, poți să comercializezi și mașini de 50 de ani la parcare care o deții, nu este o problemă, importul aici se reglementează.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă rog frumos, domnule Apostol, precizare.
Poftiți.

Domnul Ion Apostol:

Stimate domnule președinte,
Este clar ... din întrebări, din răspunsuri este clar că acest proiect nu are argumentare, nu s-au adus statistice referitor la care automobile, de ce vîrstă sînt implicate în accidente rutiere...

Dar eu cred că trebuia de judecat și sub alt aspect, de ce aceste mașini anual ... trec revizia tehnică și la revizia tehnică ei acolo primesc certificat că mașina e în ordine, OK, plus la asta că accidentele ... că cele mai multe accidente au loc din cauza excesului de viteză sau stării de ebrietate la volan, și nu ... din cauza faptului că mașina-i veche, încă n-am auzit așa ceva.

Mie mi se pare că Moș Crăciun ... pe la unii a trecut prin Parlament mai devreme sau alții vor să-i facă lui Moș Crăciun ori populației, care au foarte puține finanțe, să le facă „un cadou” în legătură... pentru sărbătorile care vin.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc, domnule deputat.

Eu am răspuns la întrebarea ce ține de traficul rutier și consecințele, și problemele care sînt invocate. Și am spus că eu nu cred că asta este una dintre problemele de bază – vîrsta automobilelor.

Noi discutăm aspectul ... de import mult ... mai larg și cu impact în timp, noi nu putem să spunem că impactul la acest proiect de lege va fi de mîine, dacă vrem să avem beneficii majore.

Dar ce ține de Moș Crăciun, eu vreau să reiterez că pe 25 așteptăm cu toții, copiii inclusiv, să vină Moș Crăciun.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Batrîncea,

Vă rugăm frumos.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Am o singură întrebare.

Domnule Creangă,

Dacă, eventual, în cadrul acelor examinări solide și profunde în cadrul comisiei dumneavoastră dacă ați sesizat și constatat că, de fapt, nu este vorba de vîrsta automobilului, dar că se intersectează interesele deputaților care comercializează mașini noi și deputații care comercializează mașini de mîna a doua. Nu ați sesizat acest lucru?

Domnul Ștefan Creangă:

... Nu am sesizat, dar e bună ipoteză. (*Rîsete în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări. (*Gălăgie în sală.*)

Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.493 din 15 decembrie 2016.

Foarte curînd vom trece la procedura de vot.

Am să rog colegii toți să revină în sală... Foarte curînd o să trecem la procedura de vot.

Vă rog frumos să mobilizați toți colegii în sală.

Între timp, îl rugăm frumos pe domnul Rapcea, viceministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor, să ne prezinte proiectul de Lege nr.507

din 22 decembrie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, subiectul nr.1 de pe ordinea de zi din supliment.

Poftiți.

Domnul Vitalie Rapcea – *viceministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor:*

Bună ziua!

Stimați deputați,

Aprobarea prezentului proiect de lege este un pas absolut important și deosebit de necesar pentru implementarea documentelor strategice aprobate de Parlament și Guvern, precum: Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, Strategia națională de descentralizare, Strategia Națională de Dezvoltare Regională, Strategia de transport și logistică 2013–2022. (*Rumoare în sală.*)

Prin aprobarea acestui proiect de lege vom fi cu un pas mai aproape de implementarea unui mecanism de întreținere a drumurilor bazat pe performanță, mult mai aproape de un fond rutier de generația a doua cu o repartizare clară și transparentă a mijloacelor în care utilizatorii drumurilor sînt cei prin intermediul delegației ... săi care decid prioritățile investiționale.

Proiectul de lege propus prevede operarea unor modificări la Legea fondului rutier și Legea privind finanțele publice locale. Modificările Legii fondului rutier vin întru implementarea conceptului de eficientizare a întreținerii drumurilor publice locale prin asigurarea cu mijloace financiare a competențelor autorităților publice locale de nivelul I și II stabilite prin lege.

Conceptul privind eficientizarea întreținerii drumurilor publice locale propus de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor a fost supus unor ample dezbateri publice, începînd cu 21 septembrie 2015, iar pe parcursul anului 2016 a fost organizată o platformă largă de discuții cu implicarea parlamentarilor, reprezentanților autorităților publice centrale, autorităților publice locale de nivelul I și II, reprezentanților CALM-ului, Uniunii Transportatorilor și Drumarilor, experților, altor reprezentanți ai societății civile și ai organizațiilor de profil.

La momentul actual, deși competențele de întreținere a rețelei de drumuri comunale și străzi aparțin autorităților publice locale, acestea nu dispun de mijloace financiare care să sprijine competențele stabilite prin lege. În plus, planificarea de la nivel central a lucrărilor de reparație a drumurilor publice locale de interes raional nu este eficientă.

Prin modificările operate la Legea finanțelor publice locale, Guvernul propune un mecanism nou de eficientizare a reparației și întreținerii drumurilor publice locale prin repartizarea a 50 la sută din volumul total colectat al taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova către autoritățile publice locale de nivelul I, în funcție de numărul de locuitori în unitățile teritorial-administrative respective, iar autorităților publice locale de nivelul II – mijloace financiare din fondul rutier pentru reparația și întreținerea drumurilor publice locale de interes raional, în funcție de lungimea acestora exprimată în kilometri echivalenți. (*Rumoare în sală.*)

Astfel, conform prognozei pentru anul 2017, autoritățile publice locale de nivelul I vor primi 385,9 milioane de lei repartizate după principiul numărului de locuitori în unitatea administrativ-teritorială, ceea ce ar însemna aproximativ 115 mii de lei la 1000 de locuitori. În același timp, prin aprobarea în data de 21 decembrie a Hotărârii Guvernului cu privire la lista drumurilor, se face o claritate în ceea ce privește drumurile locale administrate de APL II care pentru întreținerea unei infrastructuri a drumurilor locale ar presupune că primesc în gestiune 3112 kilometri echivalenți de drumuri și, respectiv, vor primi din Fondul rutier aproximativ 415 milioane de lei.

Cu acești bani, APL I și APL II vor putea finanța studii de fezabilitate și proiectarea drumurilor locale, vor avea mijloace pentru întreținerea de iarnă și pentru lucrări de întreținere curentă. Dar poate cel mai important fapt este că autoritățile publice locale vor avea mijloace pentru coparticipare pentru accesarea finanțării din fonduri destinate infrastructurii sau pentru coparticipare în inițiative private.

Proiectul de lege propus reprezintă o reformă esențială în vederea eficientizării întreținerii drumurilor locale și un pas înainte în vederea instituirii unui fond rutier de generația a doua, contribuind la realizarea unui cadru stabil și mecanism transparent de finanțare a întreținerii și reparației drumurilor publice.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Vă rugăm frumos...

Domnul Vitalie Rapcea:

Ținând cont de cele menționate și...

Domnul Andrian Candu:

... foarte succint. Încheiați.

Domnul Vitalie Rapcea:

... pentru a suspenda defalcările către APL II, în vederea aplicării mecanismului propus, începând cu anul 2017, prin operarea rectificărilor de rigoare la bugetul de stat, rugăm susținerea dumneavoastră pentru aprobarea prezentului proiect de lege în ambele lecturi.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim frumos.

Întrebări.

Doamnă Bodnarenco,

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Doamna Elena Bodnarenco:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Eu vă îndemn să susțineți proiectul dat. Într-adevăr, este inițiativa primarilor și este un lucru foarte așteptat de către locuitorii localităților din Republica Moldova.

Domnule ministru,

Am o întrebare. Dacă 50% din volumul total colectat la nivel național se va transfera lunar pe contul organului de administrare a drumurilor naționale pe conturile autorităților publice locale de nivelul al doilea lunar, nu este stipulat în lege в какие периоды будут перечисляться трансферты специального назначения органам местного публичного управления первого уровня.

То есть примэрии – это тоже будет ежемесячно или это будет поквартально? Если вы готовы ответить. Если не готовы, то во втором чтении, пожалуйста, учтите это.

Это первый вопрос. Да.

Domnul Vitalie Rapcea:

Deci transferurile cu destinație specială către autoritățile publice locale de nivelul întâi se vor face săptămânal, eventual, în funcție de acumulările pe care le vor avea sau le va avea bugetul de stat din plata taxei de folosire a drumurilor, pentru că dacă acumulările sînt insignifiante, nu este rezonabil să se aplice mecanismul transferurilor zilnice care se făceau în cazul defalcărilor din taxa de folosire a drumurilor către autoritățile publice locale de nivelul al doilea. Deci, ipotetic, mult mai frecvent decît transferul către APL II.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Bodnarenco,

Vă rog frumos, a doua întrebare sau precizare.

Doamna Elena Bodnarenco:

OK. Mulțumesc mult.

Și a doua nu întrebare, dar propunere. La capitolul modificărilor în Legea privind finanțele publice locale, unde este prevăzută majorarea defalcărilor de la impozitul pe venit persoanelor fizice de la 20 la 25%, eu propun să introducem încă o sintagmă unde la municipiile care au fost aprobate recent printr-o lege specială să alocăm 30% din volumul total al impozitului pe venit colectat pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective reieșind din faptul că municipiile prestează serviciile de nivel regional și la satele care sînt în împrejurime.

Mulțumesc.

Domnul Vitalie Rapcea:

Stimată doamnă deputat,

Noi nu am majorat și nici nu am micșorat impozitul pe venit, defalcările de la impozitul pe venit al persoanelor fizice. Singurul lucru care s-a făcut la punctul 4

din articolul 2 din proiect – s-au exclus defalcările din taxa de folosire a drumurilor.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim frumos.

Domnule Reidman,

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Oleg Reidman:

Да спасибо.

Господин министр, с точки зрения транспарентности и какой-то объективизации параметров распределения эта инициатива могла бы приветствоваться, но с точки зрения государственных публичных финансов, которые используются для этого фонд рутиер, это сборы за использование дорог, мне кажется, что это, вообще говоря, ни в какие ворота не лезет.

Это полное размывание средств: всем сестрам – по серьгам, и в результате ни одна из них хороших серег иметь не будет.

На тысячу человек (это какое-то село), на тысячу человек – 150 тысяч леев или там 115 тысяч леев – вы так примерно прикинули, я так понял, да?

Скажите мне, в натуральном выражении, в ... дистанции, сколько это километров, метров, сантиметров дороги?

Domnul Vitalie Rapcea:

Da. Deci vă mulțumesc frumos pentru întrebare.

Deci, în primul rând, țin să menționez că cele 50 la sută din taxa de folosire a drumului nici în ziua de astăzi nu fac parte din fondul rutier.

Domnul Oleg Reidman:

Nu, nu, nu, asta-i clar.

Domnul Vitalie Rapcea:

Și ele în loc să meargă la doi...

Domnul Oleg Reidman:

Asta-i clar.

Domnul Vitalie Rapcea:

...merg la unu.

Domnul Oleg Reidman:

Asta-i clar.

Domnul Vitalie Rapcea:

Deși consiliile raionale adesea decideau repartizarea acestei taxe pentru drumurile comunale și străzi din intravilanul localităților.

Acum, cu referire la a doua întrebare. Ceea ce așteaptă Guvernul prin această inițiativă și ceea ce anticipează este valorificarea efectului de sinergie pe care-l putem crea cu bani mai puțini și un ... mai mare.

Adică, primarii, prin acele 100 de mii de lei, pot crea proiectul pe care-l depun la Agenția de Dezvoltare Regională și obțin finanțare pentru, efectiv, lucrarea de plombare sau de asfaltare a unui drum.

În același timp, există inițiative private. Cetățenii adesea fac cheta pentru a asfalta sau a repara un drum și primarul poate veni cu coparticipare în această inițiativă. În rezultat, vom avea infrastructură reparată de mai mult în expresie valorică decât se alocă mijloace pentru acest lucru.

În același timp, ținem să menționăm că în mediu primăriile noastre au câte 3000 de locuitori, ceea ce ar însemna că aproximativ 450 de mii de lei se primesc în mediu pe o primărie, adică un kilometru și 200 de metri de drum în varianta albă sau efectiv aproximativ 100 de metri, 150 de metri drum în varianta asfalt.

În aceeași ordine de idei, este de menționat că nu-i neapărat proiectul să se realizeze într-un singur an, el poate să se realizeze în mai mulți ani sau primarul poate coopta resurse, alte resurse pentru a face proiectul în anul respectiv și eventual a prioritiza drumul în detrimentul altor inițiative.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnule Reidman,

Vă rog frumos, a doua întrebare.

Domnul Oleg Reidman:

Nu, numai precizare. Мне представляется все-таки, что в результате мы средства не сможем концентрировать в начале и завершении проекта в короткие сроки. Километровая улица, на которую хватит в этом селе на 100 метров асфальта, – да пока мы его доделаем до конца, первые 100 метров нужно будет уже снова делать. Вот о чем речь идет.

Поэтому, и главное, что результатов в течение десяти лет не будет, ну, 100 метров будет. То, что мы будем иметь возможность, примары будут иметь возможность участвовать в каких-то конкурсах своих проектов, – это, безусловно, хорошо, мы им даем какие-то деньги, но все-таки с Минфином, ну, для второго чтения, мне кажется, что необходимо очень здорово и в Правительстве очень здорово обсуждать концентрацию средств на пусковых объектах, на объектах, которые можно начать и закончить в короткие сроки.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Ghimpu,

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Stimați colegi,

Pentru prima dată în istoria Republicii Moldova primăriile, satele noastre vor primi bani pentru a realiza problemele ce țin de infrastructură.

Noi cunoaștem că iarna nu se curăță drumurile din cauza că primarii nu au bani. Oare-i rău aici? E puțin, dar este un început și acest început o să vedem ce o să ne arate timpul, dar noi trebuie să descentralizăm și să oferim posibilitatea primarilor să rezolve problemele avînd măcar o sumă cît de mică. Unul o să aibă 100, 200, altul 300, altul 500, în funcție de populație, deci locuitori.

De aceea eu cred că nu trebuie acum să dezbaterem, trebuie să susținem acest proiect, fiindcă fiecare dintre partidele componente ale Parlamentului au primari. Noi, liberalii, avem mai puțin decît voi toți aceștilalți și vedeți că nu punem altă formulă, fiindcă noi sîntem liberali și vrem să fie cu adevărat o lege liberală și funcțională pentru toți primarii localităților.

De aceea eu propun 108, domnule Președinte, și la vot, în două lecturi, și punctum.

Domnul Andrian Candu:

A fost invocat articolul 108.

Dragi colegi,

Cine este pentru aplicarea acestuia și încheierea dezbaterilor, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut încheierea dezbaterilor.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Rapcea.

În continuare, îl rugăm pe domnul Creangă, foarte succint, să ne prezinte raportul comisiei. Doar concluziile.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimați colegi,

Acesta este un proiect foarte important și succint nu pot ca să nu menționez, dar am să încerc succint. Respectiv, dacă autorii au fost destul de laconici și destul de explițiți în ce constă proiectul în sine, vreau să menționez că acest proiect de lege merită susținut. În cadrul Comisiei economie, buget și finanțe am dezbătut subiectul amplu și, respectiv, în urma dezbaterilor, propune plenului Parlamentului pentru aprobare în primă lectură. Aceasta este decizia comisiei, domnule Președinte.

Domnul Andrian Candu:

Deci în primă lectură doar, da, domnule Creangă?

Domnul Ștefan Creangă:

Da.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Întrebări în adresa comisiei pe marginea raportului doar, vă rog frumos.

Domnule Ghimpu,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Decizia comisiei este prima lectură, plenul poate hotărî două lecturi. De aceea noi propunem și în a doua lectură. Două lecturi. Noi nu vom lucra în ianuarie, februarie, după Constituție când venim noi în ședință în plen? Se întinde lucrul acesta. Iarna vine, ... iată, iată-i iarna, vedeți că acuși vin ninsorile, ce facem noi cu satele noastre în care vor fi învăluite de zăpadă toate drumurile? Gîndiți-vă la cetățeni. De aceea eu propun în două lecturi azi să fie votat.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Lectura a doua nu ține doar pur și simplu cum vrea o fracțiune, ține de comisie cît de pregătit este proiectul de lege din punct de vedere al redacției și din punct de vedere al altora. Domnul Creangă îmi spune că proiectul nu e gata pentru vot în lectura a doua datorită chestiunilor inclusiv de redacție.

Vă rugăm frumos, domnule Ghimpu, continuați.

Poftiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Este sigur că comisia... dar autorii, Guvernul, vin cu un proiect bine încheiat. Eu nu văd aici care ar fi problemele. Veniturile în buget sînt venituri, cheltuielile sînt cheltuieli, aici ori că împărțim aceasta la două părți sau la trei, nu schimbă nimic din cheltuieli și din venituri. Nu văd care ar fi problema să amînam pentru a doua lectură.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Creangă,

Vă rog frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Vine iarna, noi trebuie ... oamenii trebuie să aibă bani pentru dezapezirea...

Domnul Ștefan Creangă:

Iarna nu se fac drumuri, în primul rînd.

Domnul Mihai Ghimpu:

Deszapezirea străzilor. Cum nu se fac drumuri? Ai mers prin sate?

Domnul Ștefan Creangă:

Deszăpezirea se face. Acestea nu-s pentru deszăpezire.

Stimate domnule președinte,

Ca să fim sinceri cu noi, dumneavoastră spuneți că cifrele nu se schimbă, vreau să vă spun că se schimbă și foarte radical se schimbă per fiecare unitate administrativ-teritorială, inclusiv de nivelul al doilea, de aceea urmează atent, să vină Ministerul Finanțelor. În cadrul ședinței a participat viceministrul de finanțe și viceministrul de transport, ministerul de ramură care a fost autor.

Noi am discutat, 45 de minute am dezbătut subiectul dat, în ce măsură sîntem pregătiți pe proiectul respectiv? În cadrul comisiei au fost întrebări și propuneri de îmbunătățire a acestui proiect de lege, la care nu s-au găsit soluții. Din toate aceste considerente și am propus doar pentru ... comisia a propus, nu eu am propus, comisia a votat doar pentru prima lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm frumos, domnule ministru, să coborîți puțin jos, că n-o să vă vadă tehnicienii. Lîngă domnul Eșanu, poftiți.

Între timp domnul Sorocean, vă rog frumos.

Domnul Victor Sorocean:

Da. Mulțumesc.

Articolul 5, domnule președinte al comisiei, alineatul (2): pentru municipiul Bălți – 45%, defalcări, din volumul total colectat pe teritoriul municipiului Bălți, cu excepția unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi din componența municipiului. Dar ce va fi cu dînșii? De ce cu excepția?

Domnul Ștefan Creangă:

Pentru că ... De ce cu excepția? Pentru că acolo e altă formulă. Iată de aceea și trebuie pentru lectura a doua, să mai intrăm în esența problemei.

Domnul Victor Sorocean:

Asta-i. Este întrebare?

Domnul Ștefan Creangă:

Da. Nu este întrebare. Întrebarea asta e depășită. Pentru unitățile administrative de nivelul unu este o formulă, pentru municipii îi altă formulă, 45 % la municipiul Bălți.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Sorocean,

Vă rog frumos, precizare.

Domnul Ștefan Creangă:

Satele sînt de nivelul unu. Ele vor fi după altă formulă, mai mare formula 50.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Rapcea,

Vă rugăm frumos.

Microfonul nr. 2, lângă domnul Eșanu,

Vă rugăm.

Poftiți.

Domnul Vitalie Rapcea:

Vă mulțumesc frumos.

Într-adevăr, a fost dezbătut proiectul în cadrul Comisiei economie, buget și finanțe, unde, împreună cu Ministerul Finanțelor, s-a identificat și o formulă provizorie pentru aprobarea în două lecturi, care presupune includerea unui articol nou la proiectul de lege prin care Guvernul ... se pune în sarcina Guvernului ca în termen de două luni să vină cu modificări la bugetul de stat. Ceea ce ar permite efectiv operarea acestor modificări și aplicarea mecanismului din 2017. În caz contrar, ar putea exista riscul amânării implementării mecanismului pentru 2018.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Creangă,

Vă rog frumos.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

De aceea și am vrut să dau citire integral acestui raport ca să înțelegem problema în cauză. În cadrul raportului am scris: prin urmare Guvernul Republicii Moldova urmează să prezinte proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2017 și, respectiv, să ajusteze toate cifrele pe interior. Noi nu putem să votăm în două lecturi așa pur și simplu.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Greceanî,

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Domnule președinte al comisiei,

Îmi cer scuze că n-am fost la aceste dezbateri în comisie, dar vreau să vă întreb, ca să audă tot plenul, ce s-a întâmplat? Noi recent, Parlamentul recent a aprobat politica fiscală și bugetul pentru 2017, ce s-a întâmplat în vreo două săptămîni de zile că s-a venit cu o nouă modificare care ține, de fapt, de politica fiscală? Și ce-i cu graba aceasta? Fiindcă din nou o să transformați Parlamentul într-o mașină de vot.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc, doamnă președinte de întrebare.

Aceeași întrebare a fost adresată în cadrul comisiei reprezentanților Guvernului, ce s-a întâmplat că acest proiect de lege a venit mai târziu decât politica fiscală și bugetul? Dar s-a întâmplat ceva care se întâmplă de obicei, noi nu am reușit, că am negociat, că am examinat, că am căutat soluții. Asta s-a întâmplat. Pentru că logic acest proiect de lege trebuia să vină odată cu politica fiscală și să fie votat înaintea bugetului.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Dudnic,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Corneliu Dudnic:

Да, хочу обратить внимание пленума еще и на тот факт, что это связано с трансфертами в 2017 году, которые пойдут в территории, и отчисления в регион начнутся уже с января месяца, с 1-го, 2-го там, 10-го числа января месяца 17-го года. Поэтому хочу, чтобы пленум обратил внимание еще и на это. Если мы эти поправки сейчас не вносим в двух чтениях, то будут сложности в законе о бюджете, потому что часть денег трансфертов уже уйдет; пойдут перечисления, пересчеты, поэтому давайте подумаем все еще раз, насколько это будет правильно.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Dragi colegi,

Eu vreau să vă readuc aminte, noi avem procedură, dacă nu există raport pentru lectura a doua, este complicat să supunem votului.

Domnule Gagauz,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Fiodor Gagauz:

Господин председатель, законопроект предполагает исключение из центрального бюджета Гагаузии доходов, которые 50% дорожного налога. Предусматривается ли восполнение выпадающей суммы в центральном бюджете Гагаузии? И каким образом восполнена она?

Domnul Ștefan Creangă:

Da, am ridicat întrebarea respectivă și vreau să vă spun că nu aveți dreptate, ba din contra bugetul unității ... autonome Găgăuzia câștigă cu un milion și ceva mai mult. Un milion 700 de mii.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu mai sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Creangă.

Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.387. Cer scuze. Proiectul nr.507 din 22 decembrie 2017.

Dragi colegi,

Vă rog frumos să vă luați locul, pentru a trece la procedura de vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să fiți gata pentru prezență și vot.

Toți deputații, vă rog frumos, să vă luați locul. Toți deputații să vă luați locul vostru, ca numărătorii să vă numere. Avem nevoie de prezența pe sectoare inițial.

Vă rugăm frumos.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 23. (*Gălăgie în sală.*)

Sectorul nr.2 – 39.

Sectorul nr.3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

77 de deputați în sală. Pentru majoritate simplă este nevoie de 39 de voturi.

Deci să trecem la procedura de vot.

Se supune votului aprobarea în primă lectură a subiectului nr.2 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.302 din 1 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumim foarte mult.

Majoritatea a acceptat aprobarea acestui proiect de lege. Proiectul nr.302 din 1 iulie 2016 astfel este aprobat în primă lectură.

Se supune votului pentru a aproba în primă lectură următorul subiect nr.3, proiectul nr.428 din 18 noiembrie 2016, se pune la vot în primă lectură.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege, ne referim la Legea cu privire la veterani.

Și comisia, și fracțiunile au fost de acord să purcedem la votul pentru a doua lectură.

Cine este pentru a adopta în lectura a doua proiectul nr.428 din 18 noiembrie 2016, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 23.

Sectorul nr.2 – 39.

Sectorul nr.3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Cu 77 de voturi, proiectul de Lege nr.428 din 18 noiembrie 2016 pentru modificarea și completarea Legii cu privire la veterani a fost votat în lectura a doua și ultima.

Vă mulțumim.

Se pune la vot pentru aprobarea în primă lectură următorul subiect, nr.4, proiectul de Lege nr.367 din 13 septembrie 2016, cu privire la sistemul administrației penitenciare.

Cine este pentru a aproba acest proiect în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului în primă lectură. Astfel, proiectul de Lege nr.367 din 13 septembrie 2016 este votat și aprobat în primă lectură.

În continuare, se supune votului subiectul nr.5 de pe ordinea de zi, proiectul de Hotărîre nr.498 din 21 decembrie 2016 privind numirea în funcția de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ (doamna Tatiana Vieru).

Cine este pentru a adopta acest proiect de hotărîre, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege.

Să înțeleg că Comisia juridică... doamnă Apolschii, că este vorba de majoritate simplă. Atunci proiectul de Hotărîre nr.498 din 21 decembrie 2016 este votat și adoptat.

Vă mulțumesc foarte mult.

Doamnă Vieru,

Felicitări. (*Aplauze.*)

În continuare, se supune votului pentru a aproba subiectul nr.6 de pe ordinea de zi, proiectul de Hotărîre nr.499 din 21 decembrie 2016 privind numirea în funcția de vicepreședinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție (doamna Valentina Clevadî).

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut adoptarea proiectului de Hotărîre nr.499 din 21 decembrie 2016.

Vă felicităm, doamnă Clevadî, succese în activitate.

Vă mulțumim.

O zi bună, sărbători frumoase.

În continuare, se supune votului adoptarea proiectului de Hotărîre nr.495 din 19 decembrie 2016 privind Raportul anual 2015 al Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public, subiectul nr.7 de pe ordinea de zi.

Cine este pentru, vă rugăm frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut adoptarea proiectului de Hotărîre nr.495 din 19 decembrie 2016.

La fel, se propune pentru a aproba Raportul asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public nr.2390 din 7 octombrie 2016.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Majoritatea a acceptat aprobarea proiectului nr.2390 din 7 octombrie 2016.

Se supune votului pentru adoptarea în cea de-a doua lectură a proiectului de Lege nr.311 din 8 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 23.

Sectorul nr.2 – 39.

Sectorul nr.3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Cu 77 de voturi, proiectul de Lege nr.311 din 8 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost votat în lectura a doua și ultima.

Se supune votului pentru aprobare, inițial, cu referire la suplimentul de pe ordinea de zi, subiectul nr.2, proiectul de Lege nr.382 din 13 octombrie 2015 privind plata indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului persoanelor neasigurate, vot pentru lectura întâi.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului nr.382 din 13 octombrie 2015 în prima lectură.

Vă mulțumim.

Se supune votului pentru aprobarea în primă lectură a următorului subiect, proiectul de Lege nr.66 din 13 martie 2015 cu privire la completarea Legii nr.140 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului nr.66 din 13 martie 2015 în prima lectură.

Se supune votului pentru aprobarea în primă lectură a subiectului nr.9 de pe ordinea de zi de bază, proiectul de Lege nr.497 din 20 decembrie 2016 privind prestațiile sociale pentru copii.

Cine este pentru a aproba în primă lectură acest proiect, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea și acestui proiect de lege în primă lectură.

Comisia propune comasarea proiectelor: nr.382 din 13 octombrie 2015, votat în primă lectură, acceptat de plenul Parlamentului, și proiectul nr.66 din 13 martie 2015, să fie comasate cu proiectul nr.497 din 20 decembrie 2016 care se va lua ca proiect de bază.

Cine este pentru comasare, vă rugăm frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea comasării acelor 3 proiecte. Și acum proiectul de bază este proiectul nr.497 din 20 decembrie 2016.

În continuare, se supune votului pentru aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.493 din 15 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, subiectul nr.10 de pe ordinea de zi.

Cine este pentru aprobarea acestui proiect de lege în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea acestui proiect de lege în primă lectură, proiectul nr.493... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Dacă sînt obiecții cu privire la vot, vă rog frumos, numărătorii, să ne dați rezultatele pe sectoare.

Cine este pentru aprobarea proiectului nr.493 din 15 decembrie 2016, vă rugăm frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 23.

Sectorul nr.2 – 39.

Sectorul nr.3 – 2.

Domnul Andrian Candu:

Cu 64 de voturi, proiectul de Lege nr.493 din 15 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost votat în lectura întâi.

Se supune votului pentru adoptare proiectul de Hotărîre nr.488 din 15 decembrie 2016 cu privire la aprobarea bugetului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pe anul 2017.

Cine este pentru a adopta acest proiect de hotărîre, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut adoptarea proiectului de Hotărîre nr.488 din 15 decembrie 2016.

Se supune votului pentru adoptarea proiectului de Hotărîre nr.508 din 23 decembrie 2016 privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi a domnului Andrei Munteanu.

Vă atrag atenția, pentru adoptarea acestui proiect de hotărîre sînt necesare minimum 51 de voturi.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,
Vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 3.
Sectorul nr.2 – 33.
Sectorul nr.3 – 14.

Domnul Andrian Candu:

Sînt 50 de voturi. Vă rog frumos... (*Rumoare în sală.*)
Sectorul nr.3 – îs 15 în sector.

N u m ă r ă t o r i i:

Au votat 14.

Domnul Andrian Candu:

Am înțeles. Proiectul de Hotărîre privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi a domnului Andrei Munteanu nu a fost adoptat. Îmi pare foarte rău. (*Aplauze.*) (*Rumoare în sală.*)

Vă mulțumesc foarte mult. (*Rumoare în sală.*)

Pentru revotare este necesar de vot pentru anulare.

Vă rog frumos. (*Rumoare în sală.*) Vă rog frumos.

Vă rog frumos. Există opinie pentru a anula votul.

Cine este pentru a anula votul precedent, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă rog frumos, rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 3.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 33.
Sectorul nr.3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Cu 51 de voturi, votul precedent este anulat.

În continuare, supun votului, încă o dată, proiectul de Hotărîre privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi, proiectul nr.508 din 23 decembrie 2016, numirea domnului Andrei Munteanu în calitate de membru al Curții de Conturi.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,
Vă rugăm, rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 3.
Sectorul nr.2 – 33.
Sectorul nr.3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Cu 51 de voturi, proiectul de Hotărîre nr.508 din 23 decembrie 2016 privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi a domnului Andrei Munteanu a fost adoptat.

În continuare, se supune votului următorul subiect de pe ordinea de zi, proiectul de Hotărîre nr.509 din 23 decembrie 2016 privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi a doamnei Violeta Andrieș.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați.

Vă rugăm frumos, numărătorii, să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 2.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.1,
Încă o dată, vă rugăm frumos.

N u m ă r ă t o r i i:

– 3.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.1 – 3.
Mai departe.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 33.
Sectorul nr.3 – 14.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

50 de voturi... proiectul de Hotărîre nr.509 din 23 decembrie 2016 privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi... Violeta Andrieș, nu a fost adoptat.

Vă rog frumos, de procedură.

Domnule Sîrbu,
Poftiți.

Domnul Serghei Sîrbu:

Domnule Președinte,

Este o eroare și o neînțelegere la mijloc din cauză că noi avem hotărîrea Curții Constituționale, care a menționat expres că toate hotărîrile de Parlament, care nu este prevăzut numărul de voturi expres în Constituție, se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți.

Astfel, aceste hotărîri, în primul rînd, reieșind din decizia Curții Constituționale, sînt adoptate. De aceea este foarte, foarte important să cunoaștem acest lucru. A fost hotărîrea Curții în acest sens.

Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Dați-mi voie să vă dau citire din Legea cu privire la Cutea de Conturi nr.261 din 5 decembrie 2008 numirea membrilor Curții de Conturi și ceea ce am și făcut noi în vară, dacă vă aduceți aminte.

Alineatul (2) – membrii Curții de Conturi se numesc de Parlament, la propunerea președintelui Curții de Conturi, pe un termen de 5 ani, cu votul majorității deputaților aleși.

Vă mulțumesc foarte mult.

Proiectul nr.509 din 23 decembrie 2016 a fost respins.

În continuare, îl invit la tribuna principală pe domnul Andrei Munteanu să depună jurămîntul, potrivit legii.

Poftiți. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog frumos, dragi colegi, liniște.

Domnule Andrei Munteanu,

Vă rugăm frumos să depuneți jurămîntul.

Poftiți.

Domnul Andrei Munteanu – membru al Curții de Conturi:

Eu, Munteanu Andrei, jur să slujesc Republica Moldova cu credință, să respect Constituția și legile Republicii Moldova, să protejez proprietatea publică, democrația și bunăstarea poporului.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Felicitări, domnule Andrei Munteanu. (*Aplauze.*)

Vă dorim succese, realizări frumoase în activitate.

Da, aveți dreptate. Trebuie să-i spunem domnului Untila următoarea dată la fel să vină cu candidatura unei doamne propunere.

Insistați, vă rog, frumos, în disciplină inițial și după în altele.

În continuare, se supune dezbaterii proiectul nr.496 din 20 decembrie două... Aici a luat sfîrșit exercițiul de vot.

Comisia protecție socială, sănătate și familie va face un anunț, dar înainte de asta se examinează subiectul nr.4 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.496 din 20 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Poftiți.

Domnul Serghei Sîrbu:

Stimați colegi,

Rog susținerea proiectului nr.496 ce ține de modificarea unor acte legislative. Acest proiect vine în realizarea misiunilor privind apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice, în special a dreptului la viața privată în legătură cu prelucrarea și transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal în vederea consolidării și fortificării capacităților administrative și instituționale ale Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, care, conform legislației, este unica autoritate publică la nivel național ce verifică respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

Acest proiect de lege prevede majorarea efectivului-limită al Centrului, care a fost semnalată în repetate rânduri conducerii Republicii Moldova.

De menționat, în cadrul discuțiilor, reprezentanții Guvernului, Ministerului Finanțelor au ajuns la un consens ce ține de numărul minim critic necesar de personal pentru fortificarea capacităților funcționale ale... și instituționale ale Centrului.

În aceste condiții, este necesar de a sublinia că cheltuielile necesare a fi suportate în acest sens sînt deja prevăzute în Legea bugetului de stat pentru anul 2017.

Mai mult, completarea statului de personal al Centrului și revizuirea numărului acestuia în raport cu volumul activităților efectuate este unul dintre obiectivele statuate în Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale în domeniul protecției datelor cu caracter personal, aprobate de Parlament.

De asemenea, necesitatea fortificării capacităților administrative ale acestui Centru este menționat și în Planul național de acțiuni de implementare a Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

De aceea, onorat Plen, stimați colegi, rog susținerea acestui proiect de lege, care va veni să asigure o funcționalitate viabilă și eficace și să impulsioneze activitatea Centrului.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Întrebări în adresa autorului.

Doamnă Domentii,

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

Domnule Preşedinte,

Eu nu am întrebări faţă de autor. Eu vroiam să vă spun că este gata raportul pentru nr.497, pentru lectura a doua.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Domentî,

Examinăm nr.496 din 20 decembrie 2016.

Domnule Reşetnicov,

Vă rugăm frumos.

Poftiţi.

Domnul Artur Reşetnicov:

Mulţumesc.

Domnule autor,

De fapt, în prezentare aţi expus, dar aş vrea să concretizez. După cum cunoaştem, în materiale, Ministerul Finanţelor a prezentat aviz favorabil şi finanţarea Centrului în 2017 noi am votat, este prevăzută conform proiectului care l-aţi prezentat, adică cu majorarea statelor şi salariilor.

În acest sens, aş vrea să confirmaţi încă o dată dacă statul nu va suporta cheltuieli suplimentare decât cele care au fost votate anterior pentru 2017.

Domnul Serghei Sîrbu:

Într-adevăr, acest proiect de lege nu prevede cheltuieli suplimentare şi majorarea cheltuielilor la bugetul de stat, deoarece bugetul de stat deja a fost votat şi cheltuielile pentru Centru pentru anul 2017 s-au majorat în jur de 3,5 milioane de lei, care a fost coordonat anterior cu Ministerul Finanţelor şi Guvernul. Mai mult, este un proiect tehnic, ca să dăm posibilitate Centrului să se reorganizeze.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Reşetnicov,

Vă rog frumos, dacă aveţi a doua întrebare sau precizare.

Poftiţi.

Domnul Artur Reşetnicov:

Da, de fapt, este o concretizare. Ar fi corect ca acest proiect de lege să fie pus în aplicare de la 1 ianuarie 2017.

Mulţumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă înţeleg, însă în lipsa avizului Guvernului nu putem să votăm în a doua lectură.

Vă mulţumesc foarte mult.

Alte întrebări nu sînt? Astfel, se încheie dezbaterile la proiectul nr.496 din 20 decembrie 2016.

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, vă rugăm frumos, doamnă Domentî, anunțul care vroiați să-l faceți în privința celei de a doua lecturi pentru cîteva proiecte.

Poftiți.

Mai bine-zis pentru proiectul nr.497 care a fost comasat.

Propuneți pentru lectura a doua? Raportul pentru lectura a doua.

Doamna Oxana Domentî:

Da. Domnule Președinte,
Noi ne-am întrunit comisia ...

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rugăm, dacă ...

Doamna Oxana Domentî:

... și avem raportul.

Domnul Andrian Candu:

Atunci, vă rog frumos la tribuna principală pentru ... Cer scuze, doamnă Domentî, mai avem un raport al comisiei. Ne-am zăpăcit la sfîrșit de sesiune.

Domnule Boțan,

Vă rugăm frumos, de pe loc.

Poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Da. Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Pentru proiectul nr.496.

Domnul Roman Boțan:

Exact. Prin prezenta vă prezint raportul asupra proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative pentru primă lectură.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică sesizată în fond a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înaintat spre examinare Parlamentului de către deputatul Serghei Sîrbu. Potrivit autorului, scopul prezentei inițiative legislative este fortificarea și consolidarea capacităților administrative și instituționale ale Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal din Republica Moldova.

Pentru a realiza acest obiectiv, autorul proiectului propune majorarea efectivului-limită al Centrului de la 21 pînă la 45 de unități de personal. De asemenea pornind de la faptul că la momentul actual legislația în vigoare conține, în opinia autorului, anumite elemente discriminatorii în ceea ce privește nivelul de salarizare a funcționarilor publici care activează în cadrul Centrului în raport cu angajații altor autorități publice cu statut similar, autorul proiectului propune

ajustarea corespunzătoare a salariilor acordate atât persoanelor cu funcție de conducere, cât și funcționarilor Centrului.

La articolul III din proiect cu referire la completarea anexei nr.2 la Legea nr.48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici, în denumirea compartimentului, care se propune a fi completată, după sintagma „Consiliul Concurenței” se adaugă sintagma „Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor”, deoarece a fost omisă în cadrul proiectului.

În cadrul ședinței comisiei, autorul proiectului în comun cu conducătorul Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal au comunicat și au asigurat că prevederile proiectului dat sub aspect financiar nu depășesc limitele alocațiilor bugetare prevăzute în Legea bugetului de stat pentru anul 2017.

Pornind de la cele expuse, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică propune plenului Parlamentului examinarea și aprobarea prezentului proiect de lege în primă lectură, iar în cazul în care nu sînt obiecții s-a propus adoptarea proiectului în lectura a doua. Totuși trebuie să menționez că trebuie să fie avizul Guvernului.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări și de data aceasta chiar încheiem dezbaterile la proiectul nr.496 din 20 decembrie 2016.

Vă mulțumim foarte mult.

Vom pune la vot foarte curînd.

În continuare, doamnă Domentî, vă rugăm frumos să ne prezentați raportul pentru cea de a doua lectură a proiectului nr.497 din 20 decembrie 2016, care a fost comasat cu precedentele nr.382 și nr.66.

Poftiți.

Puteți de pe loc.

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

Stimați colegi,

Vă prezint spre atenția dumneavoastră raportul pe marginea proiectului de Lege privind prestațiile sociale pentru copii cu nr.497 din 22 decembrie 2016 pentru lectura a doua. Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege privind prestațiile sociale pentru copii, prezentat de către Guvern și comunică următoarele.

În cadrul dezbaterii proiectului, membrii comisiei și-au reiterat poziția privind înglobarea proiectului cu nr.66 din 13 martie 2015, dar și a proiectului cu nr.382 din 13 octombrie 2015 în proiectul de Lege cu nr.497 din 22 decembrie 2016 pentru lectura a doua.

Totodată, membrii comisiei au venit cu propunerea de completare a articolului 8 al acestui proiect cu următorul cuprins, deci cu un alineat nou cu următorul cuprins: „Cuantumul prestațiilor sociale reglementate de prezenta lege

vor fi prevăzute și aprobate de Legea bugetului de stat și Legea bugetului asigurărilor sociale pentru anii respectivi”. Deci alineatul (4) din proiect va deveni alineatul (5).

Urmare a dezbatelor și a votării pe marginea proiectului, cu votul unanim al membrilor săi prezenți în ședință, comisia propune examinarea și adoptarea proiectului de Lege cu nr.497 din 22 decembrie 2016 în ședința de plen a Parlamentului în lectura a doua, luând în considerare propunerea comisiei.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu sînt întrebări. Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.497 din 20 decembrie 2016, lectura a doua, ce ține de prestațiile sociale pentru copii.

Vă mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

În calitate de autor al proiectului nr.387 din 28 septembrie 2016, vă propun să-l excludem de pe ordinea de zi, nefiind o urgență. Proiectul nr.387 din 28 septembrie 2016. Subiectul nr.1 de pe ordinea de zi îl retrag de pe ordinea de zi în calitate de autor.

În continuare, se supune examinării și dezbaterii proiectul de Hotărîre nr.500 din 21 decembrie 2016 cu privire la crearea Comisiei speciale pentru eficientizarea cadrului legislativ privind alimentația copiilor în instituțiile preșcolare și de învățămînt. Proiectul nr.500 din 21 decembrie 2016.

Este un proiect de hotărîre care a fost propus de Biroul permanent și dacă îmi permiteți doar o să vi-l prezint foarte scurt de pe loc.

Vă aduceți aminte, dragi colegi, că noi am făcut audieri, în baza acelor audieri fracțiunile parlamentare au propus crearea unei comisii și au delegat reprezentanți. Foarte pe scurt. Se propune crearea Comisiei speciale pentru eficientizarea cadrului legislativ privind alimentația copiilor în instituțiile preșcolare și de învățămînt. Această comisie va evalua situația în ansamblu a alimentației copiilor în școli și grădinițe, va analiza toate neregulile și încălcările depistate în cadrul investigațiilor și controalelor efectuate, va identifica setul de acte legislative ce reglementează acest domeniu și va identifica soluțiile legislative ce vor îmbunătăți procesul, inclusiv de achiziții.

Comisia se formează din reprezentanții fracțiunilor și grupurilor parlamentare. Din Frațiunea Partidului Comuniștilor – Elena Bodnarenco, din Frațiunea Partidului Liberal Democrat – Victor Roșca, Valentina Rotaru – Frațiunea Partidului Democrat, Lilian Carp – Frațiunea Partidului Liberal, Radu Mudreac – Frațiunea Partidului Socialiștilor, Boris Golovin – deputat neafiliat și Aliona Goța – deputat neafiliat.

Și comisia va prezenta raportul plenului Parlamentului în termen de 90 de zile de la data constituirii. Luînd în considerare că ianuarie, februarie, în martie pe data de 23 martie ar trebui să vină. Dacă considerați necesar, poate fi și 60 de zile, scurtat termenul. Dar asta a fost propunerea inițială a Biroului permanent. Dacă considerați că trebuie alt termen, vă rugăm frumos să vă pronunțați.

Dacă nu sînt alte propuneri, încheiem dezbaterile la proiectul nr.500 din 21 decembrie 2016. Și vom trece la procedura de vot.

Dragi colegi,

Vă rog să luați locul.

Vă rugăm frumos să vă luați locul, pentru a trece la procedura de vot pentru votul proiectelor deja dezbătute pînă la ora actuală.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos, prezența.

Dragi colegi,

Vă rugăm frumos să vă luați locul.

Vă rugăm, numărătorii, prezența în sală.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 23.

Sectorul nr.2 – 39.

– 14.

Domnul Andrian Candu:

76 de deputați în sală. 39 de voturi sînt necesare pentru hotărîrile de Parlament sau votul simplu.

Dragi colegi,

Se supune votului pentru adoptarea în cea de-a doua lectură a proiectului de Lege nr.497 din 20 decembrie 2016 privind prestațiile sociale pentru copii.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 23.

Sectorul nr.2 – 39.

Sectorul nr.3 – 14.

Domnul Andrian Candu:

Cu 76 de voturi, proiectul de Lege nr.497 din 20 decembrie 2016 privind prestațiile sociale pentru copii a fost votat în lectura a doua și ultima.

Se supune votului pentru aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.507 din 22 decembrie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, subiectul nr.1 din supliment.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în prima lectură.

Vă mulțumim.

Și se supune votului subiectul nr.4 pe ordinea de zi din supliment, proiectul de Lege nr.496 din 20 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumim foarte mult.

Majoritatea au susținut aprobarea proiectului de Lege nr.496 din 20 decembrie 2016 în lectura întâi.

Și, dragi colegi, în mod tradițional, la sfârșitul ședinței, votăm și... Cer scuze, mai e un proiect, proiectul de Hotărâre cu privire la crearea Comisiei speciale pentru eficientizarea cadrului legislativ privind alimentația copiilor în instituțiile preșcolare și de învățământ, proiectul nr.500 din 21 decembrie 2016.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut adoptarea proiectului de Hotărâre nr.500 din 21 decembrie 2016.

Și un alt proiect de Hotărâre inițiat, propus de Biroul permanent, proiectul de Hotărâre cu privire la încheierea sesiunii a doua ordinare din anul 2016.

Biroul permanent propune ca sesiunea a doua ordinară din anul 2016 să se încheie la 23 decembrie 2016, adică astăzi.

Dacă nu sînt întrebări, dragi colegi, vă propun să votăm proiectul de Hotărâre nr.501 din 21 decembrie 2016. *(Gălăgie în sală.)*

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Nu prea am văzut majoritate. Asta înseamnă că continuăm, probabil.

Încă o dată, vă rog frumos atenție, deja și atenție nu mai este.

Cine este pentru a adopta proiectul de Hotărâre nr.501 din 21 decembrie 2016 cu privire la încheierea sesiunii a doua ordinare din anul 2016, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut adoptarea proiectului de Hotărâre înregistrat cu nr.501 din 21 decembrie 2016.

Vă mulțumesc frumos.

Înainte de a încheia dezbaterile... complet lucrările sesiunii, avem o înscriere cu luare de cuvînt.

Doamnă Inna Șupac,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Vă rog frumos. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Vor mai fi luări de cuvînt, nu vă faceți griji.

Vă rugăm frumos, poftiți.

Doamna Inna Șupac:

Așadar, se încheie încă o sesiune a acestui Parlament.

Eu tot încercam să găsesc o formulă cum de a descrie în cîteva cuvinte sentimentele pe care le-am trăit pe parcursul acestei sesiuni. Și, se pare că am găsit-o.

Un satiric renumit polonez Stanislav Lets cîndva a utilizat următorul aforism: „Казалось мы достигли самого дна, но тут снизу постучали”.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Șupac,

Cer scuze că vă întrerup, un anunț pentru deputați ca să știe să nu plece din sală. Urmează colindătorii copilași, de aceea vă rog frumos să aveți răbdare și puțin să mai ... rămâneți în sală.

Vă rog frumos. (*Rumoare în sală.*)

Doamnă Șupac,

Cer scuze, poftiți, puteți să reluați de la început sau continuați.

Poftiți.

Doamna Inna Șupac:

„Казалось мы достигли самого дна, но тут снизу постучали”.

Cel mai vizibil rezultat al acestei sesiuni parlamentare, ca și al întregii legislaturi, este faptul că 99 la sută din cetățenii de rînd au devenit mai săraci, iar cel 1% de oligarhi a devenit și mai bogat.

Dacă sînt în această sală doritori să mă contrazică, nu am decît să vă sugerez să faceți comparație simplă între percepțiile oamenilor în noiembrie 2014, la începutul sesiunii, de la începutul acestei legislaturi, cu ziua de astăzi.

Conform barometrului de opinie publică, dacă 2 ani în urmă 61% de cetățeni considerau că în Republica Moldova lucrurile mergeau într-o direcție greșită, acum această cifră, stimați colegi, a ajuns pînă la 84 la sută.

Comparația răspunsurilor la întrebare: în ce măsură sînteți mulțumiți de ceea ce face conducerea țării, este și mai explicită. Dacă 30 la sută, 2 ani în urmă, au fost mulțumiți de asistența medicală, la moment această cifră a scăzut pînă la 13%. Nivelul de trai – 15% a fost, acum 6% rămași mulțumiți. Locurile de muncă – 10% vizavi de 4% la moment. Probabil că cei mulțumiți, 4%, de locurile de muncă sînt cei care lucrează la PD și structurile afiliate.

Nivelul de mulțumire față de pensiile, salariile și combaterea corupției a scăzut pînă la 3%. Se pare că după astfel de comparație ar fi logic să punem întrebarea: pe cine reprezintă actualul Parlament, în special așa-numită majoritatea parlamentară, mai ales o mulțime de așa-numiți deputați neafiliați?

Dacă în noiembrie a anului 2009 nivelul de încredere în Forul legislativ a fost 41 la sută, în noiembrie 2014 – 24 și acum, stimați colegi, 6%. Oare este cineva mirat de astfel de atitudini față de organul legislativ?

Dar oare era posibil altfel după ce ați pus, stimați colegi de la guvernare, pe umerii cetățenilor reîntoarcerea miliardului furat, după ce ați imitat a cîta oară audierile cu privire la furtul miliardului și concesionarea Aeroportului, după ce ați ridicat vîrsta de pensionare ca să ajungă cît mai puțini oameni la pensie și statul, respectiv, să plătească cît mai puține pensii. După ce în grabă ați adoptat bugetul de stat care aproape 30 la sută consistă din sursele din exterior, după ce l-ați acoperit pe Prim-ministrul Filip ca să nu vină nici într-un caz să ne prezinte nouă informația cu privire la sistemul de alimentație în instituțiile de stat.

Sau credeți că nimeni nu a înțeles miza cu schimbarea Constituției privind noua modalitate de alegere a Procurorului General? De ce acest proiect a fost pus

în grabă în ordinea de zi și tot cu aceeași grabă au fost presiuni să fie votat deodată, într-o zi, în ambele lecturi.

Pentru noi atunci a fost clar din start, se dorește ca Timofti să reușească să semneze un decret cu numirea unui Procuror General controlat de Vlad Plahotniuc. Noi nu am votat, fiind unica fracțiune parlamentară în acest sens, alții au preferat să-i facă jocul păpușarului.

Dar, ca să fim obiectivi, trebuie să facem un lucru, trebuie să felicităm Partidul Democrat cu victoria obținută la data de 4 martie.

Da, vouă v-a reușit să prezentați această lovitură constituțională pentru o parte din cetățeni ca o mare realizare. V-a reușit datorită celor două componente importante: „Media holding” și, respectiv, ambiții excesive ale unor lideri politici. Conform scenariului bine regizat, alegerile directe ilegale au divizat societatea și mai mult, pe când așa-numita opoziție, împreună cu cetățenii de rînd, concureau între est și vest, sistemul statului capturat s-a autoconservat.

Dar în toată această istorie cu atotputerea există o verigă slabă, bine expusă cîndva de Abraham Lincoln: „Poți să păcălești cîțiva oameni tot timpul, poți să păcălești pe toată lumea de cîteva ori, dar n-o să poți niciodată să-i păcălești pe toți oamenii tot timpul”.

Atîta timp cît vor fi oamenii cinstiți, oamenii care nu se vînd și nu se cumpără, statul capturat nu poate fi considerat ca unul de lungă durată.

Fracțiunea Partidului Comuniștilor exprimă încrederea că poporul nostru va găsi suficientă înțelepciune, optimism și inspirație pentru ca în anul 2017 să schimbe radical situația în țară prin alegeri parlamentare anticipate, alegeri democratice, alegeri fără falsificări, alegeri fără schimbări ale sistemului electoral promovat atît de mult de către guvernarea actuală, mai ales, stimați colegi, avînd în vedere că în anul 2017 vom marca împlinirea acelor 100 de ani de la marea revoluție socialistă din octombrie.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Dragi colegi,

Mi s-a atras atenția că noi am votat acea comisie cu alimentația copiilor, dar noi nu am stabilit, eventual, un președinte, vicepreședinte sau măcar secretar ca să poată să convoace comisia.

Ce opinie aveți în această privință?

Doamnă Greceanî,

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Noi, fracțiunea noastră, îl propunem în calitate de președinte pe domnul Mudreac, care este și președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară.

Domnul Andrian Candu:

Alte propuneri dacă nu sînt. Se susține propunerea?

Deci la... revenind la proiectul nr.500 din 21 decembrie 2016, la articolul 3, comisia specială, componența ei, va fi specificat Radu Mudreac, Frațiunea Partidului Socialiștilor, în calitate de președinte.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Pentru stenogramă, vă rog frumos să fie menționat clar că plenul Parlamentului a acceptat și aprobat ca domnul Radu Mudreac, din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor, să fie președintele acestei comisii speciale și restul după Regulament și după proiectul de hotărîre.

Dragi colegi,

Pentru a nu încheia în așa... pesimist sesiunea, dați-mi voie să vin și eu cu un rezumat al sesiunii. (*Rumoare în sală.*)

Onorat Plen,

Dragi colegi și stimată asistență,

Sesiunea de toamnă a Parlamentului s-a desfășurat într-o perioadă de maximă intensitate politică. Am avut campanii electorale la nivel național și regional.

Deși au fost perioade în care ne-am întrunit mai rar în plen, s-a lucrat foarte mult la nivel de comisii, inclusiv pe dimensiunea controlului parlamentar, fiind organizate un număr record de audieri și dezbateri publice.

Am dezvoltat platforma parlamentară de consultare și control parlamentar pentru realizarea politicii de reintegrare a Republicii Moldova și grupul de cooperare dintre Parlamentul Republicii Moldova și Adunarea Populară a UTA Găgăuzia. Au fost elaborate 758 de rapoarte, avize și amendamente la proiecte de acte legislative în ultimele 4 luni.

Am reușit să aprobăm modificarea Constituției și astfel să încheiem cu succes reforma procuraturii. În acest an am recuperat restanțele acumulate de la 2009 încoace pe dimensiunea reformei justiției. Deja la ora aceasta putem spune cu încredere că Parlamentul și-a onorat angajamentele față de societate.

Moldova are o procuratură reformată, o nouă hartă a judecătoriilor și o justiție cu tendințe de eliberare de așa-numitul factor politic. Am dat procuraturii și magistraților toate instrumentele cerute de societatea civilă, parteneri externi și experți.

În continuare, împreună cu societatea, sîntem în drept să cerem rezultate și eficiență de la procurori și magistrați. Noi vrem o țară liberă de corupție în care legea să fie respectată de toți, de la noul Președinte al Republicii Moldova pînă la funcționari, antreprenori, medici sau profesori.

Este timpul ca toți noi să înțelegem că sistemul în care am trăit în ultimii 25 de ani nu mai există și oricine va încălca legea va trebui să plătească. Iată de ce și vă chem, dragi colegi, să nu încălcați, pentru că cei care încălcă și cei care vor încerca să nu observe ilegalități vor fi penalizați.

Să nu uităm, noi am votat conceptul Legii pentru recuperarea... conceptul Legii pentru formarea unei unități de recuperare a bunurilor ilicite. Deci deja foarte

curînd cei care fură, fac trafic de influență sau iau mită vor plăti cu libertatea și averea.

Aici voi aminti și de Autoritatea Națională de Integritate pe care împreună am instituit-o în anul 2016 și care va trebui să demonstreze că este diferită de Comisia Națională de Integritate nu doar prin nume, dar și prin eficiență.

Dragi colegi,

Sîntem la mijloc de mandat, dar, contrar tradițiilor parlamentare, de la independență încoace am promovat în această sesiune reforme, inclusiv cu prețul popularității noastre.

Și dați-mi voie să vă mulțumesc pentru curajul cu care ați votat reforma sistemului de pensionare. În premieră, după două decenii în care s-a deturnat și viciat întregul sistem de asigurări sociale, am reușit să promovăm o schimbare chirurgicală, vitală pentru Moldova, am eliminat cel mai nociv element din sistem, această inechitate care a aruncat 70 la sută din pensionari sub minimul de existență.

Împreună am reușit să votăm un sistem în care pensia omului este stabilită în dependență de contribuție și nu de funcție. Sînt sigur că alegătorii vor înțelege reforma, pentru că deja anul viitor, grație votului din Parlament, oamenii vor beneficia de o majorare semnificativă a pensiei.

Nu voi vorbi despre toate subiectele importante pe care le-am promovat, sînt totuși peste 219 legi și 73 de hotărîri aprobate și încă 266 de proiecte votate în primă lectură, este important că am reușit să recuperăm perioada electorală în care ne-am convocat mai rar în ședințe plenare. Am reușit să recuperăm anul acesta și restanțele acumulate în trecut, iar în rezultat am obținut program cu Fondul Monetar Internațional care e un certificat de credibilitate pentru Moldova pe arena internațională.

Am reușit să reducem în jumătate instituțiile cu competențe de control, permițînd mediului de afaceri să se dezvolte, creînd noi locuri de muncă și aducînd, după ani de stagnare, o creștere semnificativă în produsul intern brut. Am oferit în premieră, după mulți ani, previzibilitatea antreprenorilor adoptînd politica bugetar-fiscală și bugetul public pînă la începutul unui an, nou an, dovadă că intrăm în normalitate.

Am reușit să... o colaborare instituționalizată cu societatea civilă în această perioadă și contez că vom reuși în continuare să dezvoltăm mai multe proiecte comune, inclusiv acțiuni de voluntariat.

Parlamentul este o instituție care învață să se deschidă și să lucreze transparent. Oamenii deja simt acest lucru, am primit scrisori pentru Moș Crăciun trimise de copii pe adresa Parlamentului. Am avut peste 3000 de vizitatori, inclusiv persoane cu nevoi speciale care, număr tot mai mare, solicită să vină în Legislativ și să discute cu deputații.

Vă încurajez să profitați de oficiile teritoriale de informare ale Parlamentului ca să înțelegem mai bine așteptările oamenilor din țară. Avem multe de discutat, pentru că ne așteaptă reforma administrației publice prin care vom face mai prietenoase și mai profesioniste instituțiile statului.

În Parlamentul Republicii Moldova avem o majoritate consolidată și care vine cu suport politic pentru Guvern. Dar nimeni nu va reuși să periclitizeze

programul de dezvoltare al țării. Avem obiectivul de a face Moldova eligibilă pentru aderarea la Uniunea Europeană și cu suportul și contribuția oamenilor care vor să trăiască bine și în siguranță acasă – vom reuși.

Fiecare... fie ca anul care vine să vă aducă pace și bunăstare nouă, tuturor.

Pentru Republica Moldova „La mulți ani” și un Crăciun Fericit! (*Aplauze.*)

Dragi colegi,

Potrivit procedurii, la încheierea sesiunii se intonează Imnul de Stat și onorăm Drapelul de Stat.

Vă rog frumos.

(Se intonează Imnul de Stat al Republicii Moldova și se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)

Dragi colegi,

Declar a doua sesiune ordinară a anului 2016 încheiată.

Vă mulțumesc foarte mult. (*Aplauze.*)

Și să vină colindătorii.

Ședința s-a încheiat la ora 17.54.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Secția pentru lucrările plenului Parlamentului
din cadrul Direcției generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului.*